

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

DİLEKÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7 Kasım 2013 Perşembe

DİLEKÇE KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

7 Kasım 2013 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

Başkanlık sunuşları, görüş belirtmek isteyen Milletvekillerinin dinlenmesi ve Maliye Bakanlığında 2003, 2004 ve 2006'da yapılan sınavlar hakkında görüş bildirilmesi

1:37

Dövizle borçlanma konusu hakkında, BDDK Kurumu temsilcileri ve mağdur dilekçe sahibi katılımcılarının dinlenmesi

24:39, 40:45

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:23

Başkanlık sunuşları, görüş belirtmek isteyen Milletvekillerinin dinlenmesi ve Maliye Bakanlığında 2003, 2004 ve 2006'da yapılan sınavlar hakkında görüş bildirilmesi

1:

Komisyon Uzmanı

1

Erkan AKÇAY

(Manisa)

1:3, 4, 12:13, 16, 19, 23

Gökmen ŞAHİN

3:4, 13, 14

Nermin ÖZCAN

4:5

Halil ÜRÜN

(Afyonkarahisar)

5, 10, 16

Serkan ŞENGÜL (Gelir Uzmanları Derneği Başkanı)

5:6, 9, 19:20

Ayşe ÇELİKTEN (Maliye Bakanlığı Gelir Uzmanı)

6:7

Prof. Dr. Zehreddin ASLAN (İstanbul Üniversitesi Hukuk

7:10, 20:21

Fakültesi Öğretim Üyesi)

Mustafa GÜNEŞ (Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı)

10:12, 13, 22

Abdurrahman TEHTAP (Gelir İdaresi Başkanlığı Hukuk

13:14, 17:18, 21

Müşaviri)

Kadir CABUR (Gelir İdaresi İnsan Kaynakları Daire

14

Başkanı)

Ali TERZİ (Gelir İdaresi İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı

14:15, 16:17,

Grup Başkanı)

21:23

Ganze SÖNMEZ (Devlet Personel Başkanlığı Uzmanı)

15, 17, 21

Sevde BAYAZIT KAÇAR

(Kahramanmaraş)

15, 22

Şeref KEPENEK (Gelir Uzmanları Derneği Başkan

22

İKİNCİ OTURUM**24:39****Dövizle borçlanma konusu hakkında, BDDK Kurumu temsilcileri ve mağdur dilekçe sahibi katılımcılarının dinlenmesi****24:39**

Komisyon Uzmanı	24
Hasan ERGEN (Dövizle Endeksli Konut Kredisi Mağdurları Derneği Başkan Vekili)	24:26, 28
Ahmet ÇETİNKAYA (Dövizle Endeksli Konut Kredisi Mağdurları Derneği Avukatı)	26:28, 30:31, 34,
Katılımcı	37
Gürhan DİŞBUDAK	27
Mustafa ÖZBALCI (Dövizle Endeksli Konut Kredisi Mağdurları Derneği Başkan Yardımcısı)	28
Hatice OFLAZ	28:30
Faruk KAVAK (TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcısı)	31
Koray ALPER (TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü Temsilcisi)	31:34, 36
Av. Sermin KÖKSAL (BDDK Hukuk İşleri Daire Başkan Yardımcısı)	34
Sevde Bayazıt KAÇAR (Kahramanmaraş)	35
Murat Engin AKKAŞ (Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi)	35:36
Av. Yurdağül RÜZGAR (Türkiye Bankalar Birliği Temsilcisi)	36:37
Doç. Dr. Süleyman YILMAZ (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)	37:39

ÜÇÜNCÜ OTURUM**40:45****Dövizle borçlanma konusu hakkında, BDDK Kurumu temsilcileri ve mağdur dilekçe sahibi katılımcılarının dinlenmesi (Devam)****40:45**

Doç. Dr. Süleyman YILMAZ (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)	40, 44
Faruk KAVAK (TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcısı)	40:4245
Av. Sermin KÖKSAL (BDDK Hukuk İşleri Daire Başkan Yardımcısı)	41
Hasan ERGEN (Dövizle Endeksli Konut Kredisi Mağdurları Derneği Başkan Vekili)	42
Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)	42
İbrahim ALEMDAR	42:43, 44
Ahmet ÇETİNKAYA (Dövizle Endeksli Konut Kredisi Mağdurları Derneği Avukatı)	43
Sevde BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş)	44
Burak ŞENGÜL	44

Açılma Saati: 10.32**Kapanma Saati: 14.56**

BİRİNCİ OTURUM

7 Kasım 2013 Perşembe

Açılma Saati: 10.32

BAŞKAN: Mehmet DANIŞ (Çanakkale)

BAŞKAN VEKİLİ: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Nurdan ŞANLI (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli arkadaşlar, değerli katılımcılar; yeterli çoğunluğumuz var. Dilekçe Komisyonumuzun 7'nci toplantısını açıyorum.

Malumunuz Komisyonumuz vatandaşlarımızdan gelen yoğun şikâyet konularını, dileklerini, bize ilettikleri problemlerini değerlendirmek, bunlarla ilgili inceleme yapmak ve bunların sonucunda da kamu kurum ve kuruluşlarının varsa hukuka aykırı tutumlarını tespit etmek ve bunlarla ilgili de gerek kamu kurum ve kuruluşlarına gerek ilgili idarelere uyarılarda bulunmak ve görüşlerini bildirmek amacıyla zaman zaman toplanmaktayız. Bugün de gündemimizde temelde iki konumuz var. Bunlardan birisi: Maliye Bakanlığında 2003, 2004 ve 2006'da yapılan sınavlarla ilgili. İkincisi de: Dövizle borçlanma konusunda. Biz öncelikli olarak Maliye Bakanlığındaki sınavla ilgili konuyu ele alacağız. Dolayısıyla, bu dövizle borçlanma konusunda burada bulunan, gelen arkadaşlar bizi biraz bekleyebilirler yan taraftaki salonumuzda. Kendileri eğer kalmak isterlerse de bizim için de bir sakıncası yok.

Tabii, gündemimize geçmeden önce Komisyon üyesi arkadaşlarımıza Komisyonumuzla ilgili veya dile getirmek istedikleri konularla ilgili dilek, temenni ve çalışma usullerimizle ilgili beşer dakikalık söz verebilirim eğer Komisyon üyesi arkadaşlarımızın çalışmalarımızla ilgili dile getirmek istedikleri bir şey varsa. Arkadaşlarımız konular görüşülürken de söz alabilirler.

Gündemimizin birinci maddesi: Bizim Komisyonumuz Meclisin tatil ve ara verme dönemlerinde de yasama faaliyetlerine devam etmektedir. Sürekli çalışan bir komisyondur. Ve gündemimizin birinci sırasında yer alan ve Komisyonumuzun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun çalışma saatlerinde de çalışabilmesi ve bu saatlerde izinli sayılabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanından izin almamız gerekmektedir. Bu konuda bir karar metni hazırladık. Görüş belirtmek isteyen üyemiz yoksa bu karar metnini oylarınıza sunacağım.

Karar metnimiz hazır mı?

KOMİSYON UZMANI – Hazır efendim.

BAŞKAN – Zaten bu teknik bir konu.

Evet, Genel Kurul saatlerinin dışında da Komisyonumuzun çalışması için ve üyelerimizin izinli sayılması için hazırlanan karar metnini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Şimdi, gündemimizin ikinci maddesi: Gelir uzmanlarından Gökmen Şahin ve benzer mahiyetteki çok sayıdaki dilekçenin 2003, 2004 ve 2006 tarihlerinde aynı yarışma sınavı ile mesleğe alındıklarını ancak farklı kadro unvanlarına atandıklarını belirterek zaman içerisinde yapılan düzenlemeler sonucu bu kadrolar arasında ortaya çıkan statü ve ekonomik farklar nedeniyle oluşan mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiği talebini içeren dilekçeler üzerine Komisyonumuz 17/7/2003 tarihli ve 6811 sayılı Kararı'na Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay tarafından yapılan itirazın değerlendirilip karara bağlanması konusuna geçiyoruz.

Önce konuyu Genel Kurul gündemimize getiren sayın milletvekilimize, Sayın Akçay'a ben söz vermek istiyorum. Daha sonra da ilgililerle konuyu tartışarak bir sonuca varmaya çalışacağız.

Sayın Akçay, buyurun efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum. Değerli milletvekili arkadaşlarıma, değerli katılımcılara günaydın diyorum, saygılar sunuyorum.

Sizin de açılış konuşmasında ifade ettiğiniz gibi Gelir İdaresi Başkanlığında, Maliye Bakanlığında 2003, 2004 ve 2006 yıllarında farklı unvan, statü ve özlük haklarına sahip oldukları hâlde bir ortak sınav yapılmış ve ortak sınav sonunda yapılan atamalar ve takip eden değişikliklerle birlikte yaklaşık 200 civarında gelir uzmanı unvanına sahip personelimiz bakımından da bazı mağduriyetler ve

hak kayıpları meydana gelmiştir. Buna ilişkin dilekçemizi 17 Temmuz 2013 tarihinde, temmuz ayı içerisinde Komisyonunuza arz etmiştim. Tabii, bu dilekçe oldukça uzun olmakla birlikte ben kısaca sözlerimi toparlayıp tamamlayacağım. Tabii, akabinde konunun uzmanı akademisyen hocalarımızın verdiği hukuki mütalaaları da elbette burada Komisyonunuzun dinleyeceğini düşünüyorum. Burada ilgili, mağdur olan arkadaşlarımızın temsilcileri de düşüncelerini Komisyonumuza arz edeceklerdir.

Şimdi, bu 2003, 2004 yıllarında Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü, şimdiki Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Devlet Gelir Uzman Yardımcılığı, Gelir Uzman Yardımcılığı ve Vergi Denetmen Yardımcılığı Giriş Sınavı şeklinde her üç unvan için bir ortak sınav yapıldı. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı 2006 yılında Devlet Gelir Uzman Yardımcılığı ve Gelir Uzman Yardımcılığı Giriş Sınavı şeklinde iki unvan için ortak sınav yaptı. 2003 yılında yapılan sınav 19 Kasım 2002 tarih ve ilgili Resmî Gazete'yle, 2004 yılında yapılan sınav 26 Ocak 2004 tarihinde ve 2006 yılında yapılan sınav 21 Eylül 2005 tarihinde Resmî Gazete'yle ilan edildi. Sınavdan önce üç unvan için tercih sıralaması formu dağıtılmıştır. Bunlar, bildiğim kadarıyla Komisyonunuzda mevcuttur bu ekler. Yazılı sınavda başarılı olan adayların ad ve soyadları alfabetik sıraya göre listelenerek ilan edilmiştir. Üç unvan için de ortak yapılan sözlü sınav sonunda gelir uzmanlığını, devlet gelir uzmanlığını ve vergi denetmenliğini kazananların ad ve soyadları ilan edilmiştir. Sınav sonuç ilanlarında sınav giriş notları açıklanmamış, kadro başarı ve tercihlere göre atamaların yapıldığı altı çizilerek belirtilmiştir. Bilgi edinme yoluyla elde edilen sınav tutanaklarında da kadro başarı ve tercihlere göre atamaların yapıldığı ifadesi yer almaktadır. Adaylar bu ifadelerle inanarak sınav sonuçlarıyla ilgili herhangi bir şüpheye düşmemiştir. Şüphe istisnadır, güven esastır. Elbette personel kurumuna güvenecektir.

Gelir İdaresinin ilgili biriminde çalışan, ortak sınavla gelir uzmanlığına atanan bir personelin yıllar sonra ve tesadüfen kendi puanının diğer iki unvana atananların puanından yüksek olduğunu öğrenmesi üzerine, yani bir gelir uzman yardımcılığına atanıyor, puanı yüksek, kendinden daha düşük puan alanların devlet gelir uzmanlığı ve vergi denetmenliğine atandığını öğreniyor ve puanlarının diğer iki unvana atananların en düşük puanını, tercih formunu ve sınav tutanaklarını Bilgi Edinme Hakkı Kanunu gereğince İdareden istiyor. Bu kişinin yaptığı başvuruya İdare tarafından ilk defada cevap verilmemesi üzerine bu defa Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna yaptığı itiraz sonunda İdare sınav tutanaklarını vermek zorunda kalmıştır. Sınav tutanaklarında bu üç unvan için atama yapılırken başarı, kadro durumlarıyla tercihlerin göz önünde bulundurulduğu belirtilmiş olmasına rağmen İdare tercih formlarını sınavla bir ilgisinin olmadığı ve anket mahiyetinde değerlendirildiğini, bu sebeple özlük dosyasına konulmadığını gerekçe göstererek vermemiştir. Bu olmaz değerli arkadaşlar, eğer bir tercih formu var ise mutlaka belge mahiyetinde de bunların bulunması gerekirdi. Dilekçelerini Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na istinaden yaptığı başvurularda "Aynı sınavda başarılı olan adaylar arasında gelir uzman yardımcısı olarak atanan şahıs ve devlet gelir uzman yardımcısı, vergi denetmen yardımcısı olarak atanan en düşük puanlı adaylar arasında seçim yapılırken göz önünde bulundurulacak objektif kriterler nelerdir?" sorusunun İdare tarafından mutlaka açıklığa kavuşturulması gerekir ve İdare bu soruyu cevaplandırmıyor ve sınavlar sonucunda atamalar yapılırken sınav giriş puanı ve unvanların, tercihlerin dikkate alınmadığını dikkate alırsak sınav komisyonunun objektif kriterlere dayanmadan atama yaptığı kanaati oluşmaktadır.

Şimdi, bu bahsettiğimiz veriler ve belirttiğimiz mesleğe giriş sınavları sonunda gerçekleştirilen atamaların sınav giriş notu, başarı sırası veya tercihler gibi hiçbir objektif kriter gözetilmeden, tamamen sınav komisyonunun takdirine göre yapıldığını ortaya koymaktadır.

Her üç unvan açısından da o dönemde yürürlükte olan unvan yönetmeliklerine göre adaylarda aranan şartlar sınav konuları ve sınav başarı notu aynıdır. Dolayısıyla, sınav giriş notu 70 olan her adayın her üç unvan için de başarılı olduğu tartışmasız bir açıktır. İdarenin eşitlik, objektiflik ve belirlilik ilkelerine aykırı davranıp takdir yetkisini sebep ve maksat yönünden keyfî bir şekilde kullanarak her üç unvana atadığı kişiler arasında nitelik bakımından hiçbir fark yoktur.

Şimdi, özlük hakları farklı üç unvan için ortak sınav yapılması ve hiçbir ayırıcı kriter gözetilmemesi zaten gömleğin düğmelerinin baştan yanlış iliklendiğini gösteriyor ve bunun da hukuka uygun olmadığını düşünüyorum. Ayrıca, kişilere bireysel yazılı veya ortalama başarı puanlarının yer aldığı bir tebliğ yoluna gidilmeyip, ilanen "Bu unvana hak kazandınız." şeklinde bildirim yapılarak belirlilik ilkesine uygun davranılmamıştır. Aynı nitelikteki kişiler açısından, yani, hukuka uyulmamıştır. Bir anlamda kişilerin iradesi sakatlanarak sınav sonucunda yapılan atamalara itiraz edememeleri ve yargı sürecini işletememeleri sonucunu doğurmuştur.

6811 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'nızda İdarenin sınavların yapıldığı yıllarda üç mesleğin eşit şartlarda olduğunu iddia ettiği görülmektedir. İlgili dönemdeki mevzuata dayanarak hazırlanan tablo Komisyonunuza sunulmuştur. Bu üç mesleğin arasında özlük ve mali haklar yönünden önemli farklar doğmuştur. Özellikle bu farklar da çeşitli kanun hükmünde kararnamelemlerle daha da derinleştirilmiştir. Yani, İdare, hukuk devleti ilkesinin yanında personelin güven duygusunu da zedelemiştir.

Şimdi, işin özüne gelecek olursak, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, daha önceki Komisyonumuzun değerlendirmelerinde bir yasal düzenleme yapılması gerektiği ifade edilmekte ise de burada ortaya çıkan gerçekler ve ortaya konan gerekçeleri de dikkate aldığımızda sebep, konu ve amaç bakımından hukuka açık bir aykırılık söz konusudur. Bakanlığın söz konusu atama kararlarına ilgililer için hak doğurucu değil, aksine hak kaybına yol açıcı olmaları nedeniyle geri almak suretiyle düzeltme yapılmasının bir hukuki zorunluluk olduğunu düşünüyoruz. Yani, yasal bir düzenlemeye de gerek yoktur; idare, yaptığı hatalı işlemleri geri almak durumundadır. Bu, tabii, geri alma işlemi, bu düzeltmeler yapılırken ilgililerinin kazanılmış haklarının korunması gerekir ve önceki unvanlarının yeni unvanlarındaki kıdemlerine sayılması da ayrıca bir gerekliliktir.

Ben şimdilik dilekçemizde de ayrıntılı bir şekilde bu çözümün nasıl olacağını da ifade ettim. Yönetmelikte de, gerek Vergi Denetim Kurulu Yönetmeliği'nde gerekse Gelir Uzmanları Yönetmeliği'nde bunlar ifade edilerek İdare gerekli düzeltmeleri yapabilir.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, yine bizim dilekçelerimizden ve bizim dilekçesine işlem yaptığımız Gökmen Şahin arkadaşımız burada mı?

GÖKMEN ŞAHİN – Burada, evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

Şimdi, dilekçilerden farklı konulara değinmek isteyen arkadaşlarımız varsa, yani, 1'den fazla da söz verebilirim çok uzun olmamak kaydıyla.

Siz buyurun.

GÖKMEN ŞAHİN – Gökmen Şahin, Adana Vergi Dairesi Başkanlığında Gelir Uzmanı olarak çalışıyorum.

2003 yılında ben Gelir Uzman Yardımcılığı, Vergi Denetmen Yardımcılığı ve Devlet Gelir Uzman Yardımcılığı Sınavına başvurdum. Ortak açıldı sınav. Biz, tabii, üniversiteden mezun olmuşuz, biz girmek istiyoruz, bir şekilde mesleğe girmek istiyoruz. Başvurduk. Yazılı sınav öncesinde bize bir tercih formu iletildi. Tercih formu iletildiğinde, işte “Üç tane meslek var. Hangisi? Sıralamaya koyun, 1'inci, 2'nci, 3'üncü sıralamaya koyun, ona göre atamanızı yapacağız.” şeklinde. Biz tercih formlarını o şekilde doldurduk. Benim 1'inci tercihim vergi denetmen yardımcılığıydı, 2'nci tercihim devlet gelir uzman yardımcılığıydı, 3'üncü tercihim de gelir uzman yardımcılığıydı. Daha sonra, yazılıdan sonra -yazılıyı 1.300 kişi zannedersen kazanmıştı- mülakata girdik. 1.300 arkadaşımız mülakata aynı şekilde sıralamayla, ad-soyad sıralamasıyla girdi. Daha sonra, mülakat sonuçları da açıklandıktan sonra ben 3'üncü tercihim olan gelir uzmanlığına alındım, İstanbul'da göreve başladım. Tabii, daha sonra gördük ki -veya arkadaşlarımız daha önce de biliyordu bazıları, bazıları bilmiyordu- kadrolar arasında özlük hakları bakımından çok uçurum var.

BAŞKAN – İlk girdiğinizde mi uçurum vardı, başladığınızda?

GÖKMEN ŞAHİN – Tabii ki, uçurum çoktu yani, inanılmaz uçurum vardı. Mesela, örneğini vereyim: Vergi denetmen yardımcısı arkadaşımız, beraber girdiğimiz arkadaşımız inceleme elemanıydı, biz şefin altında çalışan normal evrak memuruyduk yani evrak memurluğu yapıyorduk. Yani, ben onları küçümseme anlamında söylemiyorum, hani biz bilgi birikimimizi o şekilde değerlendirmek istemiyoruz, biz kariyer mesleğe girdiğimizi zannediyoruz ama maalesef. İnanın Maliye Bakanlığı bizi ne yapacağına karar veremedi o süreçte. Yani, o zaman Gelirler Genel Müdürlüğüydü. Çünkü görev tanımı belli değil, mesleğin görev tanımı belli değil, vergi denetmen yardımcılığının görev tanımı belli, inceleme elemanı. Devlet gelir uzman yardımcısının görev tanımı belli, belli görev tanımı var ama bizim görev tanımımız yok, isteyen herkes her yerde çalıştırabilir bizi.

BAŞKAN – Maliyeden gelen arkadaşlar bunları not ediyor değil mi, onları da dinleyeceğiz biraz sonra.

Evet, buyurun.

GÖKMEN ŞAHİN – Daha sonra, tabii, haklarımızı arama anlamında, tabii, örgütlendik, dernek kurduk falan ama tabii ki gücümüz orantısında başaramadık bu...

BAŞKAN – Siz 2003 yılında girdiniz.

GÖKMEN ŞAHİN – Evet.

BAŞKAN – İlk hak aramanızı hukuki anlamda ne zaman yaptığınız mesela?

GÖKMEN ŞAHİN – Hukuki anlamda hak aramayı, tabii, biz dilekçelerle başvuruyoruz Gelir İdaresine, diyoruz ki: “Bizi, işte...”

BAŞKAN – İdari olarak yani.

GÖKMEN ŞAHİN – Tabii, idari olarak yapıyoruz çünkü bize done verilmiyor bu arada, yani...

BAŞKAN – Cevap alamıyorsunuz.

GÖKMEN ŞAHİN – Alamıyoruz tabii ki, dilekçeler cevapsız kalıyor, alamıyoruz.

Daha sonra tabii ki Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde bilgi istedik, tabii verilmedi yine bize o bilgi. Biz daha sonra Bilgi Edinme Kuruluna gidip o bilgileri aldık. Mesela benim aldığım bilgi çok ilginçti. Yazılı sınav sonucum benim 90, sözlü sınav sonucum 80, yani ortalama 85 ama benim üstadım, amirim konumuna gelen vergi denetmen yardımcısı arkadaşımız ortalaması 71,5 puanla mesleğe alınmış.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Cinayet Sayın Başkan, cinayet.

GÖKMEN ŞAHİN – Yani, inanın Somaliler gibi hissediyoruz kendimizi, yani gerçekten bu gelir uzmanlığı mesleği...

BAŞKAN – O zaman da Somali'nin farkında mıydınız, böyle olduğunuz?

GÖKMEN ŞAHİN – Tabii ki, tabii ki.

BAŞKAN - Anladım.

GÖKMEN ŞAHİN – Cüzzamlı gibi diyeyim daha doğrusu.

BAŞKAN - Estağfurullah.

GÖKMEN ŞAHİN – Daha sonra ben, Başkanım, iki defa daha vergi denetmen yardımcılığı sınavına girdim, ayırdıkları sınavlara da girdim, almadılar beni.

BAŞKAN – Sizi yakışıklı bulmamışlar.

GÖKMEN ŞAHİN – Evet, tip de iyi değil zaten, oradan kaybettik.

İşte, daha sonra, tabii, işte, bu hukuki süreç başladı, Dernek aktif çalışmaya başladı. Hepsi güzel üniversitelerden mezun arkadaşlarımız zaten, ODTÜ mezunu var –ODTÜ demeyeyim gerçi, biraz ODTÜ şey oldu ama- diğer üniversitelerden mezun arkadaşlarımız var. Çok güzel üniversite mezunları ve yüksek lisans yapıyorlar.

BAŞKAN – Başka teknik ayrıntı, söylemek istediğiniz bir şey yoksa diğer arkadaşlarınızı da, yani...

GÖKMEN ŞAHİN – Tabii ki, tabii ki Başkanım.

BAŞKAN – Dilekçe sahiplerinden birkaç arkadaş daha var, söz almak isteyen 1 kişiye daha söz verebilirim.

GÖKMEN ŞAHİN – Başkanım, ben son olarak şunu bağlamak istiyorum. Bence -benim dilekçemin ekinde var- sınav sonucuma bakılsın ve değerlendirme o şekilde yapılsın diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz

GÖKMEN ŞAHİN – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Dilekçe sahiplerinden başka söz almak isteyen var mı?

NERMİN ÖZCAN – Ben söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

NERMİN ÖZCAN – Ben Nermin Özcan.

BAŞKAN – Nermin, evet, buyurun.

NERMİN ÖZCAN – Dilekçe sahibiyim. Ben size durumu daha da ızh edeyim: Ben 1998 yılında Maliye Bakanlığına memur olarak başladım. Daha sonra çok büyük çabalar sarf ederek, yani akşamları kurslara giderek bu sınava hazırlandım. Benim de ilk tercihim arkadaşım gibi vergi denetmen yardımcılığıydı, ikinci tercihim de devlet gelir uzman yardımcılığıydı. Yapılan sınav sonucunda sınav başarı notunun ve tercihlerin göz önüne alındığı ilan edildiği için, yani İdareye duyduğumuz güvenden ötürü hiç böyle bir haksız atama yapılabileceğini düşünmedim.

BAŞKAN – Yani, siz diyorsunuz ki girenler: “Bizim yazılı puanımız, sözlü puanımız toplanıyor, bunlara göre bir sıralama yapılıyor.” Sizdeki beklenti, izlenim, İdarenin böyle bir eyleminin olduğunu sizler varsayıyorsunuz.

NERMİN ÖZCAN – Evet. Biz hatta şöyle, bir gelir uzman yardımcılığından devlet gelir uzman yardımcılığına geçiş de vardı, işte, KPDS'den C ortalama almak gerekiyordu, bu konuda başvurular da yaptık yani bu şekilde ve bize belirtilen şey şuydu: “Biz devlet gelir uzmanlarını seçerken İngilizce bilenleri seçtik özellikle.” diye.

BAŞKAN – Bu cevabı nereden aldınız İngilizce bilenlerle ilgili?

NERMİN ÖZCAN – Yani, şimdi, ben daha önce de Maliye Bakanlığında memur olarak çalıştığım için daire başkanları olarak bire bir tanıdığım kişiler de, işte “Efendim, tercih ederken neleri tercih ettiniz?” diye sözlü olarak sormuştum. İşte, “İngilizce bilenleri tercih ettik biz devlet gelir uzman yardımcılığına seçerken.” diye. “Vergi denetmenliğine de, işte, daha önce hiç çalışmamış, siz

çalıştığınız için, -bana o şekilde- memur olarak çalıştığınız için sizi gelir uzmanı olarak atamayı tercih ettik, uygun gördük. Başarı notunuz da buna göreydi zaten.” demişlerdi. Ben 2011 yılında Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çıktıktan sonra işte meslektaşımızın başvurularından sonra bilgi notumun yani yazılı sınavımın 86 olduğunu ve diğer iki unvana atamalardan daha yüksek olduğunu öğrendiğimde dava açma yolunu düşündüm ama zamanaşımı ya da sınavın iptal edilmesinin bu zamandan sonra çok mümkün olabileceğini düşünmediğimden dolayı Komisyonunuza başvurma ihtiyacı hissettim.

BAŞKAN – Mesela İngilizce ile ilgili mülakatta sizden bir belge, bilgi istendi mi? Soru soruldu mu? Verdiğiniz dosyalarda, müracaatlarınızda hani İngilizceye dair bir şey var mıydı?

NERMİN ÖZCAN – Hayır, yoktu.

BAŞKAN – Yoktu, evet.

NERMİN ÖZCAN – Hatta, yani, Komisyondaki kişiler benim daha önce çalıştığım kişilerdi, bire bir beni tanıyan insanlardı.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Ha, sizin İngilizce bilmediğinizi biliyorlardı.

NERMİN ÖZCAN – Yok, hayır. İngilizce biliyordum efendim, İngilizce bilgim vardı yani o dönemde.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Ben de bilmediğinizi bildiklerini zannettim.

NERMİN ÖZCAN – Yok.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – O zaman bildiğinizi biliyorlardı.

NERMİN ÖZCAN – Bildiğimi biliyorlardı.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Atamadıklarına göre demek İngilizce aramamışlar sizde.

NERMİN ÖZCAN – Daha yüksek puan düşünmüşlerdir herhâlde.

BAŞKAN – Tamam, arkadaşımız çok kısa süre kullandığı için bir arkadaşımıza daha söz verebilirim dilekçe sahiplerinden.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim başka dilekçe sahibi arkadaşımız henüz burada yok. Ben Dernek Başkanıyım, izin vererseniz...

BAŞKAN – Tamam, Dernek Başkanımızı da dinleyebiliriz, tamam, buyurun.

Son söz olarak da herhâlde yeterlidir diye düşünüyorum. Yine Komisyon üyesi arkadaşlarımız yeterli görmezse onların da... Buyurun.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim, Sayın Vekilimiz süreci çok güzel anlattı bize. Şimdi, birkaç husus sanki açıkta kaldı, ben onlara...

BAŞKAN – Tanıtır mısınız kendinizi.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Serkan Şengül, Gelir Uzmanları Derneği Başkanıyım. Gelir uzmanıyım. 2003 yılında gelir uzman yardımcısı olarak atandım, 2007 yılında da yeterliliğimi aldım, gelir uzmanı olarak çalışmaktayım Gelir İdaresi Başkanlığında.

Şimdi, sınavın yapıldığı dönemde üç unvan, devlet gelir uzman yardımcılığı, vergi denetmen yardımcılığı ve gelir uzman yardımcılığı, özlük hakları bakımından gerçekten uçurum denebilecek düzeyde farklılıklar var. Şöyle ki: Vergi denetmen yardımcısının amiri, sicil ve disiplin amiri defterdardır. O dönemde Gelirler Genel Müdürlüğü vardı, Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmamıştı. Gelir uzmanı ise defterdarın mahiyetindeki vergi dairesindeki vergi dairesi müdürüne bağlı, müdür yardımcısına bağlı, şefe bağlı çalışır yani arada 4 tane idari kadro var bağlı olduğu. Disiplin ve sicil amiri gelir uzmanının o dönemde müdür yardımcısıydı, hâlâ müdür yardımcısı, yani birininki defterdar, diğerinki müdür yardımcısı. Devlet gelir uzmanıyla kıyasladığımızda da, devlet gelir uzmanı merkezde çalışıyor, sicil ve disiplin amiri daire başkanı, şube müdürünün mahiyetinde çalışıyor ama sicil ve disiplin amiri daire başkanı o dönemde. Maaş bakımından çok fark yoktu ama, yani 100 lira, 200 lira civarında bir fark vardı. Biz de mesai aldığımız için maaş anlamında çok büyük farklılıklar yoktu.

İkincisi: Hukuki süreç ne zaman başlatıldı? Efendim, sınavlar yapıldığında, sınav sonuç ilanlarında atamaların başarı ve tercihlere göre yapıldığı belirtiliyor. Şimdi, başarı demek ne demek? Bir sınav yapılıyor, yarışma sınavı. Yarışma sınavında başarı demek, kişilerin aldığı giriş notudur. Bunun dışında herhangi bir başarı kriteri var mıdır? Resmî Gazete tarihlerini Sayın Vekilimiz verdi. Sınav ilanlarında yabancı dile yönelik herhangi bir açıklama yok. Yani, yabancı dilin atamalarda dikkate alınacağına yönelik herhangi bir belirme yok. Daha sonra, bizim diyalog kurduğumuz üstatlarımızla, amirlerimizle konuştuğumuzda “KPDS’si olanları devlet gelir uzman yardımcılığına atadık.” şeklinde ifadeler oldu yani bunlar şifahi şeyler.

2010 Aralık ayında, bir arkadaşımız şifahi sınav notlarını öğreniyor ve bilgi edinme vasıtasıyla idare başvuruyor, idare ilk önce vermiyor puanları, daha sonra kurula itiraz neticesinde puanlarını öğreniyor ve kendi puanının diğer unvanlara atanarlardan daha yüksek olduğunu öğrenince tabii bu arkadaşlar arasında bir şayia hâlinde yayıldı. Hepimiz başvurduk 2011 Ocak ayında, puanlarımızı öğrendik ve akabinde idareye devlet gelir uzmanlığına ya da vergi denetmenliğine atanmamız yönünde başvurularda bulunduk. İdare zımnen ret yaptı yani altmış gün içerisinde bize cevap vermeyince biz de idare mahkemelerinde davalar açtık. Şimdi, idare mahkemelerinde açılan davalar -yani biz derken hepimiz değil, açmayan arkadaşlarımız var, açan arkadaşlarımız var- iki şekilde açıldı. Bir tanesi: Sınavın iptaline yönelik davalar, bu davalar süre aşımından reddedildi. Bu davalarla ilgili yani sınavın iptaline yönelik açılmış davalarla ilgili esastan verilmiş herhangi bir karar yoktur, süre yönünden verilmiş kararlar vardır. İkinci davalar: İşte, iki meslek arasındaki özlük hakkı farkından dolayı bir mağduriyet oldu, bu mağduriyetin giderilmesi için de idareye başvuruldu, idare bunu reddettiği için de idare mahkemelerinde dava açılarak yani diğer kadrolara atanması yönünde, sınavın iptaline yönelik değil, bunların bir kısmı süre yönünden, bir kısmı da esas yönünden reddedildi.

Efendim, ben hani mizansen olsun diye meslekler arasındaki farkı anlamanız açısından iki örnek vermek istiyorum: Birincisi, biz İstanbul Defterdarlığında göreve başladığımızda bizim yemekhaneler ayrıydı, üç ayrı yemekhane vardı. İşte, birinde üst düzey bürokratlar, diğerinde vergi dairesi müdürleri ve vergi denetmenleri, diğerinde de diğer memurlar yemek yer.

BAŞKAN – Kast sistemi mi varmış Maliyede, öyle mi?

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Yani, öyle demeyelim de böyle bir ayırım var. İstanbul’da bize müdürlerin yemek yediği yerde yemek yiyeceğimiz söylendi, vergi denetmenleriyle birlikte. Biz orada yemek yemeğe başlayınca tüm vergi dairesi müdürleri ve vergi denetmenleri protesto ettiler, yemeğe gelmediler ve bir ay sonra bizim yemekhanemiz değişti.

BAŞKAN – O zaman müracaat etseydiniz ya bize, çok daha etkin çalışırdık. İnsan Hakları Komisyonu da var bak Mediste.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim, “Atamalar başarı durumuna ve tercihlere göre yapıldı.” açıklaması var ya, dedik ki: Helal olsun, adamlar bizi geçmişler, ben 70 almışım demek ki o 90 almış, o denetmen olmuş, ben gelir uzmanı olmuşum diye düşünerek sinemize çektik. Yani, idarenin bizi yanıltabileceği kimin aklına gelir, böyle bir şey olabilir mi?

Bir diğer mizansen de... Ben aynı zamanda eğitimciyim, iletişim eğitimi verdim dört yıl boyunca Gelir İdaresi Başkanlığının tüm birimlerinde. Erzurum’a gittim eğitim vasıtasıyla, orada 2003 yılında benimle atanan bir vergi denetmeni grup müdürü yapılmış, insan kaynakları grup müdürü. Girdim odasına, kendimi tanıttım, gelir uzmanı dedim -bizim bir de özel sınavlarla kurum içerisinden gelir uzmanları alındı- “Ha, gelir uzmanısın, benim şoför de gelir uzmanı oldu.” dedi. 2003 yılında birlikte atandığımız kişi. Yani, sınav tutanakları elimde olsa da keşke o kişinin puanına baksam. Beni geçmiş mi yarışma sınavında yoksa geçmemiş mi çok merak ediyorum.

Efendim, atamalarda tercihlere ve başarı duruma göre atama yapıldığı söyleniyor ama idarenin bize verdiği cevapta “Tercihlerin anket mahiyetinde değerlendirildiği ve özlük dosyasına konulmadığı belirtiliyor.” Yani, merak ediyoruz biz, tercihler, tercih formları ne oldu, atamalar tercih formlarına dayanmıyorsa, başarı durumuna da dayanmıyorsa aynı yapılan bir sınavda üç ayrı unvana, özlük hakları farklı olan üç ayrı unvana neye göre atama yapılmıştır?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – Merhabalar. Maliye Bakanlığı Gelir Uzmanı Ayşe Çelikten ben.

2003 yılında aynı sınavla girdim, tekrar niteliğinde olduğu için aynı konulara değinmeyeceğim. Sadece İngilizce kriteriyle ilgili bir şey belirteceğim.

Şifahi olarak İngilizce kriterini sürekli öne sürüyordu idare, ancak, 2003 yılında göreve başladım, 2006 yılında İngilizce bilgim nedeniyle Gelir İdaresi Başkanlığında Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığında görev aldım ve çok önemli projelerde bulundum. Mükellef hizmetleri temel teknikleri eğitiminde 35 bin kişinin eğitildiği projeyi tek başıma yürüttüm üç yıl boyunca. Benim gibi birçok arkadaşın da gelir uzmanı arkadaşım da İngilizce bilgisi yeterli devlet gelir uzmanı arkadaşlarımız olmadığı için geçici olarak Gelir İdaresinde istihdam edildik.

BAŞKAN – Sizin daha sonra İngilizcenizin iyi olduğunu idare nasıl...

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – KPDS belgelerimizi sunduk.

BAŞKAN – Sundunuz ama bunu daha önce sınavdan sizden isteyen olmadı. Soran da olmadı?

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – Hayır, soran da olmadı. İngilizce kriteri yoktu.

BAŞKAN – 2006 yılında, dediler ki: “İngilizcesi iyi olan var mı aranızda?”

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – Çünkü, ihtiyaç duyuldu, OECD çevirilerini bizzat ben kendim ve arkadaşlarımızla yapıyorduk. Yurt dışında Vergi İletişim Merkezinin kurulmasıyla ilgili toplantılarda bizzat bulundum.

BAŞKAN – Sizin yabancı dil sınavından aldığınız başarı puanı kaçtı?

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – 78’ di KPDS’ m.

BAŞKAN – OECD’ ye çeviriyi yapılabiliyorsunuz.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – Çeviride hiçbir problemim yoktu. Aynı zamanda, orada bulunduğumda da pratikte bir problem yaşamadım.

BAŞKAN – Diyorsunuz ki: Bu da benim İngilizcemin ne kadar iyi olduğunun yeterli delilidir.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – Evet ama hani İngilizce bir kriter değil de KPSS’ de 60 sorudan 50’ sine doğru yanıt vermişim, o şekildeki sınava girdim, gelir uzman yardımcılığına. Devlet gelir uzmanı olan arkadaşlarımızdan birinde de 60 sorudan 10 doğrusu olan vardı. Bu da çok düşük bir İngilizce göstergesidir.

BAŞKAN – Bu da idarenin İngilizce gerekçesine bir örnek olmuş oldu.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR UZMANI AYŞE ÇELİKTEN – Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Şimdi, aramızda bir de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Sayın Profesör Zehreddin Aslan var. İsterseniz hocamı da dinleyelim en azından dilekçi tarafın bir hukuki görüşünü aldığı akademisyen olarak, daha sonra da idareden gelen arkadaşlarımızı dinleyeceğiz.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Sayın Başkan, bir önerim var uygun görürseniz.

Önce kendimi tanıtayım ben, Profesör Doktor Zehreddin Aslan. İsmim zor söylenir, Zehreddin’ dir benim adım.

BAŞKAN – Zehreddin.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – İkinci de yoktur Türkiye’ de, bu nedenle kıskançla ismine sahiplenilen birisiyim.

BAŞKAN – Bunu da böylece biz tutanak altına almış olduk.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Evet, kayıt altına alınsın, fayda var.

Şimdi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdari Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesiyim ben. Sayın Başkan, uygun görürse, ben bir objektif görüş verdiğim için idariyi de dinleyelim.

BAŞKAN – Olur Hocam yani bize uygun, olabilir.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Karşılıklı... Ben bir akademisyen.

BAŞKAN – Ama siz kısaca bence görüşünüzü özetlerseniz, idareden sonra yine söz verebilirim hiç sıkıntı yok.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHRETTİN ASLAN – Tamam.

O zaman, şöyle söyleyelim: Benim bu mütalaaya hukuki görüşü yazarken bana tevdi edilen bilgi ve belgeleri incelediğimde, bugün de Sayın Vekilim başta olmak üzere, mağdur olan değerli katılımcıların da sözlü ifadelerini duyduktan sonra, ben teknik açıdan iki şey üzerinde durmak istiyorum. Birincisi: Bu bir kariyer mesleği, bunda bir sorun yok. Vergi denetmenliği gibi, devlet gelir uzmanlığı gibi, gelir uzmanlığı da bir kariyer mesleği ve personel hukukumuzla göre kariyer mesleği daha çok yarışma sınavıyla personel alan bir meslek. Türkiye uygulaması öyle, işte maliye müfettişliğiyle, hesap uzmanlığıyla başlayan bir süreç. Bu nedenle, şimdi, kariyer olan bir meslekte düzenleyeceğimiz yarışma sınavında idarenin takdir yetkisini öne sürmesi idari hukuku açısından doğru değil ve hukuken mümkün değil çünkü takdir yetkisi eşit kişiler arasında kullanılabilecek bir yetkidir. Çünkü, sayın katılımcıların da ifade ettiği gibi -ben bunu çok net bilmiyordum- baştan beri zaten vergi denetmeni, devlet gelir uzmanı ve gelir uzmanı arasında bir hukuksal statü farklılığı var. İdare hukuku bir statüler hukukudur.

Şimdi, farklı statülerin söz konusu olduğu bir yerde idarenin takdir yetkisi söz konusu değil. Takdir yetkisi, aynı hukuksal statü içindeki kişiler için geçerlidir, eşitlik ilkesi de öyledir. Bu Komisyona ancak Dilekçe Komisyonu üyesi girer, Adalet Komisyonu üyesinin buraya girmesi konusunda bir takdir yetkisi yoktur Meclis Başkanının. Bu nedenle, yarışma sınavıyla kariyer mesleğine alınacak ve buna ilişkin yapılan bir toplu sınavda idarenin takdir yetkisi savının, idare hukuku açısından kabulü mümkün değil. Tekrar söylüyorum, vergi denetmenlerinin yerleştirilmesi, atanmaları, görev yerlerinin belirlenmesinde idarenin takdiri olabilir ama siz yarışma sınavı yapıyorsunuz ve biliyorsunuz yarışma sınavı adı üstünde başarıya endeksli. En yüksek puanı alan tıp fakültesine girerdi bizim zamanımızda, ondan sonra öğretmenliğe kadar inen -maalesef- Türk eğitim sistemini de ciddi bir şekilde sarsan böyle bir ÖSYM geleneğini burada da düşünebiliriz. Gördüğüm kadarıyla bilgi ve belgelerde, ifadelerde buna ilişkin zaten idare ister bunun adına anket desin, katılımcılığa tercih formu desin, neticede ilgililerin bu konudaki irade beyanı da var. O zaman ortak sınav yapmazsın, farklı sınavları yaparsınız ve o sınavlarda... Şimdi, düşünün ki vergi denetmenliğine ayrı sınav yapıldı, devlet gelire ayrı yapıldı, gelir uzmanlığına ayrı yapıldı, siz o personeli nasıl alacaksınız? Çok net bir şekilde başarı sıralamasına göre alacaksınız. Diyeceksiniz ki: “50 kişi alacağım.” En yüksek 50 kişiyi de başarılı kabul edip mesleğe kabul edeceksiniz.

Şimdi, aynı ayrı sınavda bu mantık geçerliken diğer ortak sınavda onun takdir yetkisinin arkasına sığınmak, tekrar söylüyorum, idare hukuku açısından doğru değil yani takdir yetkisi olamaz. İdareyi dinleyeceğiz gerekçeleriyle tabii, benim idarenin yerine geçip konuşma hakkım ve yetkim yok, onu göreceğiz. Ama, altını çizerek söylüyorum, bu bir takdir yetkisine söz konusu olamaz, bunu açıkça ifade etmek istiyorum.

İkincisi: İdari işlemlerin geriye alınıp alınamayacağı hususu: İdare hukukçusu olarak benim söyleyebileceğim fikir, haddim kapsamında söyleyeceğim konu da hukuka aykırı bir idari işlemin geri alınıp alınmaması. Şimdi, idari işlemlerin geri alınıp alınmaması idare hukukunun en zor konularından birisi ve idare hukuku kitaplarına baktığınız zaman idari işlemlerin geri alınması konusu daha çok ilgililer açısından hak yaratmış işlemlerden açısından konuşulur. İdare yanlış bir karar almıştır, hukuka aykırı bir karar vermiştir. Bu hukuka aykırı işlem ilgili açısından bir hak oluşturmuştur yani hukuk fakültesine kaydedilmemeniz gerekirken idarenin hatasından dolayı hukuk fakültesine kaydedilmişsiniz. Askerden muaf tutulmamanız gerekirken idarenin hatasından veya kişisel hileden dolayı idareyi kandırma anlamında askere gitmemişsinizdir. İdare hukuku kitaplarına baktığınız zaman, genelde idari işlemlerin geri alınması teorisi hem idarenin hatalı bir kararından sonra ilgili açısından yaratılmış bir hakkın geri alınıp alınmaması noktasıdır yani “Hukuk fakültesine hatayla veya hileyle girmiş bir öğrencinin kaydı silinecek mi, silinmeyecek mi?” tartışılır idare hukuku kitaplarında daha çok. Ama buradaki durum farklı. Oradaki kriteri de söyleyeyim, çünkü idarenin bir iddiası da o anladığım kadarıyla. Eğer idarenin hatasından kaynaklanmışsa bu, sizin hiçbir kötü niyetiniz yok, art niyetiniz yok, istenen bütün belgeleri vermişsiniz ama idarenin bir hatası sonucu eğer siz bir hak elde etmişseniz, hukuk fakültesi öğrenciliğinizi, inşaat ruhsatını, pasaportunu hak edinmişseniz, istikrarlı içtihadıyla Danıştay: “İdare artık dava açma süresi içinde bunu fark ederse -yani altmış gündür biliyorsunuz dava açma süresi- bunu geri alabilir, altmış gün geçtikten sonra geri alamaz.” diyor, hukuki güven ve istikrardan yola çıkarak. “Hile de ise bir süre yok.” diyor. Hileyle elde edildiği için her zaman geri alabilir idare, on sene sonra, on beş sonra, yirmi sene sonra bunu geri alabilir. Gerçi, Danıştayın bu konuda son kararları biraz ilgiliyi koruyan haktır. Bir hukuk fakültesi mezununa ilişkin açılan davada demiş ki: “Bu ilgili sınavlara girmiş, sınavı başarmış, kazanmış, hileli olmasa da zaten hukuk fakültesini bitirecekti.” mantığıyla, bana göre doğru olmayan bir kararla ilgilinin diplomasını geri alınması işlemini iptal etmiş.

Şimdi, burada tartışılan farklı bir şey. Burada idarenin hatası veya hukuka aykırı bir işlem kabul edilecekse buradaki hukuka aykırı işlemlerde ilgililer zarar görmüş, hak doğmamış. Bu nedenle geri alma teorisini burada farklı düşünmek lazım, dava açma süresiyle sınırlamak mümkün değil. Çünkü, hukuk devletinde idare hukukunun en temel mantığı şudur: İdare hukuka aykırı işlemi her zaman geri alır, almak zorunda. Çetin Altan’ın bir lafı vardır -bizim idare hukuku hocamız İlhan Özay da kitabına koyduğu için söylüyorum burada- “İdare yedi başlı canavardır.”

BAŞKAN – Günişğinde Yönetim’de mi diyor?

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Evet, aynen, Günişğinde Yönetim kitabında yazar. Siz de okumuşsunuzdur. Çetin Altan’ın bir makalesinden alıntı yapmıştır, der ki: “İdare yedi başlı canavardır.” İdareyle baş etmek hakikaten kolay değil.

Şimdi, bu anlamda, tekrar söylüyorum, buradaki geri alma teorisinde genel olan ilgililer açısından kazanılmış bir hakkın geri alınması değil; burada, idarenin yanlış, hukuka aykırı... Onu nitelendirmem benim haddime düşmez ama öyle gözüküyor, bir eşitsizlik var, sıralamada bir yanlışlık var. Bu bağlamda, idarenin, bence, burada hukuka aykırılık varsa, söz konusuysa, ki hukuka aykırılık

olduğunu idare hukuku açısından görebiliyorum bir yarışma sınavı bağlamında, bunu geri alması gerekir. Bir noktaya temas edeceğim. Yanımdaki başhukuk müşaviri benim dostum -ben aynı zamanda İdari Yargı Komisyonu Başkanıyım, Adalet Bakanlığında, beraber 2575-2576' yı değiştirdik- onunla yaptığım sohbette dedikodu bazında... Ki aslında katılımcılar da söyledi, bu konuda açılmış davalar var, idare biraz onun arkasına sığınıyor gördüğüm kadarıyla.

Şimdi, iki nokta da doğru değil. Bir: İdarenin kendisinin, hukuka aykırı olduğuna inandığı bir işlemi sırf yargı kararı var diye geri almaması hukuk devleti açısından doğru değil. Yani, idare zorunlu, geri almak zorunda ama kendi yargı kararıyla alır ama kendi iradesiyle alır. Yani, idarenin işlemini geri alabilmesi için -Metin Günday'ın kitabında da yazar- illa yargı mercilerince iptal edilmesine gerek yok. İdari işlemi, yargı mercilerinde iptal edilmediği durumlarda da geri alabiliyor idare. Geri almalı, hukuka aykırı bir idari işlemde.

BAŞKAN – Ama, genelde bizim idari teamüllerimiz gereği biliyorsunuz bir yargı kararı olmadan idare adım atmaz.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Maalesef.

Hatta, idare hukuku profesörü bir rektör yardımcısının -isim vermeyeyim- rektöre söylediği bir şey: “Ya, boş ver, at gitsin idareden, yargıdan dönerse dönsün.” İdare hukuku profesörü söz ettiğim rektör yardımcısı, benim hocam. Rektöre resmen bir dönem dedi ki: “Atın gitsin, yargıyla dönecekse dönsün.” Şimdi, e, böyle düşünürsek ayrı bir şey.

Sizin başınızı çok ağrıttım.

BAŞKAN – Eştâfurullah Hocam, biz keyifle dinliyoruz.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Hocalar çok konuşur biliyorsunuz.

BAŞKAN – En az İlhan Hoca kadar keyifli anlatıyorsunuz.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Sağ olun.

İki sınıf çok konuşur: Bir, askerler; iki, öğretim üyeleri. Çünkü, karşılarındaki muhatapları onları dinlemek zorundalar, başka şansları yok. Yani, asker orada subayı, öğrenci de hocayı dinlemek zorundadır.

BAŞKAN – Artık askerleri pek dinlemiyorlar Hocam.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – O nedenle, böyle bir şımarıklığımız vardır.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Ben şunu teyit etme açısından soruyorum: Dilekçi arkadaşlarımız İstanbul Üniversitesine müracaat ediyorlar veya hukuk fakültesine, Sayın Hocamızı da size fakülte yönetimi mi...

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Evet, fakülte yönetimi görevlendiriyor.

BAŞKAN – Anladım, tamam.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Bağımsız bir şekilde, benim olaydan haberim...

BAŞKAN – Yani direkt dilekçelerle, Sayın Aslan Hocamızın bire bir tanışıklığı ve görüşmüşlüğü sonucunda alınmış bir akademik görüş de değil. Onu belirtmek istedim sadece.

Çok teşekkür ediyoruz Hocam.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHRETTİN ASLAN – Rica ederim.

Dediğim gibi, son bir cümle hoşgörünüze sığınarak...

BAŞKAN – Yok, yine size söz verebiliriz.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Hukuka aykırı bir işlem olduğu için... Şunu söylemek istiyorum: Yargı anlamında...

BAŞKAN – Hak doğurmadığı için.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Evet, açılan dava, sayın katılımcı da ifade etti zaten yanlış bir dava. “Beni vergi denetmenliğine atayın.” diye bir işlem ve iptalin konu olması mümkün değil. Burada sözü edilen hukuka aykırılık, geri alınması gereken işlem sınav işlemi veya sınav işlemin sonucu. Bu nedenle, oradaki açılan davalarla sınavın sonucu birbiriyle bağlantılı değil, çok birbiriyle bağlantılı değil. Bu nedenle, idare, kanaatimce, bir niyeti

varsa bu yargı kararını görmezlikten gelip -ciddiye almama anlamında değil, çok bağlantılı olmadığı anlamında söylüyorum- işlemini geri alabilir diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Hocam, sağ olun.

Şimdi, bakanlık yetkilisi olarak Gelir İdaresi Daire Başkanı burada, grup başkanı var, Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı ve hukuk müşaviri... Birden fazla arkadaşına yine söz verebilirim. Çünkü, bizim soracaklarımız var. İsterseniz önce Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Sayın Güneş'ten başlayalım.

Evet, buyurun Sayın Güneş.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, buradaki genel değerlendirmeden sonra iyi ki katılmışım diye de belirtmeden geçemeyeceğim. Çünkü, 2003, 2004 ve 2006'nın üzerinden yaklaşık on yıl geçmiş. Hakikaten, güzide bir bakanlığın güzide bir kurumu ve bu zamana kadar liyakati ön planda tutmuş ve nice sınavları yapmış hem değerli komisyon üyelerimiz zan ve töhmet altında kaldı, bir taraftan hileye kadar getirildi.

BAŞKAN – Ben hileyle ilgili bir şey duymadım ama bilmiyorum yani.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Yok, hukuki açıklamaların çerçevesinde...

BAŞKAN – Vallahi bir de böyle hani bize bahsetmiş gibisiniz katılmanızı, çok teşekkür ettik, etkilendik yani!

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Yok, estağfurullah.

Yanlış da anlaşılacak istemem, ben şu çerçevede genel bir açıklama yaparak tabii ki takdirlerinize...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Hemen ben de bir usule itiraz edeceğim Sayın Başkan.

Böyle "Zan altında kaldı." falan diyorsunuz, gerçekten, Parlamentoda ben de hiç şık bulmadım, zan altında kalma falan yok. Fiilen idarenin yaptığı yanlış var Sayın Başkan. Zan man yok yani.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Açıklayayım efendim.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Ya, bu yanlışlığı düzelterekler... Ya, kanun mu çıkarttıracaksınız, her yaptığınız işleme kanun mu çıkarsın bu Medisi! Yani, hiç yakışmadı Sayın Başkan Yardımcısı.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Şimdi, efendim, açıklayayım o zaman.

2003-2004 ve 2006 yıllarında bakanlık kendi yetkisi çerçevesinde ortak sınav açmış. Şimdi, sınav ortamı on yıl sonra düzenlenmiş olan tutanak üzerinden değerlendirmeye tabii tutuluyor. Burada, ben de komisyon üyeliği yaptım yıllarca ve birçok meslek grubunda da komisyonlarda bulundum.

Şimdi, yazılı notuyla adayı alırsın fakat mülakat denilen bir konu vardır. Mülakatta her bir kişi hakkında gelmiş olan resmi bilgilerin yanı sıra mülakat süresince de kişisel değerlendirilmeleri yapılır, o kişi hakkında komisyon üyeleri... Gelir uzmanlığı da az önce belirtildi, çok farklı noktalarda bir konuma kadar da bu güzide meslek ileri geri laflarla şey yapıldı. Hakikaten, gelir uzmanları Bakanlığımız içerisinde çok değerli görevler yapıyorlar. Az önce Ayşe Hanım da belirttiler, Mükellef Hizmetlerinde ve Gelir İdaresinde Başkanlığımızda şu an çalışan belki 600-700 tane gelir uzmanı arkadaşımız var. Onların içerisinde liyakat, kabiliyet olarak -az önce ifade edildi- defterdar yardımcısı, defterdar olan, grup müdürü olan, şube müdürlüğü yapan belki 60-70 tane arkadaşımız var.

Şimdi, gelir uzmanlığı, devlet gelir uzmanlığı ve vergi mütteflikleri...

BAŞKAN – Önce bize şunu açıklayabilir misiniz? Devlet gelir uzmanlığı, gelir uzmanlığı ve vergi denetmenliği. Bunların arasında özellikle göreve alındıklarındaki fark neydi statü anlamında?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Şimdi, efendim, her üçü de kariyer meslektir, her üçünün de yaptığı görev kısmen farklıdır. Gelir uzmanlığı taşra kadrosudur. Devlet gelir uzmanlığı ve vergi denetmenliği merkez kadrosudur.

BAŞKAN – Bir müsaade edin.

Şimdi, zaman zaman tabii dilekçi arkadaşlarımızla da konuşuyoruz. Bir idarenin merkezinde veya taşrasında çalışmak da statü farklılığı mıdır mesela idarede? Bence değildir, niye böyle olsun yani Ankara kendini niye bu kadar önemser veya herkes Ankara'yı niye bu kadar önemser?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Değildir tabii.

BAŞKAN – Yani, Çanakkale'de yaşayan herhangi bir aynı statüdeki bir arkadaşımız idarede çalışan, Ankara'da çalışmadığı için niye kendini eksik görür, ben bunu da anlamış değilim yani.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Kesinlikle, o şekilde efendim. Her üçü de güzide meslek. Ortak sınav yapılması, ben açıklıkla ifade edeyim, hata. Kesinlikle, keşke ayrı sınavlar yapılsaydı ama üzerinden on yıl geçmiş, o dönem idare böyle takdir etmiş. Ve o komisyonlarda bulundum çok uzun süre ve çok uzun süreli mülakatlar yapılır, yazılı not değerlendirilmesinin yanı sıra o mülakatlarda kişilik analizi yapılır. Denetmenlik ve devlet gelir uzmanlığı için özel seçicilik esastır; birisinde denetim elemanı kabiliyeti ararsınız, şahsiyet ararsınız, karakter ararsınız, tahlil yaparsınız, ondan sonra her bir adayın karşısına...

BAŞKAN – Ama şimdi biraz kelimelerinizi... Bakın, siz yeni tartışmalar ortaya... “Şahsiyet” dediğiniz an, burada benim aslında şeyi bitirmem lazım. O kasıtlı kullandınız mı kullanmadınız mı bilmiyorum ama...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Değil, iyi niyetle...

BAŞKAN – Bir şeyi açığa çıkarmak istiyoruz. Yani, “Şahsiyet” dediğiniz zaman, olmayan adamı siz şahsiyetsizlikle itham etmiş olmuyor musunuz? Onu açıklayın o zaman.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Hayır efendim, ben kimseyi itham etmiyorum. Ben sadece diyorum ki: Komisyonunda, mülakatta şimdi vergi denetmenliği için seçici davranılıyorsa bazı kabiliyetleri komisyon arar.

BAŞKAN – “Kabiliyet” diyebiliriz, evet.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Onların da o arkadaşlarda varlığı veya yokluğu mülakat esnasında tahlil edilir, analiz edilir, ona ilişkin sorular sorulur.

BAŞKAN – Neden mesela, neden?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – O sorularla ilgili de herkes, her komisyon üyesi o adayla ilgili not tutar. O aday çıktıktan sonra da herkes değerlendirmesini...

BAŞKAN – Şimdi, bakın, şöyle, biz maliyeci olmadığımız için aslında ben sizden bir şeyi öğrenmek istiyorum ısrarla ama siz de hep kendi kafanızdaki şeyi anlatmaya çalışıyorsunuz. Bir denetim elemanında aradığınız nedir, bana bunu söyleyebilir misiniz? Siz sınav komisyonundasınız, adamı vergi denetimi yapacaksınız yani Haluk’u değil de beni neden vergi denetmeni yaparsın? Bunu bana açıklayabilir misin? Bunu arıyorum. Mülakatla da bunu nasıl ölçersin? Sen şahsiyete giriyorsun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Şimdi, bunun şöyle bir kılavuzu vardır, şöyle şöyle esasları gerektirir ben diyemem. O o komisyonunun o anki yetkisindedir. O adayın içeride yazılı notu sonrası yapılan mülakat neticesinde komisyonunda uyandırdığı intibadır.

Şimdi, vergi denetmenliğiyle gelir uzmanlığı farklıdır. Denetim elemanında aranan vasıfları o komisyonun üyesi, maliye müfettişi, hesap uzmanı, kontrol eder. İdarede etkin ve yetkin konumdaki insanlar. O insanlar ona göre değerlendirmişler, notunu vermişler.

BAŞKAN – Hep muallak konuşuyorsun. Bak şimdi, arkadaşım, ben diyorum ki: Güzel güzel anlatıyorsun ya, “şahsiyet” dedin, “kabiliyet” dedin, bende nasıl bir kabiliyet arıyorsun ki ben denetim elemanı olayım? Bunu soruyorum. Ya, bu vahiy, ilham gibi bir şey midir?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Efendim, değil.

Şimdi, komisyonun kendi belirttiği kıstaslar çevresinde çalışma kağıtları keşke sınav dosyasına konsaydı, şu an o arkadaşların o anki durumuna ilişkin bu değerlendirmeler de Komisyonunuza taşınabilseydi. Yargının daha sonraki...

BAŞKAN – Yok, bak, çok özel şeylere girdiğiniz farkında mısınız?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – “Bu komisyonlarda bulundum.” dediğiniz için soruyorum. İdareden gelen başka arkadaşımıza da bu soruyu sorabilirim.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Ben sadece şunu demeye çalışıyorum efendim: Sadece o an ki yapılan komisyondaki seçiciliği sınav notuyla değerlendirdiler, mülakat notunda arkadaş değerlendirilirken notu ona göre verilmiş fakat vergi denetmenliğine ilişkin komisyonun genel değerlendirmesi “Bu işi yapamaz.” şeklinde olmuş olabilir. Nitekim...

BAŞKAN – Kesinlikle olabilir. Bakın, ben böyle düşündüğüm için bunları size soruyorum ama bir şeyi öğrenmek istiyorum.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Kesinlikle efendim.

BAŞKAN – Adam 90-90-100-100 almış olabilir, adam iyi ders çalışıyordur...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Ama yapamaz.

BAŞKAN – ...akademik anlamda teori bilgisi süperdir ama siz onu sahada yetersiz görmüş olabilirsiniz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Kesinlikle.

BAŞKAN - Ben böyle düşünüyorum ama bununla ilgili çok subjektif ifadeleriniz var. Bununla ilgili de bir cümle duymak istiyorum. Mesela, diyebilirsiniz ki: “Ya, siz çok kibar bir insanız ve sizden vergi denetmeni olmaz.” Belki olabilir, vergi denetmenliği biraz sert adam olmayı gerektiriyor diyebileceğim ama siz bana bunu dedirttirecek, bu kanaati oluşturacak bir tek cümle kullanmadınız şimdiye kadar, çok konuşmanıza rağmen. Özür diliyorum ama bir şeyi anlamaya çalışıyoruz.

Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de yirmi beş yıl Maliye Bakanlığında hem denetim elemanı hem de yönetici olarak hem merkezde hem de taşrada görev yapmış bir arkadaşınız olarak buradayım esasında.

Tabii, milletvekili olarak bizim artık eski müktesebatımıza, mesleğimize bağlı kalmamamız ve objektif olmamız gerekir yani denetim elemanı veya Maliyeci gibi davranmam ben. Ben Milletvekili sıfatıyla buradayım ve son derece de objektif olma gayretini göstererek bu ifadeleri kullanıyorum.

Şimdi, Maliye Bakanlığı temsilcisi arkadaşımız kadar en az hem bu sınavlara katıldım hem de sınavı bizzat yaptık, yazılı, sözlü ve mülakatları. Denetim elemanlığı için aranan kriterler subjektif kriterlerdir ve yazılı da değildir maalesef fakat bunun etkileyciliği azdır. Şöyle bir örnek vereyim: Mesela, çok ciddi kekeme sorunu olan bir kişi denetim elemanlığına alınmaz. Bedenî azalarından çok ciddi şekilde o görevi yapmaya mani ise...

BAŞKAN – Gibi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gibi... Örneğin, sağlık kurulu raporunda epilepsi rahatsızlığı varsa alınmaz. Bunun gibi kriterler kullanılır ancak bunun etkileme oranı yüzde 10, 20’yi de pek geçmez. Dolayısıyla, bir de mülakatta o kişinin denetim elemanlığı vasfını taşıyıp taşımadığı beş dakikalık mülakatta tanınmaz ki. Ne yapılır? İki yıllık bir adaylık, stajyerlik veya muavinlik, müfettiş muavinliği, işte hesap uzman yardımcılığı, stajyer kontrolörlük gibi iki yıllık bir refakatte çalışır üstatlarının yanında, ondan sonra üstadı ona tezkiye verir, mütalaa verir, mesleki raporları komisyon tarafından incelenir sonra yeterlik sınavına girer üç yılın sonunda. Bunun gerçekten denetim elemanı olup olmayacağına üç yıl sonra karar verilir, yani o giriş sınavında karar verilmez o beş dakikada, üç yılda verilen bir süredir. Dolayısıyla...

BAŞKAN – “Denetim elemanı olmaz.” denirse ne olur Sayın Akçay, üç yılın sonunda?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Üç yılın sonunda o da tabii yeterlilik sınavında olabilir, gerçekten az da olsa birtakım vakalar yaşanmıştır. Denetim elemanlığının gerektirdiği tarafsızlık, objektiflik, birtakım dürüstlük ilkeleri vardır, yani denetim elemanı rüşvet alıyorsa bunu elbette ki denetim elemanı olarak görevlendirmemek gerekir. Fakat, bunu bizim konumuzla çok da alakalı görmüyorum, tartışmalara biraz daha açıklık kazandırmak bakımından.

Şimdi, işin özüne gelecek olursak, efendim, biraz evvel arkadaşlarımız gayet güzel ifade ettiler, şu anda burada, mülakat puanı 70 gibi, en düşük 70 puanı almasına rağmen yazılıyla birlikte ortalaması alındığında devlet gelir uzmanlığına ve vergi müfettişliğine atanarlardan çok daha yüksek puanı olmasına rağmen bu mağduriyete uğramış arkadaşlarımız var yani bunu konuşalım.

Şimdi, her 3 sınavın da ayrı ayrı yapılması gerekirdi, zaten idare de bunu ifade etti, idare temsilcisi arkadaşımız “Bu bir hatadır.” dedi. Ben de konuşmamda: “Gömleğin düğmesi zaten baştan yanlış iliklenmeye başlanırsa bütün düğmelerin de yanlış ilikleneceği aşîkârdır, bunu doğru ilikleme imkânı yoktur.” İdareden de yani hatalı bir işlem var ise, sonradan tespit edilmişse, bir örnek olarak söyledi onu hocamız, bence hiç yanlış anlamayı da gerektirir bir durum yok. Daha vahim bir örnek, daha az vahim olan bir örneğe mukayese teşkil edebilir yani. Yani, hocamızın verdiği örneğe... Benim de bildiğim şeyler var, mesela üniversite sınavlarında hile ile Siyasal Bilgiler Fakültesine girmiş 3 öğrenci, 3’ü de mezun oluyor, birisi kaymakam oluyor. Kaymakam olduğu zaman tespit ediliyor, hileyle fakülteye girdi ve bu memuriyetten atıldı bu kişiler. Yani, idari işlem, böyle bir işlem olması gerekir. Fakat, maalesef Maliye Bakanlığının da bütün bürokrasinin genel eğilimi olduğu gibi “Yargıya havale edelim canım, gitsin mahkemede hakkını arasın.” anlayışı bizim bürokrasimizin genel bir yanlışdır diyeyim ama onun da tabii makul gerekçelerini aramak lazım, sonra tabii yargıyla ve kaderiyle baş başa kalma durumu da olabiliyor. Yani, onlardan doğacak tazmini, zararı üstlenmesi de bürokrasinin kolay değil.

Şimdi, gelir uzmanlığında hakikaten Maliye Bakanlığı çok büyük hatalar yaptı Sayın Başkan, değerli arkadaşlar. Şimdi, arkadaşlarımız örnek verdi, Serkan Bey dedi ki kendinden daha düşük puanlı arkadaşı daha üst bir kademeye gelmiş, “Bizim şoför de gelir uzmanı oldu.” demiş. Maliye Bakanlığının da ayrı bir hatasıdır, konumuzla ilgisi yok ama olayın vahametini ortaya koyması bakımından, yani idarenin peş peşe hatalar yapmasını gösteriyor.

Şimdi, bu gelir uzmanını 2 şekilde aldı Maliye Bakanlığı: Birincisi; açıktan. Buradaki arkadaşlarımızın tamamı açıktan gelir uzman yardımcılığına bir kariyer mesleği olarak yarışma sınavıyla gelen arkadaşlarımız. Fakat, bir taraftan da tabii bu Maliye Bakanlığında çok büyük huzursuzluk doğdu. Hakikaten, Maliye Bakanlığında uzun yıllar memur, şef, birtakım görevlerde bulunmuş memurlar bunları kendilerine bir haksızlık saydılar ki onlar da kendileri açısından haklıdır; pek çoğu, binlercesi dört yıllık üniversite mezunu insanlar. Ben öyle şefler ve memurlar tanırım ki bugün bir kurumlar vergisinin, bir katma değer vergisinin mukteza tabir ettiğimiz görüşlerini verip bunların makalelerini, kitaplarını yazacak kadar mesleki yetkinliğe ulaşmış insanlar. Maliye Bakanlığı da sınavla bunları da gelir uzmanı alalım dedi, doğrudur, bu alınması gerekirdi. Fakat bir hata daha yaptı, bu defa, memur ve bu özelliklere sahip olmadığı hâlde, sadece dört yıllık yüksek okul mezunu diyerek hizmetli ve şoför kadrosundakileri de bu gelir uzmanlığı sınavına aldı, yani kurum içi sınavına aldı. Yani, öyle durumlar oldu ki, mesela ben Balıkesir’de görev yaparken, Balıkesir merkezdeki bir vergi dairesinin yirmi yıllık şefi işten başını kaldırıp kanun metnini ezberleyemedi, o sınavı kazanamadı ama diyelim ki Manyas ilçesi mal müdürlüğünün şoförü iş yok, güç yok sabah- akşam ezberledi ve gelir uzmanlığı sınavını kazandı.

BAŞKAN – Ben, buna karşı değilim yani, fırsat eşitliği yok ki ikisinin önünde de yani.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İkisinde de yok ama...

BAŞKAN – Olmalı yani, niye bu kadar böyle “şoför olamaz” diye bir şey olmaz yani.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yok ama şimdi o ayrı bir bahistir ama bunlar kurumsal sorunlar yarattı.

BAŞKAN – Farklı bir pencereden de bakınız yani.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Burada, hiç aslında konuyu son derece net bir şekilde... Bu idari hata, idare hatasından dönecek, bunda idarenin ısrarcı olmaması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Hukuk müşavirimiz de burada mı?

Ben bir de şunu öğrenmek istiyorum, yani bunu da bir şey yapabilirsiniz hani... Atandıkları dönemde bu sınava giren kişiler, vergi denetmen yardımcısı, gelir uzman yardımcısı ve devlet gelir uzman yardımcısının arasındaki özlük hakları açısından farklar, hani böyle dramatize etmeden, gerçekten de bunların özlük hakları arasındaki farklar, uçurumlar var mıydı atandıkları dönemde?

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ - Yüz lira civarında oynuyormuş galiba, maaş olarak sadece 100 lira civarında fark varmış efendim. Zaten, o maaş farkı çok görülmediği için müşterek de ele alınmış olabilir o dönemde sınav açılırken.

Şimdi, efendim, ben şöyle bir toparlayayım: İdare, kanuna ve mevzuata uygun bir şekilde yetkisi çerçevesinde sınavı açmıştır. O dönemde her üçü birlikte yapılmasa çok daha iyi olurdu fakat hukuka uygundur. Komisyon son derece liyakat sahibi kişilerden oluşmuştur ve objektif yaklaşmıştır. Arkadaşlar, az önce kendileri de ifade etti tercihleri içerisinde yerleştiklerini, 3’üncü tercihinde yerleştiğini gelir uzmanı, 1’inci tercihinde niye yerleşmediğini. Fakat, az önce sayın vekilimiz de ifade etti, kendisi çok değerli bir vekilimiz. Mesleğin gerektirdiği hususiyeti Komisyon takdir etmiş, mülakattaki bilgisine göre, davranışına göre de olabilir, başka kıstaslara göre ama yazılmış metinlerde olan konular değil fakat mutlaka bunların çalışma notları olmuştur, keşke o notlar muhafaza edilse şu an her bir şahıs açısından ayrı ayrı bu konu deliliyle ispatıyla ortaya konabilseydi.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

GÖKMEN ŞAHİN - İnceleme elemanı ve ayrımla ilgili bir konu...

BAŞKAN – Yok, bir dakika, onu belki hukuk müşavirimiz var, daha burada Devlet Personelden uzman arkadaşımız var, onlar belki onun cevaplarını verecekler bize, daha çok hani idareden bekliyoruz onu.

Sayın Abdurrahman Tehtap, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – Sayın Başkanım, eğer müsaade ederseniz, bu biraz teknik boyutu ağır olan bir konu. İnsan Kaynakları Daire Başkanımız ve Grup Başkanımız bu teknik konularda açıklama yapsınlar, ondan sonra ben hem teknik boyutuyla hem hukuki boyutuyla Sayın Hocamızın raporuna da cevap olacak şekilde...

BAŞKAN – Vallahi, bizim öğrenmek istediklerimiz idareden belli, bunlara kim cevap verecekse... Ben, özellikle soruyorum, hani şunların cevabını işitiyoruz, bunların cevabını istiyoruz...

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – Evet, Sayın Başkanım, özellikle teknik işe bakan daire başkanımız, İnsan Kaynakları Daire Başkanımız ve Grup Başkanımız...

BAŞKAN – Buyurun, kim var?

Evet, İnsan Kaynakları Daire Başkanımız, buyurun.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANI KADİR CABUR – Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli katılımcılar; bu sınav 2003, 2004 ve 2005 yıllarında yapıldı bilindiği üzere, aradan epey bir süre geçmiş, on yıl gibi bir süreç. Bu, ilk alındığında arkadaşların veya Komisyonun da malumu üzere, özlük hakları olarak ve benzeri haklar açısından idare pek fark görmemiş ve ortak sınavla almış. Ancak, daha sonra, sekiz, on yıl sonra bu 2011’de yapılan düzenlemelerle vergi denetmenleri farklı bir statüye gelmiş, özlük hakları iyileştirilmiş; devlet gelir uzmanlarının yine kanun hükmünde kararnameyle özlük hakları iyileşmiş. Bu kapsamda arkadaşlar bir arayışa girmiş, normal olarak idareye başvurmuşlar yasal yoldan, o süreç işlemiş. İdare de sonuç olarak bunun yargısal boyutu olduğu için, hukuki bir süreç olduğu için, ya mahkeme boyutuyla savunmalarını yapmış. Bu mahkeme boyutunda ilk derece mahkemesi Danıştay nezdinde ve karar düzeltme sürecinde idare haklı bulunmuş. Yani, idarenin bu işlemleri geriye alması bu yargı kararları varken şu anda mümkün gözüküyor. Yani, mevcut mevzuat, düzenlemeler kapsamında idarenin tekrar geçmişe dönüp arkadaşları o şartlarda bir pozisyona yerleştirilmesi mümkün gözüküyor.

Benim diyeceğim bu kadar Sayın Başkanım, değerli üyeler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Başka ifade etmek isteyen varsa...

Buyurun.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Şimdi, Sayın Başkanım, öncelikle, mesleğe alındıkları tarih itibarıyla mali anlamda özlük haklarında ciddi bir farklılık yoktu, bunlar birbirine yakındı, onu öncelikle bir belirtelim.

Bu sınava ilişkin her türlü bilgiyi, Bilgi Edinme Kanunu yayınlandığı tarihten itibaren alabilecek durumdaydılar. Yalnız sürecin başlangıcı 2010 yılının sonunda merkez uzmanlarının özlük haklarını farklılaştırılmasına ilişkin kanun tasarılarının ortaya çıkmasıyla ortaya çıktı. Yani, burada yasa koyucu bir düzenleme yaparak merkez uzmanlarının özlük haklarını farklılaştırırken bu arkadaşlar da bu sürecin içerisine dahil olmak istediler. Tabii, yasa koyucu, mesela gelir uzmanlarının özlük haklarını farklılaştırabilir, yani biz bundan memnun oluruz kendi çalışanlarımız açısından.

BAŞKAN – Aradığımız şey bu zaten, ısrarla bunu arıyoruz. Yani bu arkadaşlarımız sınava girdiğinde bu 3 unvan arasında çok tercih edilebilir bir fark var mıydı, yok muydu?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Fark yoktu.

BAŞKAN – Yani, burada sınava giren arkadaşlarımızdan, devlet gelir uzman yardımcısı olanla vergi denetmeni olan arasında ne kadar bir fark vardı, hayat beklentileri anlamında. Bilmiyorum, bakın, bilmediğim için, öğrenmek için soruyorum. Gelir uzman yardımcısı yarın öbür gün belli yükselme hakları o gün vardı da vergi denetmeninin yok muydu mesela?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Gelir uzman yardımcısı şu anda bizim idareimizde grup müdürlüğüne kadar sınavla yükselebilecek durumdadır.

BAŞKAN – Şu anda da hâlâ sınavla yükselebilecek durumda.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Yükselebilecek durumdadır.

BAŞKAN – Vergi denetmeni sınavla yükselmeden mi...

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Devlet gelir uzmanı da sınavla yükseliyor.

BAŞKAN – Vergi denetmeni...

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Vergi denetmeni de eğer asaleten şey yapması gerekiyorsa, şu anda bu şekilde.

BAŞKAN – Sınavla...

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Evet.

GÖKMEN ŞAHİN – Sınavla değil.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar, gerekirse söz vereceğim ama...

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – 3'lü kararnameyle atanacak meslekler hariç.

Vergi denetmenleri, ayrıca, şu anda Gelir İdaresi bünyesinde değiller, Vergi Denetim Kurulu 666 sayılı KHK ile yeni bir birim kuruldu, tamamen bizden ayrı bir kurum şu an için.

BAŞKAN – Evet, bu kadar mı?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Şimdi, Hocamız olayın hukuksuzluğundan bahsetti, tabii kendi görüşleri doğrultusunda ama Türkiye'de de bir yargı sistemi var, yargı sistemi neticesinde verilen kararlar var. Eğer, bizim yaptığımız idari işlem hukuksuz olmuş olsaydı, onca karardan bir tanesi de aleyhimize neticelenmiş olurdu. Kaldı ki, hukuksuz... "İdare kararını geri alsın deniyor." Bizim kararımızın yanlış olduğuna inanmamız gerekiyor geri almamız için, buna inanmıyoruz.

BAŞKAN – Bunu doğru söylüyorsun ama az önceki ifaden çok hukuki temele oturmuyordu yani. Bunu doğru söylüyorsun, idare yanlış yaptığını düşünmesi lazım ki kendi iradesini geri alsın, düşünmüyorsa tabii ki almaz.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Yani, bunun böyle olduğunu düşünmediğimiz için geri alma noktasında bir irademiz yok. Arkadaşlar da bunu yargıya taşıdılar, Türkiye'de bir hukuk sistemi var, bu yargı neticesinde kararlar verildi. Şimdi, bir de arkadaşların işte şeyden şikâyetleri oldu, yemekhane, bilmem ne. Kast sistemine ben de karşıyım ama arkadaşların sanki şikâyetleri kast sisteminden ziyade, kast sistemindeki yerini alamamaktan kaynaklanıyor.

BAŞKAN – Peki, hâlâ devam ediyor mu?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Şu anda zaten bizde değiller.

BAŞKAN – Bununla ilgili bir dilekçe gelirse, biz yerinde inceleme bile yapabiliriz, Komisyonumuzun yetkisi var, yani ben şaşırdım tabii buna.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Sayın Başkanım, vergi müfettişleri zaten bizim bünyemizde değiller şu anda, tamamen başka bir kurum bünyesinde oldukları için böyle bir ayırım yani bizim açımızdan yok, biz çünkü kendi bünyemizde böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Bir de Devlet Personelden gelen uzman bir arkadaşımız var, onu dinlemek istiyoruz. Ne konuda? Bu özlük hakları arasındaki farklar. Belki o gün için bilmiyor olabilirsiniz ama özlük haklarını genelde arkadaşlarımız 100 liralık bir fark olarak ifade ediyor. Sadece bu 100 liralık bir fark olarak özlük hakkını sınırlayabilir miyiz, bunun dışında da özlük hakkı olarak neler nitelendirilebilir kamu çalışanlarında? Ben bunu öğrenmek istiyorum ama sizin konu hakkında söylemek istediklerinizin hepsini dinleriz.

Sayın Gamze Sönmez, buyurun.

DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI UZMANI GAMZE SÖNMEZ – Sayın Başkan, öncelikle, özlük haklarıyla ilgili çoğu kamu personeli için mali haklar ön plana çıkıyor yani ek gösterge olsun. 2011 KYK sürecinde de uzmanlar arasında eşitlik olduğu ileri sürülerek, özlük haklarında hakkaniyetsizlik olduğu ileri sürülerek merkez teşkilatta 3.600 ek gösterge merkez uzmanlara tahsis edildi.

Şunu da söylemek istiyorum, kariyer mesleklerde yazılı veya sözlü, yazılı ve sözlü olmak üzere 2 usul vardır. Sözlü kısım ise tamamen idarenin takdir yetkisindedir. 657'de de belirtilir, işte sözlü kısımda şu şu şekilde kriterler vardır, şu şekilde puanlandırılır, yazılı ve sözlünün ortalaması alınarak şahsın sınavı kazanıp kazanmadığı tespit edilir. Fakat, bir kişinin yazılıda birinci olması onun sözlüyü kazanacağı anlamına kesinlikle gelmemektedir. Yani, bu ne kadar doğru, belki objektifliği etkiliyor ama idarenin kesinlikle sözlü sınavda bir takdir yetkisi vardır.

BAŞKAN – İşte, buradaki sıkıntı şöyle: Hem yazılı var hem sözlü var hem de 3 ayrı unvan var.

DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI UZMANI GAMZE SÖNMEZ – Sınavın ilk etapta 3 unvan arasında yapılması -zaten hocamız da demişti- sınavın iptaline yönelik kesinlikle mahkemeye başvurulması gerekiyordu.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Bir de o zaman, çok özür diliyorum, şey denmiş: "Yazılıyla sözlünün ortalaması alınacak." denmiş.

DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI UZMANI GAMZE SÖNMEZ – Her zaman böyle olur, yazılı ve sözlü yapılırsa böyle olur. Ama sözlü de yani...

BAŞKAN – Sayın Akçay’ın da belki soracağı belki bir şey vardır diye, ben daha iyi anlamak için...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, ben de daha konunun açıklığa kavuşması bakımından söz istedim Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Devlet Personel Uzmanı değerli arkadaşımızın eğer görüşüyle kalacak olursak bence hiç yazılıya gerek yok, sözlü mülakatla bu iş yapılırdı. Yani, biraz evvel bu arkadaşlarımızın hepsinin durumu uzman arkadaşımızın söylediği duruma uymuyor. Bir yazılı notları var, çok yüksek; sözlü notları var, düşük, ikisinin ortalaması alınıyor. Devlet gelir uzmanlığına ve vergi denetmenliğine atanmaların puanları yüksek. Şimdi, bizim düzeltmemiz gereken husus burada. Yani, yapmamız gereken, idarenin düzeltilmesi gereken husus bu, bu da gayet basittir. Yönetim zor işi kolaylaştırmak için vardır, sorunları çözmek için vardır, yoksa kolay işi zorlaştırmak da bence hiçbir şeyi de yok.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – O konuda üstat maliyeciler çok başarılı, o son söylediğinizde, üzerinize alınmayın da.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yok estağfurullah, olabilir.

Dolayısıyla, arkadaşımız bu konuyu da göz önüne alarak değerlendirmesini yaparsa seviniriz. Yani, sizin yorumunuzla tamam sözlü idarenin takdirinde, sübjektif kriterler de giriyor ama bu 100’de yüz değil ki. Yani, bunun anlamı şudur: Kaşının altında gözün var, ben seni kazandırdım veya kaybettirdime kadar gider. Dolayısıyla, yazılı notu bir kenara da atamayız, atarsak o zaman yazılı yapmaya da gerek kalmaz, her şey mülakatta hallolur.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle bir şeye varıyoruz aslında, uzman arkadaşımızın ifade ettiği gibi: Burada sözlü ve yazılı yüksek puan alıp da sınavı kazanamamış kimse yok. Atandığı unvanla aldığı puan arasındaki dengesizlik asıl bizim konumuz. Şimdi, zaten uzman arkadaşımız da diyor ki: “Bunun 3’lü yapılmış olması çok isabetli değil.” diyor. Yani, buna idare de böyle diyor “Keşke 3’ü beraber yapılmasaydı.”

Şunu öğrenmek istiyorum bir de, hani buna cevabı idare verebilir: 2003’ten önce 3’lü sınav yapılıyor muydu, daha önce böyle bir sınav sistemi var mıydı, ilk mi yapıldı sonra vaz mı geçildi, bu nedir mesela?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Düzenli gelir uzman yardımcısı alımına 2003’te başlandı.

BAŞKAN – Nasıl?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Düzenli gelir uzman yardımcısı alımına...

BAŞKAN – Ha, düzenli gelir uzman yardımcısı, ilk kez... Peki, daha önce devlet gelir uzman yardımcısıyla vergi denetmen yardımcısı sınavları aynı mı yapılıyordu?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Ortak yapıldı, evet.

BAŞKAN – Ortak yapıldı daha önceden de.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Evet, yapıldı.

BAŞKAN – Yani, bu model daha önce de bakanlıkta uygulanıyordu.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Evet, 2002, 2001 yıllarında ve...

BAŞKAN – Şimdi, bir de ölçmeye çalıştığımız şey şu: Bu kanun hükmündeki karamelerden sonra açılan makas mı bizi bugün bu masanın etrafında bir araya getiriyor, yoksa atandığı zamanda da bir huzursuzluk var mıydı ve bu huzursuzluğun o zamanki şeyi neydi? Bunu da ölçmeye çalışıyoruz. Yani, şu olabilir: Şimdi, ben bugün bir tercih yapıyorum, hayatın her alanında var bu aslında. Yani evlenirken var, siyasette var, bürokrasiye var, işe girerken var, yaptığınız bütün tercihlerde bir şeyi seçiyorsunuz ama bu seçtiğiniz şeyle ilgili hayat size yeni bonuslar verebiliyor veya size eksiler getirebiliyor. Şimdi, siz bunu geriye dönüp de “Ya keşke böyle olsaydı.” demek hayatın olağan akışında çok mümkün şeyler değil, biraz da biz bunu ölçmeye çalışıyoruz.

Sizin ekleyeceğiniz çok kısa bir şey varsa onu da, bu sınavla ilgili...

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Sayın Başkanım, 2010 sonundan önce, yani merkez uzmanları özlük hakları iyileştirmesine ilişkin kanun düzenlemesinden önce idaremize bu yönde gelen bir taleb dahi yoktur.

BAŞKAN – Ne zamandan önce?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Merkez uzmanlarının özlük haklarının düzeltilmesine ilişkin kanun taslağının...

BAŞKAN – Kaç yılında yani?

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – 2010 yılının sonu.

BAŞKAN – “2010 yılının sonuna kadar bu arkadaşlarımızdan böyle idari talep de yoktu.” diyorsunuz. Az önce “Var.” dedi arkadaşlarımız.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Yok. Dilekçeleri tarihi ve sayısıyla verebilirlerse...

BAŞKAN – Tamam, buna cevabı...

Şimdi, uzman arkadaşımız Gamze Hanım, sizin başka ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI UZMANI GAMZE SÖNMEZ – Evet, efendim, tabii ki siyaseten böyle bir karar alınırsa kanunlaşır. Ama ben şeyi tespit edemedim, şu anki 2003-2004, arkadaşlarımız tam olarak neyi istiyorlar, çünkü biz kurum olarak bir sonraki adımı da düşünmek zorundayız. Şu an merkez teşkilattaki uzmanlarla taşradaki uzmanların arasında ek gösterge olarak bir fark vardır ve gelir uzmanları da taşra teşkilatı uzmanı olarak, unvan olarak belirtildiği için... Şu an il planlama uzmanları da var, ya bunun bir adım ötesinde il planlama uzmanları var taşrada çalışan, daha farklı unvanlarda çalışan arkadaşlarımız var. Hani, bütün gelir uzmanlarına yönelik bir değişiklik yapılacak, çünkü ek gösterge ve haklar... Şu an 3'lü sınav olduğu için arkadaşlarımız doğal olarak devlet gelir uzmanlarıyla vergi denetmenleri arasındaki kıyaslamayı yapıyorlar. Onlarla aynı hakka getirirsek bu sefer binlerce diğer gelir uzmanlarına nasıl bir çözüm arayacağız, bu da bir sorun.

BAŞKAN – Evet, peki teşekkür ediyoruz.

Şimdi, hukuk müşavirimizi de dinleyelim, ondan sonra da yavaş yavaş toparlayalım konuyu.

Sayın Abdurrahman Tehtap, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – Sayın Başkanım, değerli üyeler ve değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hemen şunu ifade ederek söze başlamak istiyorum: Gelir İdaresi Başkanlığı 2005'te kurulmakla hukuk birimi kuruldu. Bu sınavların yapıldığı dönemde Gelirler Genel Müdürlüğünde bu anlamda hukuk birimi yok, ben ilk kez bu konulara 2011 yılında, özellikle 2011 yılında, özellikle 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile merkez ve taşra uzmanları arasında özlük hakları bakımından -bunlara özlük hakları derken sadece mali hakları kastediyorum- ciddi bir fark yaratılınca bu sorunlar idare bünyesinde gündeme geldi. Tabii, hatalı idari işlemler elbette ki bütün yargısal içtihatlarla, doktrinsel görüşlere baktığımızda, Zehreddin Hoca'nın kitapları da buna dahil, her zaman geri alınabilir. Veleve ki hukuki güvenlik ve idari istikrar ilkeleri söz konusu olmadığı sürece. Sadece, Zehreddin Hoca'nın görüşüne baktığımızda -çünkü hemen başta aldım bir okudum kendisinden- sadece bu hukuksal ve içtihadî görüş, sadece hukuki güvenlik ilkesine dayandırılmış durumda. Zehreddin Hocam ve Sayın Başkanım, sizler de çok iyi biliyorsunuz ki doktrinde idari işlemlerin geri alınması hususu, gerçekten çok tartışmalı bir konu. Hangi konuda? Süre ve kapsam bakımından çok tartışmalı bir konu. Eğer, hukuki güvenlik ilkesi zedeleneneye ya da idari istikrar zedeleneneye, bu hukuki işlemlerin ve idari işlemlerin, hatalı da olsa, belli bir süre geçtikten sonra geri alınamayacağına ilişkin doktrinde görüşler de var ve yargısal içtihatlar da mevcut.

Değerli katılımcılar da ifade ettiler. Sınavın yapıldığı yıllarda da her üç meslek açısından da birtakım mali haklar açısından da olsun, yaptıkları görevler açısından da olsun farklılıklar var ve katılımcılar da bunları ifade ettiler. Sınavın yapıldıkları ve atandıkları tarihte de bunun farkında olduklarını sayın komisyonun huzurunda ifade ettiler. Baştan itibaren bu farkları bildikleri hâlde, 2003 yılından 2011 yılına kadar, yaklaşık sekiz yıl boyunca bunu hiç idare nezdinde ya da yargısal alanda dile getirmemişlerdir bu sorunu. Ne zamanki 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile farklılık yaratıldıktan sonra bu konu idarenin gündemine oturmuş. Ben bunları hukuk birimi olarak, takip ettiğim davalardan dolayı sahip olduğum bilgileri sayın Komisyonla paylaşıyorum. Şu denilebilir, hatta bunu ifade ettiler katılımcı arkadaşlar: “Biz idareye başvurduk ama idareden bilgi alamadığımız için bu sorunları gündeme getirmedik.” Ha, belki belli bir tarihe kadar bu tezleri doğru olabilir katılımcı arkadaşlarımızın ama 2004 yılında, malumlarının olduğu üzere, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu yürürlüğe girdi ülkemizde. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun çizdiği sınırlar içerisinde, idare bütün bilgileri vermek durumunda, vermek zorunda istisnalar kapsamında kalanlar hariç olmak üzere ve idarece verilmediği takdirde de Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, hatta onun kararından sonra da yargıya başvurmak suretiyle bu bilgilerin her zaman idareden alınması yasal olarak da teminat

altına alınmış ülkemizde. Tabii, 2004 yılında, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu devreye girdikten sonra da böyle bir başvuru olmamış idareye, eğer bir başvuru varsa bu işe bakan teknik arkadaşlar, burada bunu ifade edebilirler.

Ha, şunu da ifade edeyim:

BAŞKAN – Şu andaki sınavlarda böyle 2'li, 3'lü unvana atama yapılıyor mu? Bundan dönüldü.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – 2005 yılından sonra veya 2004 yılından sonra böyle bir...

BAŞKAN – 2006' da en son bu yapılmış ama bu 3'lü.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – Böyle birlikte bir sınav yapılmamış, daha önce 2003, 2004 ve 2006 yıllarında.

Dolayısıyla, burada, eğer idare her zaman, hiçbir ilkeye bağlı kalmaksızın, özellikle istikrar ilkesini de göz ardı ederek işlemini geri alabilir dediğimiz takdirde, bu otuz yıl sonra da hatta bu sınavla işe başlayan bazı arkadaşlarımızın emekli olmasından sonra dahi idare bunu gündeme getirebilir ve kabul etmemiz anlamına geliyor ki bunun da tamamen idari istikrarı bozacağını düşünüyorum.

Komisyonun takdirlere arz ediyorum.

Bunun dışında, Sayın Başkanım, merkez ve taşra uzmanları arasındaki fark, sadece Gelir İdaresi Başkanlığına ait bir farklılık değil. İdari yapı içerisinde yer alan bütün kurumların merkez ve taşra uzmanlıkları arasında bu farklılıklar var; bu, ülkemizin bir gerçeği, bunu da Komisyonun bilgisine arz ediyorum.

Yine, burada ifade edilen, idarenin hatası olarak ifade edilen şoförlerin gelir uzmanı yapılması; bu da tamamen idari bir hata değil, tamamen yasal bir zorunluluktan kaynaklanan bir düzenlemeden ileri geliyor, bunu da bu vesileyle arz etmiş olayım.

Dolayısıyla, yine Devlet Personelden katılan uzman arkadaşımızın ifade ettiği üzere, bu sınavlarla atanmış ve şu an görev yapan yaklaşık 300 civarında -idareden aldığım bilgiye göre- değerli arkadaşımız halen bu görevleri yürütmektedirler.

Hemen şunu da ifade edeyim, yine bunu takip ettiğim davalardan biliyorum: Bu arkadaşlarımızın hepsi yüksek not alarak gelir uzmanlığına atanmış değil, bunu açık yüreklilikle ifade ediyorum, yaklaşık 100 kadar dava dosyası elimden geçti, biriminden geçti, sorumlu olduğum birimden geçti. Ha, bunların bir kısmı evet yüksek not alarak bu unvana atanmış ama bir kısmı da gerçekten düşük not alarak bu unvana atanmış. Ha, bir kısmı da gerçekten 1'inci tercihlerine atanmış. Belki tercihlerdeki sebep de şu olabilir, yani ben 300 kişiyi kastederek konuşuyorum bunu, belki mağdur olan arkadaşlarımız olabilir. Çünkü gelir uzmanlarında, yer değiştirmeye tabi değil gelir uzmanlığı, atandığı yerde uzun süre, hatta emekli olana kadar çalışabilecek durumda. Vergi denetmenliği yer değiştirmeye tabi, devlet gelir uzmanlığı da yer değiştirmeye tabi değil sadece merkez kadrosunda çalışabilecek durumda. Ha, dolayısıyla yüksek not almasına rağmen tercihinin gelir uzmanlığından yana kullanmış arkadaşlar da olabilir.

BAŞKAN – Kesinlikle olabilir. Mesela şöyle: Adam, bayan veya o kişi, birey, kendini vergi denetmeni olmaya haiz görmeyebilir veya kendini vergi denetmeni olduğunda mutlu hissedeceğini düşünmeyebilir yani bu da ihtimal dâhilinde.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – Sayın Başkanım, şöyle ifade edeyim: Şimdi, vergi denetmenleri aynı zamanda, o dönemde -şu an belki durum biraz farklı oldu, gelir idaresinden ayrıldılar, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı kuruldu- turneye tabi çalışıyorlardı yani turneye çıkıyorlardı. Bu turnede de belki yine -arkadaşları tenzih ederim- şöyle bir şey de olmuş olabilir: Özellikle bayan arkadaşlar "Ya, ben oturup masa başında çalışmak varken niye turneye gideyim, çoluk çocuğumu bırakayım?" şeklindeki bir düşünceyle de bu mesleği birinci tercihe oturtmuş olabilirler. Yani, bunu da komisyona arz etmiş olayım.

Açıkçası bu aşamadan sonra belki üçlü sınav yapılması hata olarak görülebilir, ha bu yasal süreler de yargıya taşınabilirdi ama bunlar yapılmamış. On yıl aradan sonra bu yapıldığı takdirde şu an yaklaşık idarede 19 bin civarında gelir uzmanı var, bundan sonraki aşamada da bu 300 kişi dışında kalan 18.700 tane uzmanın bir şekilde bu sorunları buraya taşınması, bunlar bu idari işlemler...

BAŞKAN – Biz hep Maliyeyle mi uğraşacağız Sayın Müşavirim yani?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – Sayın Başkanım, ben olabilecek şeyleri komisyonun bilgisine arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Şimdi son sözleri alıp meseleyi toplamak istiyoruz.

İsterseniz Sayın Akçay, tarafları dinleyip en son size söz vereyim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamam.

BAŞKAN – Şimdi, Serkan Bey, öğrenmek istediğimiz şeylerden biri, 2010'dan önce idareye müracaatınızın olduğunu söylemişti az önce arkadaşımız, bunu da biz not ettik, onun cevabını almak isteriz.

Kısa kısa, tekrarlardan kaçınarak ve örneklemelerden de kaçınarak, biraz daha teknik... Artık bağlamak istiyoruz konuyu.

Buyurun.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim, şimdi, değerli üstatlarımız, kanun hükmünde kararname ve neden 2010'a kadar bilgi edinmeden başvurmadığımızı soruyorlar. Şimdi, idare, 2003 yılında bir sınav yapmış ve atamaların başarı durumu ve tercihlere göre yapıldığını belirtmiş. Şimdi, devlete güven ilkesi gereği siz olsanız şüpheye düşer misiniz? Devletin her işlemini, ben idarenin bir personeli olarak idarenin her işlemini bilgi edinme vasıtasıyla.. Bana on yıl boyunca disiplin notu veriyor, sicil notu veriyor, sürekli benim merak mı etmem gerekir? Orada bir açıklama yapmış, demiş ki: "Başarı durumuna göre ve tercihi dikkate alınarak atama yapılmıştır." Başarı durumu nedir? Sınavda yazılı ve sözlü sınavın ortalaması olan giriş puanıdır. Bunun dışında başka bir şey olabilir mi? Biz herhangi bir şüpheye düşmedik ki. Neden 2011 yılında..

BAŞKAN – Bakın, ben hemen size bir şey söyleyeyim: Zaten üçlü sınava girmişsiniz, başarı durumunu burada, bu üç tane içinden birine atandığınızda başarılı olduğunuz gibi bir kanaat var bizde.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim, açıklama var.

BAŞKAN – Oradaki sıkıntı, üçlü sınavın yapılması sıkıntı ama "Yüksek puan alanlar devlet gelir uzman yardımcısı olur, biraz daha düşük alanlar vergi denetmen yardımcısı olur, en düşük alanlar gelir uzman yardımcısı olur." diye bir cevap var mı böyle bir şey, tespit var mı?

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim, idarenin Komisyonunuza verdiği cevapta da bu, bu şekilde anlaşılıyor. Size verdiği cevapta deniliyor ki: "Kaldı ki biz bu şekilde bir atama yapsaydık, işte en başarılı 19 kişinin devlet gelir uzmanlığına atanması gerekirdi." Takip eden 400 kişinin...

BAŞKAN – Şimdi, bakın, bize verdiği cevap bizi bağlamıyor. Neden? Bakın, dinliyoruz birini kamu görevlisinin bizi tatmin etmiyor, başka birini dinliyoruz, o etmezse onu dinliyoruz. Yani buraya verdiği cevap alade bir cevap olabilir, bu verdiği cevabı onun üstündeki "Ya, böyle vermemesi lazım." diyebilir yani bir şeyi ortaya çıkarmaya çalışıyoruz ya onun için söylüyorum bunu.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim, onu takdirinize...

Efendim, şunu belirtmek istiyorum: Bizim bilgi edinme vasıtasıyla başvurmamamızın sebebi idarenin bizi yanıltabileceği gibi bir şüpheye biz asla düşmedik.

BAŞKAN – Verdiği cevaptan böyle bir kanaat oluştuğu için.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – 2010 yılında bir arkadaşımız tesadüfen -yani insan kaynaklarındaki arkadaşı olabilir, onu bilemiyorum- sınav tutanaklarını görüyor ve görüyor ki gelir uzmanlığına atanan arkadaşların puanı devlet gelir uzmanlığına, vergi denetmenliğine atanarlardan daha yüksek. Bunun üzerine bilgi edinme vasıtasıyla puanını istiyor. İlk seferde idare puanı vermiyor, kurula itiraz ediyor. İtiraz neticesinde idare vermek durumunda kalıyor. Bunun tarihi 2010 yılı Aralık ayı. 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin yayınlandığı tarih, 2 Kasım 2011 tarihi, tam bizim başvurumuzdan bir yıl sonra. Bir yıl önce biz, Bakanlar Kurulunun merkez uzmanlarının eşitleneceği yönünde bir düzenleme yapabileceğini nereden bilebiliriz? Böyle bir şey olabilir mi efendim?

İkinci bir husus...

BAŞKAN – "KHK'dan bir yıl önce bizim müracaatımız var." diyorsunuz.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – KHK'dan bir yıl önce, bizim bakın şu an elimde var, 5 Ocak 2011 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığının bize bilgi edinme yoluyla verdiği cevap var, kanun hükmünde kararnameden tam on bir ay önce. Bizim davalarımız Mayıs ayında açılmış, Mayıs 2011 tarihinde kanun hükmünde kararname Kasım ayında çıkmış. Davaları açarken biz şunu mu düşündük yani: Kasım ayında Bakanlar Kurulu kararname yayımlayacak, devlet gelir uzmanıyla onlara 3.600 verecek, vergi denetmenlerini de müfettiş yapacak. Biz de aman ha davaları yetiştirelim de biz de oraya girelim" diye mi düşündük? Böyle bir şey olabilir mi efendim?

Bir diğer husus efendim, özlük haklarıyla ilgili kıyaslama. Bakın, 100 lira fark var, doğru ama şimdi merkezde çalışan devlet gelir uzmanıyla daire başkanım aynı maaşı alıyor. Özlük hakkınız eşit mi efendim? Maaşınız eşit diye özlük hakkınız eşit mi? Böyle bir

şey olabilir mi? Vergi denetmeni, benimle atanan vergi denetmeni, direkt vergi dairesi müdürlüğüne atanıyor, sınavsız, o dönemde. Ben sınava gireceğim, yeterliliğimi aldıktan sonra üç yıl bekleyeceğim, yeterliliğimi alacağım, iki yıl sonra müdür yardımcılığı sınavına girebiliyorum.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, ben yine ayırt etmek adına söylüyorum -bunların hepsi kariyer mesleği- vergi denetmeninde de aranması gereken bazı şartların olabildiği... Ben de oluşan kanaat bu yani herkes vergi denetmeni olamayabilir, bu da mülakatta anlaşılabilir.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Mülakat notuna yansımaz mı efendim bu? Bu söylediğimiz kıstaslar bir bütün hâlinde sözlü notuna yansıyarak bir sınav sonucu oluşturmaz mı? Sözlü notunda belirtilmesi gerekmez mi?

BAŞKAN – Bakın, sözlü notunda... Sözlüde size 3 tane soru mu soruyor komisyon, 5 tane soru mu soruyor?

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Yani değişiyor, beş de soruyor, 20 tane de soruyor, değişiyor.

BAŞKAN – Bu soruların hepsine cevap verebiliyor olabilirsiniz ama sorulara cevap verebiliyor olmak sizin çok iyi bir vergi denetmeni olabileceğiniz anlamına gelir mi? Bunu tartıştık biliyorsunuz.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Efendim, bu kıstasların sözlü notuna yansması gerekir. Gerek orada sorulan sorular gerekse sınava... İdarenin takdir yetkisi sözlü notundadır efendim.

BAŞKAN – Tamam, bunu da Devlet Personelden öğrenelim, soralım.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI SERKAN ŞENGÜL – Burada, tabii, hukukçular var bana düşmez bunu söylemek ama.

Bir diğer husus efendim, devlet personel uzmanı arkadaşımız, katılımcı değerli katılımcı birkaç husus söyledi. Ben şunu anladım, çok iyi anlamamış galiba konuyu.

BAŞKAN – Bakın ama şimdi...

Tamam, yeter bu kadar, oldu teşekkür ederiz, sağ ol.

Yani öyle olur mu şimdi, konuyu anlamış, anlamamış? Sen de onu mülakat yap o zaman. Arkadaşlar, yani bakın biz sizin derdinizle burada ilgileniyoruz, bir şey ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Bizim Komisyonumuza uygun olmayan şeyler bunlar. Bundan sonraki sözlerde çok teknik... Böyle şeye girenin sözünü keserim.

Toparlıyoruz, söz isteyen herkese de kısaca söz vereceğim.

Hocam, buyurun lütfen.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Çok teşekkürler Sayın Başkanım.

Tabii, olay günlük yaşama dönüştüğü için, ben olayların dışındayım; kim 100 lira fazla aldı, az aldı; O oraya gidecek, gidecek. Tabii, bizim idare hukuku konusunda verilecek görüşün konusu değil bu. Yalnız teknik idare hukuku açısından bir şey söylemek istiyorum, Sayın Daire Başkan Yardımcımızın söylediği o kriterler, idare hukuku açısından kabul edilebilir kriterler değil çünkü diyor ki idari yargı “Kriterleri önce koyarsın, bu kriterlerin dışında sen idare olarak daha sınırlayıcı hükümler getiremezsin.” Yani, vergi denetmeni olamayacak gibi, şahsiyetli ilişkisinin ne bileyim başka şey -tırnak içinde söylüyorum yanlış algılanmasın- ne bileyim konuşma becerisi, kılık kıyafet durumu, adına ne dersiniz deyin, bu tür kriterleri idarenin kendiliğinden koymasını idare hukuku açısından açıklamak çok kolay değil. Çünkü İdari Yargılama Usul Kanun’unda bir hüküm var, onu hatırlatma anlamında söylüyorum, kanun diyor ki: “Devlet idari mahkemenin istediği bütün bilgileri, belgeleri göndermek zorundadır ama gizli ve devlet sırrıyla ilgiliyse göndermeyebilir ama göndermediği belgelere esas duyarak savunma yapamaz.” Anlatabildim mi? Yani, Maliye Bakanlığının birtakım kendine özgü kriteri olabilir ona bir şey diyemem, hoca olarak da karışmam mümkün değil, ne olduğunu da bilmem mümkün değil ama bu kriterler, bu sınavdaki bir hukuka aykırılığın -varsa, yoksa dediğim gibi takdir heyetinin- bir gerekçesi olamaz. Yani, bunu bir savunma olarak kullanmak çok doğru değil idare hukuku açısından. Ben sadece onu arz etmek istedim.

Bir de ben ileden söz etmedim.

BAŞKAN – Etmediniz, evet, onu arkadaşımız yanlış...

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ZEHREDDİN ASLAN – Ben doktrin olarak çok hassasiyet gösterdim, ben doktrini anlattım, teoriyi anlatıyordum. Yoksa Maliye Bakanlığımız bu ülkenin en onurlu bakanlığıdır zaten bir endişemiz yok, maaşları ondan alıyoruz.

BAŞKAN – Biz de öyle anladık zaten Hocam.

“Maliye Bakanlığımız sağ olsun.” diyorsunuz.

Çok teşekkür ederiz.

Başka var mı arkadaşlar, kısaca...

Gamze Hanım, buyurun.

DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI UZMANI GAMZE SÖNMEZ – Ben 2003-2004 sınav ilanlarına baktım -yani bir tanesine baktım yalan söylemeyeyim- sınav ilanında –yanlışsam düzeltin- “Sözlüdeki başarı sırasına göre en yüksek puanlar vergi denetmeni olacak, sonrakiler devlet gelir uzmanı olacak, daha sonrakiler gelir uzmanı olacak.” diye ben sınav ilanında bir yazı göremedim. Sınav ilanını idarenin bir işlemi olarak kabul edersek idare zaten kendini “Sözlü kısımdaki başarı sırasına göre ben başarıları şu unvana diğerlerini bu unvana atayacağım.” diye kendine bir sınırlama koymamış. Bu da sınava başvuruların aslında oradaki ilanı zımnen kabulü anlamına geliyor. Bu sınava başvurduysanız bu unvandan herhangi üçünden birine atanacaksınız demektir. On yıl önceki kariyer mesleklerinin koşullarıyla şu anda baktığımızda zaten o günkü vergi denetmeni, Temmuz 2011 tarihinde KHK’yla maliye müfettişi, gelirler kontrolü ve hesap uzmanlarıyla aynı çatı altında toplanacağını da bilmiyordu. Koşullar değişir ve kanunlar çıkar.

BAŞKAN – Teşekkürler, sağ olun.

Sayın Müşavirimiz Abdurrahman Bey, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ABDURRAHMAN TEHTAP – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

İdare, üçlü sınav yapmakla belki yüzde yüz hukuka uygun bir işlem yapmamış olabilir. Hukuka uygun olmayan işlemlerin de iptali ya da geri alınmasının idare hukukunda birtakım ilkeleri vardır. Hukuki güvenlik ilkesi, bu tek ilke değil bu alanda. İdari istikrar ilkesini de dikkate aldığımızda, açıkçası belki bir mağduriyet var mı yok mu, on yılı aşkın bir süreden sonra bunu burada tespit etmem, şahsım adına söylüyorum, çok zor benim açımdan. Fakat bu aşamadan sonra idarenin işlemini geri almasının, tamamen idare hukukumuzun temel ilkelerinden olan idari istikrarı bozacağı kanaatindeyim. Bunu da bu vesileyle Komisyonunun değerli üyelerine takdirle arz ediyorum.

BAŞKAN- - Teşekkür ederiz, sağ olun.

Çok kısa, birkaç cümle...

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Şimdi,, bu arada arkadaşların takıldıkları başarı sıralaması konusunda da yani vелеv ki dikkate alınmış olsaydı noktasını, biz kendi idarelerimizde olan iki unvan açısından... Ben devlet gelir uzman yardımcılığı... Çünkü, vergi müfettişliği artık bizde olmayan bir unvan olduğu için belirtiyim. 2004 ve 2006’da yapılan sınavlarda kesinlikle gene başarı sırasına göre notları iyi olanlar devlet gelir uzmanı oldu, daha düşük olanlar gelir uzman yardımcısı oldu, hiçbir sıkıntı yok.

BAŞKAN – 2004, 2006’da.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Evet.

2003 yılında biz 19 devlet gelir uzman yardımcısı alacağımızı ilanda belirtmiştik. Başarı sıralamasına göre 19 kişiyi koyduğumuz anda devlet gelir uzmanlığını kazananlardan 16’sı o sıralamada oluyor, sadece 3 kişi yer değiştiriyor. Bu 3 kişiden de yani gidecek olan 3 kişiden de 2’si şu anda bizim kurumumuz bünyesinde çalışmamakta yani sadece 1 kişinin mağduriyeti var.

Bir de Serkan Bey, arkadaşların, vergi denetmenlerinin sınavsız müdür olduklarını söyledi. Öyle bir şey yok, sınavla müdür oluyorlardı. Gelir uzmanları da müdür vekili oluyor sınavsız bir şekilde o ayrı bir şey, vekâlet ayrı, kadrolu olarak sınavla oluyorlardı.

BAŞKAN – Şöyle 2004’te.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Gelir uzmanlığı özel sınavı noktasına gelince, gelir uzmanlığı özel sınavı, yasayla açılan bir sınav olup, yasa da belirtilen şartları taşıyan her arkadaşımız bu sınava girebiliyor. Tamamen kanuni düzenleme doğrultusunda yapılan bir sınavdır. Bu sınavı kazanan arkadaşımız yasa şartlarını taşıyorsa... Yani şoförün kazanması niye arkadaşları...

BAŞKAN – Bir dakika, o ayrı bir konu.

Şimdi, şunu tekrar edecek olursak: O zaman vergi denetmenleri müdür olamıyor müdür vekili oluyor sınavsız.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Tabii, gelir uzman yardımcısı da olabilir müdür vekili, gelir uzmanı da müdür vekili olabilir, olanlar da var.

BAŞKAN – Gelir uzman yardımcısı da müdür vekili olabilir. Yani “Vergi denetmeni de sınavsız müdür olamıyor.” diyorsunuz.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Olamıyor.

BAŞKAN – O dönem içinde, bunu not ettik, peki.

Buyurun.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞEREF KEPENEK - Efendim, bir de bu müfettişlerin, devlet gelir uzmanlarının yetiştirilmeleri, görev, çalışma usulleri çok farklı. Şimdi bunu zamanı geriye alıp ona göre bir düzenleme yapmak bir sıkıntı doğurabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bu da idari istikrar açısından bir sıkıntı olabilir diyorsunuz Sayın Müşavirimizi desteklemek adına.

GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞEREF KEPENEK – Evet, sıkıntı olabilir çünkü yetiştirme usulleri, süreçleri hepsi farklı yani.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Oradan söz isteyen var mı? Bir cümle, iki cümle, çok kısa...

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Efendim, 2010 yılından önce geçiş için başvuru olunmadığı söylendi Sayın Daire Başkanımız tarafından. 2007 ve 2009 yönetmeliklerinde yatay geçişle ilgili hükümler vardı zaten iki meslek arasında. Bu konuda İsmail Yıldız ve Muhammet Akgün arkadaşlarımızın -şu anda Muhammet Akgün arkadaşımız kurumdan ayrıldı- şartları tutuyordu. Şartları tuttuğu için başvurdu idareden cevap alamadı, ikinci defa başvurdu, yine alamadı; üçüncü defa başvurusunda da artık “İdareyi oyalamayın.” diye yazı geldi, onun üzerine başvurmadı.

Bir ikinci husus da şöyle bir şey var: Şimdi 2005 yılında yapılan meslekler arasında geçiş olamayacağı yani genel kariyer meslek esasında böyle bir şey söyleniyor. 2005 yılında devlet gelir uzmanlığı sınavı, yeterlilik sınavından elenen kişiler gelir uzmanı olarak atandılar. İsimlerini de söyleyeyim ben, Muharrem Bilen, diğerini hatırlamıyorum. Yani, yeterlilik sınavından elenen devlet gelir uzman yardımcısı gelir uzman yardımcısı olarak atandı. Hani kariyer meslekler arasında geçiş yoktu? Madem böyle bir şey varsa nasıl yapıldı, biz bunu da öğrenmek istiyoruz.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) - Sınava girerek mi olmuş?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Şimdi, bakın yeni yeni şeyler...

Çok kısa cevap alabiliriz sadece.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Bir şey daha söyleyeyim.

BAŞKAN – Çok kısa söyleyin bir şeyler.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Şimdi, mesleki yetiştirme açısından farklılıklar olduğu söyleniyor. O dönemdeki eğitim şeyleri vardır zaten istenebilir; biz, maliye müfettişleri, hesap uzmanları, gelirler kontrolleri tarafından OECD’de bir yıla yakın eğitildik, aynı eğiticiler tarafından ve aynı mevzuatla ilgili. Sadece vergi denetmenleriyle ilgili, inceleme teknikleriyle ilgili revizyon dersinde farklılık vardı, o müfredat da istenebilir yani. Ve şu anda da Sayın Başkanım, Sayın Vekilim, biz Gelir İdaresi Başkanlığında aynı işi yapıyoruz. Madem yeterli değiliz niye biz orada çalışıyoruz ki şu anda? Aynı masada yan yana çalışıyoruz, yeterli değilsek niye çalışıyoruz biz?

BAŞKAN – Çok kısa, buyurun.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Şimdi, aynı masada memur arkadaşların, veri hazırlama ve kontrol işletmeni olan arkadaşların da olduğunu belirtiyim öncelikle.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA GÜNEŞ – Aynı iş yapmıyoruz ama.

GELİR İDARESİ İNSAN KAYNAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI ALİ TERZİ – Onlarla aynı iş yapmıyorsunuz., “Devlet gelir uzmanlarıyla yapıyoruz.” Diyorsunuz; bu da sizin takdiriniz ona bir şey diyemem.

Bu başvurular, 2007'deki başvurular sınava ilişkin başvuru değil, o zaman mevcut yönetmelik çerçevesinde... Yani bir sınavda "Böyle ortak atandık, buna ilişkin bizi atayın." şeklinde bir başvuru değil. Mevcut yönetmelikte belli şartları sağlayan gelir uzmanlarının devlet gelir uzmanlığına atanabilecekleri şeklinde bir düzenleme vardı, bundan kaynaklı bir başvurudur. Şu anda mevcut KHK öncesinde, kariyer meslekleri arasında bu tarz geçiş imkânı varken, KHK'dan sonra bu mümkün bulunmamakta. Şu anda bu düzenlemeler de, yönetmelikler de buna göre ayarlanmış vaziyette.

BAŞKAN – Evet, Sayın Ali Terzi de bunları ekledi en son.

Tamam.

Değerli üyelerimizden de tabii eklemek isteyen varsa...

Sayın Akçay, buyurun efendim son söz sizin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hemen kısa sürede toparlayacağım Sayın Başkan.

Çok teşekkür ederim.

Şimdi, sondan başlayacak olursak yetiştirme usulü farklı deniliyor ancak, tabii, arkadaşlarımız gayet güzel ifade ettiler ve yüzde yüz de doğru söylediler. Gelir İdaresi Başkanlığında sayısını tam bilemediğim en az 100 civarında gelir uzmanı, devlet gelir uzmanlarının istihdam edilmesi gereken yerlerde çalışıyorlar, yan masalarda aynı işi yapıyorlar. Şimdi, biraz evvel arkadaşımızın veri hazırlama ve kontrol işletmenlerini örnek göstermesi de bu, bizim örneğimize uymuyor, o farklı bir durum. Ortak sınav yapılmamış, vesaire...

Şimdi, Sayın Başkanım, meselenin özünü kaybetmeden şunu ifade etmek isterim ki: Burada, bizim idarenin, bu hatalı idari işlemin geri dönmesi için işte "Başkaları da ister, idari istikrar bozulur." gerekçesi bence doğru değil. Yani, bunu kabul etmek mümkün değil. Önemli olan hakkı ve burada doğan mağduriyeti gidermektir. O zaman yönetimin sorunu çözme görevini nereye bırakacağız? Ortada bir sorun var, feryat var.

Şimdi, başarı durumu ve tercihi dikkate alınmamış. Sınavlar neden yapılıyor? Bu yazılı sınav neden yapılır sözlü sınav neden yapılır? Puanlama neden yapılıyor? Başarı durumunu tespit etmek için. Başarı durumuyla tercihi bir arada konsolide ederek tercihleri yapıp, atamayı ve yerleştirmeyi gerçekleştirecek. Bizim örneğimizde bu yapılmamış. Yani, yazılı notu var, sözlü notu var, ikisinin ortalaması yüksek ve atamalarda idare son derece keyfî davranmıştır. Keyfî davranamaz, o zaman dediğim gibi, yani yazılıyı yapmasa da olurdu veya diğer hususları dikkate almamak gerekirdi. Meselenin özü budur.

Kaç kişiye bunlar tespit edilsin. Benim şahsen önerim, idare, yine bunu, bir hadiseyi kabul edilebilir makul bir noktaya da çekebilir; arkadaşlarımızı devlet gelir uzmanlığına atamak suretiyle bu hususta yönetmelikte de gerekli değişiklikler yapılır, idare o düzeltmeyi sorunsuz bir şekilde... Geçmişe mazi, yenmişe kuzu, bunun üzerine yatalım demesin idare.

Sayın Başkanım, benim söyleyeceklerim bundan ibaret.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz hem dilekçilere, idareye. Sayın Milletvekilimizi de sanıyorum yeteri kadar dinlemiş olduk.

Biz burada bütün söylenenleri, sayın hocamızın ifadelerini not ettik.

Bu notlar çerçevesinde redaksiyon yetkisiyle birlikte rapor hazırlanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Biz de Komisyon başkanlığı olarak raporumuzu hazırlayacağız ve hazırlanan rapor doğrultusunda da idare nezdinde de bu kararımızın takipçisi olacağız.

Ben, Komisyonumuza bugün teşrif eden, davet ettiğimiz herkese çok teşekkür ediyorum. İnşallah rapor da hem dilekçiler açısından hem de hepimiz açısından hayırlı olur diye temenni de bulunuyorum.

Şimdi, Komisyon çalışmalarımıza bir on dakikalık ara verip daha sonra dövizle ve borçlanmalar konusuna devam edeceğiz.

Çok teşekkür ederiz.

Kapanma Saati: 12.23

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.37

BAŞKAN: Mehmet DANIŞ (Çanakkale)

BAŞKAN VEKİLİ: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Nurdan ŞANLI (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, gündemimizin üçüncü konusuna geçiyoruz. 7'nci toplantımızın İkinci Oturumundayız. Toplantı yeter sayımız var.

Cem Kaya ve benzer mahiyetteki çok sayıda dilekçinin toplu imzalarla birlikte yaklaşık 3 bin kişinin müracaatı üzerine Japon yeni ve İsviçre frankı ile kredi çektiklerini ancak zamanla Japon yeni ve İsviçre frankının aşırı derecede değer kazanmasıyla kredi ödemelerinin fahiş miktarda arttığını ve geri ödeme konusunda çok zor duruma düştüklerini belirten dilekçelerinin görüşülmesine geçiyoruz.

Komisyonumuzca bu madde çerçevesinde gelen dilekçeler istikametinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kurumundan Sayın Başbakan Yardımcımızın aracılığıyla bilgi talep ettik. Ayrıca konunun detaylar içermesi nedeniyle de bilirkişi incelemeleri talebinde bulunmuşuk ve sanıyorum bilirkişilerimiz ile, hocalarımız bugün aramızda.

Şimdi, bu konuyla ilgili özellikle dilekçilerden konuyu kısaca, özet hâlinde dinleyebilirsek... Kim var bu konuda dilekçi olarak bize müracaat eden arkadaşlarımızdan söz almak isteyen?

Melike Bozova?

KOMİSYON UZMANI – Uçakta problem olmuş Başkanım.

BAŞKAN - Melike Bozova gelememiş öyle mi? O zaman dilekçilerden kimse yok mu şimdi aramızda?

KOMİSYON UZMANI – Var.

BAŞKAN – Buyurun, kendinizi tanıtip söze başlarsanız...

Buyurun.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Sayın Başkan, Hasan Ergen, Döviz Endekli Konut Kredisi Mağdurları Derneği Başkan Vekili.

Ben de dilekçe sahiplerinden biri olarak 2008 yılında sadece ve sadece konut edinme ihtiyacı için bankalara giden vatandaşlardan biriyim, sade bir vatandaşım.

BAŞKAN – 2008 yılında, evet.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – 2008 yılının Ocak ayında.

Elektrik-elektronik mühendisiyim. Daha önce herhangi bir mali portre veya hani mali bir bilgim olmadan, dolayısıyla hani hasta olduğunuzda doktora gider gibi ev almak için bankaya gittik. Bu süreçte bankalar tarafından, elimizde kanıtlarıyla birlikte, yoğun şekilde yönlendirmeye Türk lirası kredisinin o dönemde yüzde 1,5 faiz olduğu, maaşımızın buna yetmeyeceği, eğer istiyorsak çok daha düşük ödemeli olan ve uzun yıllardır istikrar hâlinde olan sadece Japon yeni ve İsviçre frankı çekebileceğimiz söylendi. Japonya ve İsviçre'nin ekonomik istikrarının çok iyi olduğu yıllardır, bu para birimlerinin Sayın Merhum Ecevit ve Ahmet Necdet Sezer Cumhurbaşkanlığı zamanındaki krizlerde bile yükselmesinin çok düşük düzeylerde olduğu söylenerek bu yönlendirildi. Gazete haberlerinde de aynı şekilde o dönemde Sayın AnadoluBank Genel Müdür Yardımcısı Recep Atakan'ın haberleri de çok çıkmıştı -ben de inceledim ve araştırdım, hani, direkt almadım- o dönemde de özellikle o dönem günde yaklaşık yüzde 30'a yakın Japon yeni endekli olarak kredilerini verdiklerini söylediler. Biz de banka görevlisine de inanarak ve kendilerinin de o dönemde, 2008 dönemindeki iktidar partimiz AK PARTİ'nin ekonomideki düzeyli gidişi, Türkiye'nin ilerlemekte olduğu ve herhangi bir ekonomik krizin görünmediğini belirterek, ikna edilerek bu krediyi aldım. O dönemden sonra, 2008'de, bizim de tabii ki burada, hani süreçte o krizden hiçbir arkadaşımızın haberi olmadan çok kısa bir sürede bu krediler, Japon yeni ve İsviçre frangının Türk lirasına karşı değeri yükseldikten sonra geriye dönülmez bir noktaya geldi. Yani, benim kredim -83 bin lira ben çektim bizzat- hemen daha ilk bir haftada 120 bin, 130 bin

liraya çıktı benim anapara borcum. Ben kapatmak iste... Yani, bir haftada yükselmiş ki kapatmak için daha sonra gittiğimde banka görevlisi kendisi “Düşecek, bekle, kur düşer. Bu ani bir yükseliş, merak etme.” diyerek ve birçok arkadaşımıza da öyle denerek geri gönderildik ve git gide bu süreç kötüye doğru gitti. Ben kendim bizzat 2011 yılında mahkemelere başvurdum, mahkemeye başvurdum. Bu arada ödemeye devam ettim, ben bankaya olan ödemelerimi geciktirmeden devam ettim, birçok arkadaşımız da bir süre buna devam etti. Eşim işsiz kaldıktan sonra özellikle ve birçok arkadaşımızda da bu dönemde tabii para yükseldiği için kaynak sağlamakta zorluktan dolayı mahkemeye gitmek zorunda kaldık. Mahkeme de bize dedi ki, bu bazı dilekçelerde “ Bu bankayla sizin aranızda, ben karışmıyorum.” veya bende olduğu gibi “Yargıtay içtihatları gereği Türkiye’de uyarılama diye bir şey yoktur. Sizin ödemeye devam etmeniz gerekiyor.” diyerek benim davam reddedildi ve bunun üzerine Dilekçe Komisyonunuza yüce Meclise ben dilekçe sunarak “Ben Yargıtaydan bu cevabı alamadım, Sayın yüce Meclisin burada kanun koyucu olarak daha önce çıkarmış olduğu Borçlar Kanunu 138’inci maddede ‘Hâkim müdahale eder böyle bir olağanüstü durumda.’ maddesine güvenerek hâkime başvurdum ama beni gönderdi.” şeklinde Meclisinize dilekçemi sundum. Ve bu gelinen noktada artık ben de dâhil, Dernek Başkanı olarak bana gelen telefonlarda dâhil bizzat kendim bile tehdit almaya başladım yani “Oradan çözmeden gelme, Ankara’dan.” şeklinde ve beni bizzat Malatya’da –isim, soyad da verebilirim- bir arkadaşımız hapishaneden aradı -bu kayıtlarda vardır yani benim telefon kayıtlarımda- hapishaneden aradı ve dedi ki: “Ben buradan...” Hatta ben sordum “Nasıl arıyorsun hapishaneden?” “Burada bulabiliyoruz.” dedi ve “Ben bir bankacı arkadaşımızı vurduğum, on bir aydır hapisteyim. Burada da arkadaşlarımız var. Bu noktaya geldim, benim ne yapmam lazım?” dedi. “Mahkemeye de başvurmadım.” diye -beni İnternet’te falan bulabiliyorlar, ismimizi veya dernek olarak- ve sonra kendisine bir daha ulaşamadım zaten. Ya bu tipte inanılmaz uç boyutlarda mağduriyetler yaşayan arkadaşlarımız var.

Hani ben fazla lafı da uzatmak istemiyorum ama dernek olarak, burada bütün bu krediyi çeken mağdurlar olarak bizim yüce Meclisten talebimiz, bununla ilgili Yargıtaydan kesinlikle bir çözüm olmayacağı yönünde ve yüce Meclisin kanun koyucu olarak kanuna müdahale ederek mağduriyetleri çözmesi gerektiğini düşünerek dilekçelerimi sundum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet. Peki, mesela daha çok hangi bankalar bu dövizle ilgili vermiş?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Efendim...

BAŞKAN - Yani belli bankalar mı, bütün bankalar mı?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Size bir sunum olarak Genel Sekreter arkadaşımız Mustafa Bey bir sunum verdi. Burada sayfa 3’te, özellikle sayfa 5/11 diye, 5 numaralı, yani sayfa 3’teki 5 numaralı slaytta. Krediyi veren pasta diliminde yaklaşık yüzde 60’a yakın birimin sadece ve sadece 4-5 bankadan yer aldığını görüyoruz, bu da özel bankalar. Bu krediyi en çok veren banka Fortis Bank, Denizbank, Finansbank, Yapı Kredi Bankası, Millennium Bank ve Garanti Bankası yüzde 87’yi oluşturuyor, İş Bankası, Akbank da dâhil. Hiçbir devlet bankası bunu vermemiş, bu şeye girmemiştir yani bu dövizle endeksli krediye girmemiştir.

BAŞKAN – Niye, şey var böyle, Ziraat Bankası var.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – O çok cüzi oranda. Bazı şubeler, Sayın Başkan, hani, bu krediyi verirken notu artırılıyor, ondan dolayı. Bir yasak yoktu, doğru ama şubenin kredisinin daha iyi olması için, kredi miktarının artması için. Çok cüzidir bu ve benim arkadaşım da bizzat Vakıfbank’a gittiğinde oradaki arkadaş tarafından “Biz banka yönetimi olarak bunu vermiyoruz, buna sıcak bakmıyoruz.” şeklinde bir cevap aldı. Benim tanımadığım bir arkadaşım tabii, sonradan ben dernek vasıtasıyla tanıştım ama hiçbir arkadaşımızın bundan ne haberi vardı, bu kredi, bu dövizin Türk lirasına karşı değeri olacağına dair hiçbir haberimiz yoktu. Genelde özel bankalar verdi Sayın Başkan. Ayrıca, elimizde Merkez Bankasının Japon yeninde yükselme olacağına dair 2007 yılında verilmiş bir raporu var. Bu raporu biz görmedik mağdurlar olarak, bizler vatandaşız, hiçbir mali bilgimiz yok ama ben bunu mali açıdan okuyan bir arkadaşına verdiğimde dedi ki: “‘Bu, Japon yeni yükselecek.’ diyor.” dedi. Yani bankaların burada, bu konuda bilgi sahibi olmaması bizim görüşümüze göre imkânsız. Aynı şekilde, sadece yabancı bankaların bu krediyi vermesi, devlet bankalarının vermemesi de soru işareti oluşturmakta. Ve Sayın Başkan, Avrupa’da...

BAŞKAN – Yabancı değil de özel bankalar.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Özel bankalar diyelim, özür dilerim, özel bankalar ama hani bazıları yabancı.

BAŞKAN – Bazıları, evet.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Bazıları, evet, doğru, özel bankaların.

Ve Sayın Başkan, burada özellikle bankaların aldığı ücretler olarak, bizden bu kur farkından dolayı aldığı ücretleri faiz olarak göstererek –elimizde belgeler de mevcut- kur farkı değil faiz olarak gösterilmekte ve inanılmaz bir kâr elde edilmekte ve bunun “haksız kazanç” veya “sebepsiz zenginleşme” maddesi gereğince tarafımıza bir şekilde iadesinin sağlanmasını talep ettik.

Onun dışında sormak istediğiniz varsa, sözleşmelerimiz de mevcut.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Başka dilekçilerden söz almak isteyen varsa...

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Sayın Başkanım, ben, 120’ye yakın dava açtım. Avukatım. Müsaade ederseniz ben dava süreçlerini çok kısa bir özetlemek istiyorum.

BAŞKAN – 120 tane mağdur vekili olarak dava açtınız.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – 120’ye yakın dava var, evet.

BAŞKAN – Kendinizi tanıtarak başlarsanız...

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Öncelikle, bu konuyla ilgilendiğiniz için Sayın Başkan ve üyelere, buradaki herkese çok teşekkür ediyorum. Ki arkadaşların taleplerinin bu denli dikkate alınması bile onları çok memnun etti. Halkın temsilcilerinin halk adına vakit ayırması ve gerçekten aldıkları vekâlet görevini yerine getirmesi memnun edici bir şey, bu yüzden hepinize tek tek teşekkür ediyorum öncelikle.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Ben İstanbul’da avukatlık yapıyorum, on beş yıllık avukatım. Ahmet Çetinkaya. İstanbul Barosuna bağlıyım. Bir dostumuz vesilesiyle bu konuyla ilgilendim, sonra sıradan bir dava gibi gördüm. Yargıtay kararlarına baktım yani tabii ki rakamlar tahmin ama 3 bine yakın bununla ilgili ret kararı var Yargıtayda yani ret ve onaylanmış karar. 2011 yılında İstanbul’da 2 yeni tüketici mahkemesi açıldığında dedik ki arkadaşlara: “Eğer biz bu davaları tekrar, farklı bir bakış açısıyla yargıya götürürsek...” Biz çünkü yeterince elimizde hukuki done olduğu kanaatindeydik ancak gelişen süreçte... Benim açtığım davalar şu anda İstanbul’da 5. ve 6. Tüketici Mahkemesinde ve her 2 mahkeme karşılıklı yani karşı karşıya odalarda aynı raporlar geliyor. Ve en son alınan kararlarda 6. Tüketici Mahkemesi davaları belli bir oranda kabul ediyor, aynı şekilde 5. Tüketici Mahkemesinin bütün kararları aynı şekilde reddediliyor, 2. Tüketici Mahkemesi dava dilekçesini tensiple reddediyor.

Bir de yaşanan en büyük problem avukatlık ücretleri konusunda. İstanbul’da tüketici mahkemesinde başka bir meslektaşımızın açmış olduğu 2 tane ret kararını ben Yargıtayda temyiz ettim. Yani, olay o kadar vahim ki 2 aynı, peş peşe yapılmış duruşmalar, ardı ardına yapılmış duruşmalar, konu aynı -zaten bizim verdiğimiz dilekçeler de müvekkillerimiz de biliyor, isimler değiştirilerek çünkü konuları o kadar aynı ki- aynı gün Yargıtay 13. Hukuk Dairesine gitti. Kararları aynen şu şekilde; 100 bin lira civarında kredi almış bir mağdurla işte 150 bin civarında kredi almış mağdurun davası reddediliyor ve mahkemenin verdiği avukatlık ücreti 13 bin lira. Ve dava dilekçelerinde –hukukçu meslektaşlarım bilir- iki türlü karar verir mahkeme avukatlık ücreti konusunda, ret konusunda. Birincisi: Nispi avukatlık ücretleri. Bu nispi avukatlık ücretinde de dava değeri belirlenir, o belirlenen değer üzerinde belli oranlarda bir avukatlık ücretine hükmeder. Diğerinde de belli bir ücret takdiri vardır, işte, en son 700 lira tüketici mahkemesinde. O şekilde karar vermesi لازمken 13 bin lira civarında 2 tane avukatlık ücreti kararı verdi. Biz bunu Yargıtaya temyiz ettiğimizde on beş gün sonra 13. Hukuk Dairesi beraber giden dosyanın 1 tanesini onayladı, gönderdi, diğerini altı ay sonra düzelterek onayladı ve dedi ki: “Burada avukatlık ücreti nispi olamaz.” Böyle bir komedi yaşıyoruz bu ülkede.

Onun dışında, şimdi, Dernek Başkanı burada mağduriyetle ilgili soyut örnekler verdi ama şimdi yanımızdaki beyefendi -yani mağduriyetinin ortaya konması açısından altını çizmek istiyorum- Gürhan Bey, 27/04/2008 tarihinde 180 bin lira kredi kullanıyor, Türk lirası ve bu para Türk parası olarak hesabına yatıyor ve dört yıl boyunca ödediği taksit miktarı 167 bin lira. Dört yılın sonunda krediyi ödeyemez hâle geldikten sonra beyefendinin krediyle almış olduğu ev satılıyor, yani buraya kadar 180 bin lira çeviriyor 167 bin lira ve krediyle aldığı evi veriyor ve krediyi de zaten gayrimenkulün tamamına yakınına veriyorlar ve şu anda beyefendinin 208 bin lira borcu var. Yani, ekonomist olalım, hukukçu olalım, yani dört işleni bilen herkes buradaki mağduriyeti zaten ortalıkta görüyor. Mahkemenin, hâkimin aynen söylediği: “Avukat Bey, duruşmalarda kırk beş dakika konuşma yapıyorsunuz. Benim arkadaşlarım da aldı bu krediyi.

Mağduriyetin farkındayım.” “Ee?” “Yapacak bir şey yok. Yargıtayın görüşü belli.” Hâlbuki hem Anayasa’nın 172’nci maddesinde yapılan değişiklikle, 172’nci maddede devlet tüketiciyi korumak ve kollamakla görevlidir diye Anayasa burada Medise, Hükûmete görev vermiştir. Onun dışında, Borçlar Kanunu’nun 138’inci maddesinde de özellikle altı çizilerek. “ Bu hüküm dövizle kredilerde de uygulanır.” diye bir hüküm konulmuştur. Buna rağmen yargı kararlarında herhangi bir değişiklik ya da esneme yok, ne Anayasa hükmü ne de şey.

Şimdi, bundaki şu anda geldiğimiz noktada 6. Tüketici Mahkemesinin kararları henüz Yargıtaya gitmedi, Yargıtay incelemesinden geçmedi ama bendeki kanaat şudur ki: Hâlen daha 1994 yılında, işte, markla alınan, o dönem dolarla alınan kredilerle ilgili 1-2 Yargıtay kararını kararlara ekleyip bunları bize geri gönderecekler. Ve şimdi aynı hukuk dairesinde bir kararın on beş gün ve aynı... O bir on beş günde dönüyor, bir altı ayda. Yani, bir kere bir akıl tutulması yaşıyor, en medeni ifadeyle bu. Mahkemelere bunu anlatmakta zorlanıyoruz.

Ayrıca, defalarca dile getirdik mahkemelerde, dedik ki: Benim açtığım davalar zaten... Ben uyarılama diye açmadım, yani benim işte müvekkilim bu krediyi aldı, ödeyemiyor, çok şey bir tabirle yani öldük, bittik, yandık, mahvolduk, bize yardım edin diye dava açmadım. Ben bütün duruşmalarda bu krediler dövizle endeksli, bu kredi sözleşmesinin dövizle endekslenmesiyle ilgili hükümler hukuka aykırıdır, geçersizdir; bu kredi döviz kredisi değildir dedik ısrarla. Çünkü Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’da açık hüküm var: “Bilgilendirme formu vereceksin ve bunu süresinde vereceksin, sözleşme yapmadan en az bir gün öncesinden bunu vereceksin.” diye hüküm var. Şimdi, bakıyoruz bilgilendirme formlarına, kredi sözleşmesiyle beraber imzalatılmış. Onun dışında sadece adı bilgilendirme formu çünkü yasa koyucunun amacı, burada tüketici bu ürünü kullandığında, mal ve hizmeti aldığı anda bununla ilgili işleri bilsin, açık açık bu konuda önünü görebilsin ama bakıyoruz hiçbir bilgilendirme formu bunları içerir nitelikte değil ve hiçbir mahkeme kararında da maalesef bununla ilgili bir şey gündeme gelmedi. Yani, Yargıtayın alışlagelmiş kararları var. Anayasa değişti, kanunlar değişti ama maalesef Yargıtaydaki tavır değişmedi. Tabii, benim takip ettiğim davaların henüz bir Yargıtay aşamasında, Yargıtay incelemesine gelmiş olanı yok.

Ben bir de bir hususu çok kısaca belirtmek istiyorum: 2009 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla dövizle endeksli konut kredi si ve vessair kredi verilmesi yasaklandı. Şimdi bu şu anlama geliyor ki...

KATILIMCI - Ne zaman dediniz?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – 2009 yılında tam tarihini verebilirim, 16 Haziran 2009.

Bu da şunu gösteriyor: Yasa koyucu, yürütme açıkça iradesini koymuş: “Bu krediler tüketiciyi mağdur ediyor, bu krediler Türkiye şartlarına, Türkiye’nin ekonomik şartlarına, sosyal şartlarına uygun değil, biz bunu yasaklıyoruz.” Ancak, bu yasak yapılırken, bu yasak ortaya konurken o tarihe kadar kredi kullananlar hakkında herhangi bir karar verilmiyor.

Şimdi, burada bizim derneğimizin aldığı raporlara bakıldığında 10.400 civarında sadece Japonya ve İsviçre frangına bağlı olarak kredi kullanan vatandaş var ve bunların hepsi yasaklama kararından öncekiler. Yani, benim mağdurlar adına hukukçu olarak burada çözüm olarak öngörebildiğim tek şey, geçici bir yasayla... Ki Macaristan bunu böyle yaptı, Macaristan’da Hükûmet makul bir kur belirledi, o kur üzerinden bunları sabitledi çünkü bu mağduriyetin devamı gelmeyecek, bu konu kapandı 2009 yılında. Şu anda zaten en uzun kredisi olan da beş yıl ödemesi var yani o tarihlerde işte on yıl alanların hepsi. Beyefendi yirmi beş yıl kredi almış, bütün varını yoğunu vermiş, 175 bin lira para vermiş, aldığı evi vermiş, eşinden boşanmış bu sebepten dolayı ve hâlâ daha 208 bin lira borcu var, alınan kredi de 180 bin lira. Yani, reel bazda bugün aylık yüzde 10 faizle bile olsa bu hesap bir şekilde çıkmıyor ortaya. Şimdi, ama genelde bankacıların yorumu, diyorlar ki yani: “ Siz uyanıklık yaptınız.” Doğru uyanıklık yaptılar o zaman, yani tüketici bilinçli, kendileri de bilinçli davranıp veya ucuz maliyetli bir para almaya çalıştılar. Ama, burada devlet görevini yerine getirmedi, Anayasa’yla kendi üzerine aldığı görevi yerine getirmedi çünkü bu vatandaşlarımız, yani bunların buradaki sıkıntı kendilerinden, şahıslarından kaynaklı, bunların ekonomik durumlarındaki zorluktan dolayı, işte işini kaybetmesinden, iflas etmesinden dolayı bu mağduriyeti yaşamadı. Bunlar her bilinçli Türk vatandaşı gibi yasalara uygun bir kredi kullandılar ama bu olaydan dolayı sıkıntıya düştüğünde de “Siz bunu öngörseydiniz.” diyerek sırf bu yük Gürhan Bey’in sırtına atıldı. Hâlbuki devlet kaldırımdaki çukuru ortadan kaldırmak zorunda, kaldırıma düşen vatandaşına “Sen önüne baksaydın.” diyemez.

Ben bu işin, dediğim gibi, geçici bir kanunla çözülebileceği kanaatindeyim ve...

BAŞKAN – Peki. Yine süreç içerisinde eğer ilave etmek istedikleriniz varsa onları da dinleriz.

Teşekkür ediyoruz.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

GÜRHAN DIŞBUDAK - Ben detaya girebilir miyim efendim?

BAŞKAN – Tabii, kendinizi tanıtarak başlarsanız...

GÜRHAN DIŞBUDAK – Gürhan Dışbudak ben. 2008 yılı itibarıyla, 27 Haziran 2008’de bu krediyi kullandım.

BAŞKAN - Bir de çok kısaca, bankaya gidiyorsunuz, siz mi istediniz, banka mı size teklifte bulundu, nasıl oldu; o süreci çok kısa bunu da bir kayıtlara geçmesi açısından...

GÜRHAN DIŞBUDAK - Tabii Sayın Başkanım.

Bankaya gittiğimde... Benim kendi bir evim vardı zaten, onu satıp yukarıda başka bir ev alacaktım, o yüzden başvurmuştum. Türk lirası olarak başvurduğumda benden talep edilen kefildir, işte “Maaşın yetersizdir.” denmesiyle ben konut kredisi almaktan vazgeçtim. Ancak, evime, baklava börekler şudur budur, evime teşrif ettiler ellerinde laptoplar ve diyagramlarla birlikte.

BAŞKAN - Hangi banka?

GÜRHAN DIŞBUDAK - Eski Fortis Bank, şu an Türk Ekonomi Bankası.

BAŞKAN - Tamam.

GÜRHAN DIŞBUDAK - Evime teşrif ettiler işte, bana... Ben üç ay için aslında bu krediyi çekmiştim, kendi evimi satıp onu kapatacaktım. Kısaca anlatayım: Hâliyle üç ay içinde kriz patladı. 30 milyar eksikim kaldığı hâlde aşağıdaki evimde ipoteye bağlı nakit kredi kullanıldı yani konut kredilerinde KKDF ve BSMV oranları kullanılmıyordu ama ipoteye bağlı nakit kredilerde KKDF ve BSMV oranı kullanılıyor. Hâliyle 30 milyar için ödemiş olduğum miktar benim 3 milyar 900 lira gelirken -1.000 lira çekmişim- öbür kredim 1,5 milyar lira civarındaydı, ödemelerim. Bu arada, tabii, hâliyle, dört yıl ahde vefa kuralına göre ben bunu uyguladım. 2011’de ben mahkemeye vermemeye rağmen, 138’inci maddeye bağlı kalarak ahde vefa kuralına göre uyguladım, ödemelerimi yaptım.

İzmir’de malumunuz bir BMC fabrikasında çalışmaktayım, AR-GE bölümündeyim, araç tasarımcısıyım. Biliyorsunuz ki yaklaşık on dokuz aydır bir süreç dâhilinde TMSF BMC’ye el koydu. Ben buraya kadar hâlâ ödemelerimi yapıyordum, bankaya bunu tebliğ etmemeye rağmen, aylık alamadığımı belirtmemeye rağmen ve TMSF el koyduğunu ispatlamama rağmen şu an barınma hakkım olan evimi, 31 Ekim tarihinde benim tahliye etmemi isteyerek boşaltmamı istediler. Ben bu süreçte eşimden ayrıldım, hâliyle o da bir iş yapmak zorunda çünkü yaşam hakkım elinde alındı. Şu an bir yerde çalışmaya kalksam banka tüm alacaklarıma banka el koydu. Yani 180 bin lira çektim, iki evimi kaybettim ve şu an 208 bin lira borcum var. 2011’de bana gönderilmiş olan taahhütnamede “Bankalarımıza 139 bin 692 ana para, 156 bin 877 faiz –bakın, bunların başında da Japon yeni olarak değil TL bazında bana ifade edilmiş- KKDF ve noter masraflarıyla birlikte toplam borcunuz ceman 304 bin 378 lira borcunuz bulunmaktadır.” Kefilim de kendi eşimdir. Türk lirasına 3 tane kefil isteyen banka, “Kefil sorun değil, eşiniz olabilir.” diye -ki çocukluk arkadaşımı- eşimi kefil olarak aldı. Şu an yaşam hakkım elimden alındı benim. Şu an beş kuruş... Çalışmıyorum açıkçası yani TMSF el koydu, hâlâ süreç aşaması devam etmekte, aylık verilmedi, evimi kaybettim, çıkıp çıkmayacak bilmiyorum, bir gelirim yok, gelir olsa da tüm alacaklarıma banka el koydu yani yaşam hakkım elimden alındı. Biliyorsunuz, Sayın Başbakanımızın çıkartmış olduğu, hiçbir kimse borcundan ötürü yaşam hakkı elinden alınamaz diye bir Çek Yasası çıkartılmıştı.

Benim borcum var, evet, ben bunu taahhüt ediyorum ben ödeyeceğimi de garanti etmiştim, işlerim devam etmiş olsaydı yani aylığımı normal ödeyebilseydim. Dört yıl boyunca zor da olsa, çok zor olsa da ödedim. Şu an ne ödeyebilirim ne ödemeyi taahhüt edebilirim, ne yapacağımı ben de bilmiyorum açıkçası. Hani insanların bir anı vardır, o an için bir beklentiniz kalmadığı sürece ya yaşamak istemezsiniz ya da yani o duygu şeyini ben şu an anlatamayacağım burada da.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Sayın Başkanım çok kısa bir şey ekleyebilir miyim müsaadeniz olsa.

BAŞKAN – Bir de arkadaşımızı dinleyelim, söz istiyordunuz sanki.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA ÖZBALCI – Merhabalar, Mustafa Özbacı ben.

Özel şirkette çalışıyorum, AR-GE’de çalışıyorum ben de diğer arkadaşımız gibi.

2008 yılında bu krediden kullanmıştık, hepinize yetmedi sanırım, dağıttığımız şu sunumlardaki bilgileri paylaşan benim. Bunları nereden aldım? Çoğu, BDDK'nin raporlarından alındı, hepsinde dipnot olarak bilgiler var, bazıları da bizim İnternet sitemiz vardı "dövizzedeler.com" oradan aldığımız şeyler ve elimizde buraya getirdiğimiz, buraya başvuran mağdurların dilekçelerinin kopyaları vardı. Oradaki bilgilerden, profillerden oluşturduğum dokümandır bunlar. Biz şimdi çoğumuz söylüyoruz da bunları grafiksel olarak görmek daha anlamlı oluyor.

Neden bu krediyi çektiğimize baktığımız zaman? Evet, faiz avantajı vardı ama bundan dolayı çeken yüzde 10 gibi bir kısım, çoğumuz yönlendirmeye çıktık bu krediyi. Nasıl yönlendirme? Ben şahsen Türk lirası olarak 83 bin lira kredi çekmek için bankaya gitmişim ancak "Gelirin müsait değil." diyerek onaylanmadı ve anında birtakım dokümanlar çıkarttılar ve "Bakın, bu kredimiz var, bununla başvurursanız çok kısa sürede onaylanır bu kredi." Neymiş diye bakarken, ederken ertesi gün yirmi dört saat geçmeden kredim onaylanmıştı. Yani mesela bu bir tane. Bazılarımız emlak ofisleri... Evi almak için bir emlakçıyla görüşüyor, emlakçı diyor: "Senin gelirin ne kadar? Ya, Türk lirası olarak bunu alamazsın, seni gel, biz şu bankaya götürelim Japon yenisiyle kredi veriyor bunlar veya İsviçre frangıyla, gidin orada çok rahatlıkla alabilirsiniz." veyahut da... Evet, gazete reklamları.

BAŞKAN – Peki, grafik olarak şöyle bir bilgi var mı sizde? Şimdi, bu krizin patlamasından çok kısa bir süre önce diyelim ki işte iki ay, üç aylık dönemde yoğun bir bankaların pazarlama şeyi mi var burada.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA ÖZBALCI – Evet, bu...

BAŞKAN – Mesela 2007'den ne kadar sizin dövizzedeniz var, 2006'dan, 2005'ten?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA ÖZBALCI – O tip bir istatistiğimiz yok maalesef.

BAŞKAN – Genelde sizin derneğinizde 2008 mağdurları mı var.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA ÖZBALCI – Evet, 2008'den itibaren.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Ben bir noktayı hemen arkadaşşıma eklemek istiyorum. Ben dernek başkanı olduğum için bu bilgilere biraz daha sahibiz.

Genelde Sayın Başkanım, bu kredileri en erken çekenlerdenim 2008 Ocak. Elimizde bine yakın burada telefon numaraları var yani ben özellikle getirdim size takdim edebilirim, istediğiniz kişiyi arayarak burada arkadaşlar var. Benim elimde olan, bizzat bana ulaşan bin kişi var. İçerimizde emniyet müdürü birinci sınıf, ikinci sınıf ve çok üst düzey insanlar da var. Onlar çekinerek gelmiyorlar. Muhafazakâr kesimden çok yoğun insan kitlesi var. Eylem yapılıyor, niye sesiniz çıkmıyor şeklinde daha öncelerde de oldu. Çünkü insanlar her gün beddua ediyorlar bu aldıklarından dolayı. Gidip meydanlara bunu belirtecek şey yapmıyorlar yani ben devlete, millete bağlıyım ama her gün beddua ediyor. Özellikle ben arkadaşşıma tekrar söz vermeden önce çok kısa şunu söyleyeyim: Burada genelde bu telefonları da arayıp sorabilirsiniz bizzat. 2008 yılının Mayıs ayıyla 2008 yılının Eylül sonu arasında çok büyük oranda verildi. Bizzat benim arkadaşım -tabii, bu vesileyle tanıştığım bir arkadaşım- gece saat 22.30'da, banka tarafından bu kredinin bizzat kendisi oradayken onaylandığını belirtti. Yani bankalar, biliyorsunuz, 17.30-18.00'da kapanır, gece 22.30'da çalıştıklarını söyledi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Siz devam edecek misiniz.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA ÖZBALCI – Ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA ÖZBALCI – Çok kısa, ben sadece sunumların üzerinden gideceğim.

3'üncü slaytta yani 2'nci sayfada görünen 3'üncü slaytta -bazılarınızda tek tek var- tüketici kredilerinin içerisindeki dövize endekli kredilerin ne kadar az olduğu görünüyor. Hani burada yine bu bilgiler Bankalar Birliğinin 2010/09 tarihli tüketici kredileri raporundan alınmıştır. Toplam 2 milyar 596 milyon gibi yüzde 2'lik bir dilimi oluşturuyor. Ancak, kişisel olarak bunları 100 bin lira veya 70 bin lira civarında bir rakama böldüğümüz zaman, yaklaşık 30 bin mağdura tekabül ediyor. Bunları da en az 4 kişilik bireyler olarak düşündüğümüzde 120 bin kişi gibi bir mağduriyet, ki artık şu beşinci yıldayız, biz bu mağduriyeti artık ebeveynlerimize de yansıtmış durumdayız. Ben evliyim, iki tane çocuğum var. Bana kayınpederim destek oluyor, kendi annem, babam destek oluyor.

Yani 4' üncü slaytta dövizle endeksli kredilerin türlerine göre dağılımını göstermeye çalıştık. Çoğunlukla gördüğünüz gibi konut kredisi bunlar. İnsanlar barınma ihtiyacı için almışlardır.

5'inci slaytta banka bazında dağılımları görebilirsiniz. Burada da baktığımızda yüzde 87'sini zaten ilk 8 banka vermiş durumda.

Şimdi, mağdur profillerinden çok az bahsetmek istiyorum: Hasan Bey'in de dediği gibi çoğunluk yüzde 59 gibi özel sektörde çalışıyor evet ama yüzde 41 gibi çok ciddi bir oran da kamu çalışanı ve bunların, bizim tespitlerimize göre, yüzde 27'si genel memurluk yapıyor, üniversitelerde, adliyelerde, kamuda, hatta Mediste bile çalışan mağdurlarımız var. Güvenlik güçleri, burada yüzde 14'e dikkat çekmek istiyorum, güvenlik güçleri olan var. Terörle mücadelede çalışanlar var. Yani bu insanlar ellerinde silahlarla her gün bu problemle baş etmek zorunda kalıyorlar.

Şimdi, sosyolojik açıdan -7'nci slaytta bahsetmek istiyorum- herhangi bir sorun yaşamayan gibi yüzde 6'lık bir dilimimiz var. "Bunlar nasıl sorun yaşamıyorlar?" dersiniz. Hani insanların hayatında bazen her şey yolunda gidiyor. Mesela, benim kendi arkadaşım var, normal benim gibi çalışandı, müdür oldu, terfi aldı vesaire eşi çalışmıyordu eşi çalışmaya başladı. Sorsanız o da bir mağduriyet yaşıyor ama geliri arttığı için orantısız bir şekilde bununla ilgili bir sıkıntı yaşamıyor ama yüzde 30'luk bir kısım var boşanan, boşanma evresine gelmiş olan. Hani, ben bile eşimle ciddi problemler yaşıyorum ama biz aile kurumunu destekleyen bir toplumuz, boşanma en son çözümdür. Biz bir şekilde devam etmeye çalışıyoruz. Özellikle genel sağlık problemleri çok ön plana çıkıyor, psikolojik sorunlar, burada çoğu mağdurun intihardan bahsettiğini görüyoruz veyahut da başkasına bir zarar vermek, başkasına kastetmek, az önce Hasan Bey'in söylediği gibi banka memurunu vurmuş hapse düşmüş adam. Fiziksel sorunlar yaşayanlar, kanser, MS hastası olan bir sürü mağdur arkadaşımız var. Manisa'da çocuğunu düşüren bizim arkadaşımız var yani yüksek tansiyona bağlı olarak çocuğunu düşürüyor, her gün kur takibi yapmaktan...

Ödemeler açısından baktığımızda yüzde 5 gibi bir dilim yine düzenli olarak ödüyor ama ben de dâhil içerisinde yüzde 50'lik bir kısım otuz veya altmış gün ödemeyi geciktiriyorlar. Tabii, burada Merkez Bankası veya Bankalar Birliği belki daha somut rakamlar verebilir, bunlar bizim mağdurların belirttiklerine göre oluşturduğumuz grafiklerdir. Takibe veya icraya düşmüş olanlar yine tespitiimize göre yüzde 33'lük dilimi oluşturuyor.

Şimdi, 9'uncu slaytta da kur değişimini göstermeye çalıştık, hani biz tabii ki bir risk aldık bu krediyi çekerken ama burada gördüğünüz gibi yüzde 133'leri bulmuş bir değişim var. Hani, bunu da pariteyle veya bir şeyle eşleştirmeye çalışıyoruz, bunu da eşleştiremiyoruz. "Uluslararası krizdi parite yükseldi, Türkiye'deki Japon yeni de yükseldi." deniyor bize. Ama, bakıyoruz, paritenin düştüğü zaman da yükselmiş, başka zaman da yükselmiş. Hani, böyle de bir şeye oturtamıyoruz. Aynı şekilde, İsviçre frangı da böyle.

Çözüm konusunda da, belki üzerimize vazife değil ama bizim naçizane deyeyim, üç önerimiz var. Onları da slaytta görebiliriz. Bunu Macaristan nasıl çözmüş diye baktığımız da aynı problemi yaşayan oradaki 1 milyona yakın kişiye çektikleri kura bağlı olarak bir oran belirleyerek o kurun oranı üzerindeki borçlarını silerek kabul etmişler. 2'nci maddede dövizle endeksli kredinin vatandaşın kullanımına yasaklandığı, Merkez Bankasının da 2009 YB-22 sayılı genelgesiyle bankalara duyurduğu tarihteki kurdan Türk Lirasına bütün krediler dönüştürülebilir. Kredinin en baştan, Türk lirası kredisymiş gibi, az önce Avukat Bey'in de söylediği gibi değerlendirilmesi ve faiz indirimlerinden, her Türk vatandaşının yararlandığı faiz indirimlerinden yararlanılarak Türk lirasına dönüştürülmesi olabilir.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Avukat Bey.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Şimdi, sizin az önce sorduğunuz soruyla ilgili... Mesela, önümde bitmiş üç tane dava dosyası var ve üç dava dosyası da 1'inci kredi 28.07, 16.08, 15.08, 01.09 yani burada 120 dosyanın içinden rastgele seçilmiş iki tane dosya. Netice de yani 2008'in 2'nci yarısının ilk üç aylık diliminde yoğunlukla verilmiş krediler bunlar ama ben başka bir konunun daha altını çizmek istiyorum.

Şimdi, buradaki herkes bir şekilde kredi kullanmıştır. Ben 500 bin lira kredi çekip de bir ev aldığımda eğer bundan altı ay sonra bu krediyi ödemekte zorlanırsam bankaya gittiğimde banka bana diyecek ki: "Sizin borcunuz 480 bin lira." İşte, 30-40 bin lirayı ödemiş olacağım. 480 bin lirayı öderseniz bu krediyi kapatırsınız. Ama, Japon yeninde böyle olmadı. 500 bin lira kredi kullandı, üç ay sonra bir kriz patladı, bankaya gittiğinde dediler ki: "Sen 1 milyon 100 bin lirayı getirirsen bu krediyi kapatırsın." Tüketici burada bir sarmalın içine girdi, bir handikabın içine yani hiçbir şekilde çıkış imkânını bulamadılar. Çünkü, kredinin anaparasının yükselmesi... Şimdi, kredi taksitim yükseldi, 5 bin liradan 10 bin liraya çıktı, evimi sattım, ödedim, bitti. Hayır, anapara borcu 2 katına çıkınca, ki

düşünün dört yıl ödediğiniz bir kredinin anapara borcu, dört yıl sonunda krediyi kapatmaya gittiğiniz de 200 bin liralık kredi 350 bin lira. Yani, hiçbir şekilde, burada, devlet desteği olmadan, burada özel bir düzenleme olmadan, dediğim gibi kendi ekonomik şartlarında iyileşme yoksa ya da yılbaşındaki ikramiyeden bir pay alamadıysa bu kredileri kapatması gibi bir imkânı yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hatice Oflaz Hanımefendi, buyurun.

HATİCE OFLAZ – Hepinize iyi günler olsun, hayırlı günler olsun. Başkanım, selamünaleyküm.

Başkanım, biz 2008’de bankamıza gittik, Türk parası almak için. Oradaki kızlarımız ve müdür bey dediler ki: “Japon yeni daha münasip.” O gün ben Türk parası almak için de kefilimle gitmişim. İllaki de Türk parası diye. Bizi öyle bir tuzağa düşürdüler ki yani o parayı alladılar, pulladılar bedava veriyormuş gibi bize bu görevi yüklediler.

Şimdi, eşimde de şeker hastalığı var. Tamam, öyle makul ise... Başkanım, bizim gelirimiz emekli maaşımız. Yani, zaten yirmi beş sene çalıştı eşim, kendisi tamirci, çileli. Şimdi, dedik, bir ev alalım, oturalım borçsuz, dertsiz. Kızım dedim, yavrularım, bak, artık, benim 10 lira bile artık para olursa, eğer artacaksa bizi bu yükün altında koyma dedim. “Yok, efendim, Hacı Teyze, senelerdir aynı bu kur, 5 kuruş artmayacak, biz kefiliz.” Müdür Bey de var, üçü de varlar masada. Bize hazırladılar bu tuzağı. Dediler ki: “Siz Türk parası alırsanız, sizin emekli maaşı Türk parasına yetmez yani ödemenize, bu para yeter, Japon yeni parası yeter.” Peki, öyleyse, tamam, dedik. Bizim iyi niyetimizle yani bize zorla tamam dedirttiler ve gittiler, çabucak, telefonlarla, tapularıyla, bankalarıyla elimizdeki senetleri aldılar, bu parayı bize verdiler.

Şimdi, biz bir ay daha geçmeden bu paranın çok rayiç arttığını görünce, bu paranın üstüne dediler ki: “Hacı Teyze, buna devlet de KDV vergisi alıyor, anaparadan bir de vergi yükleniyor, biz sizi düzeltebiliriz.” Bunu, devlet olarak ben duyunca yani doğru Başbakanıma geldim. Biz, Allah’ın huzurunda, Başbakanımızla yani bire bir hem Allah dostuyuz. Hem de devletimiz, Hükümetimiz bize bu yanlış nasıl yapar? Yani, benim gerçekten çarşıya çıkıp da yani cebimde 10 liram varsa, onu harcamak zorundayım. Karşıdaki insan bunu bilmez. Dışarıdan görünümü herkes bir kat bir şey giyiyor ama içi sıfır, içimizi sıfır ettiler yani paran olmayınca bu devirde o kadar mağduriyet yaşıyor ki insanlar Başkanım, karşıdaki görenlere bir de biz insanlar, mağdurlar bunu diyemiyorlar. Niye? “Oh” diyecekler diye. “O parayı kullanmasaydın, oh diyecekler.” diye bütün millet de içine kapandı. Hayır, ben kapanmam. Varı kadarlığın huzurunda varlık, yoğun kadar... Ben dosdoğru yolumdan gidiyorum. Yani 5 kuruş harcama yapmadığıma göre yani yokluk kapısına indim Başkanım.

BAŞKAN – Evet.

HATİCE OFLAZ – Şimdi, bizim, bu konuda, bankalar ticari ve ahlaki yanlış kazanç peşindeler yavrum. Bu yanlış kazanç hiç kimseye yaramaz. Bize kaç paradan verdilerse... Ben sesleniyorum Başbakanımıza da, bütün Meclisimize de, hepsini de. Geriye döndürsünler derhâl. Yani, eşimde şeker 500’lerdeydi. Geçen bayram on gün hastanede kaldım, bu bayram on gün hastanede kaldım yani benim konuşacak hâlim falan kalmadı. Niye? Çocuklarım, torunlarım gelecek, dede diye para isteyecekler. Kime biz hâlimizi arz edeceğiz. Bankalar seni bilmiyor. İki gün ödemedim, telefon, telefon... Eşim iki sefer telefonunu kırdı ve kaktı şimdi, gündelik çalışmaya başladı.

BAŞKAN – Evet, peki, teyzeciğim.

HATİCE OFLAZ - Başbakanım her konuya elini koyuyor, buraya da koyacak, bizi derhâl kurtaracak bu yanlış yoldan yavrum.

BAŞKAN – Peki, bir de şimdi bizim resmî görevlilerimiz de gelmiş, onları da bir dinleyelim, oldu mu? Yine, bir şey olursa dinleriz seni.

HATİCE OFLAZ – Allah razı olsun, çok teşekkür ederiz, bizim buraya kaçınıcı gelişimiz, bu Meclisi hazırladınız, bu masaları, Allah hep sağlık, huzur versin. Geriye döndürsünler, aldığımız kura döndürsünler, bizim istediğimiz bu.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz teyze.

Şimdi, Merkez Bankasından gelen arkadaşlarımızdan bir bilgi almak isteriz.

Buyurun.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Sayın Vekilim, Merkez Bankası Türk lirası basan ve Türk lirası dağıtan bir kurum olarak öncelikle ticari işlemlerde yurt içinde Türk lirasının kullanılması teşvik eden, tercih eden bir kurumdur.

Merkez Bankası Başkanı, yöneticileri kendi muhtelif konuşmalarında, Merkez Bankasının yayınladığı raporlarda döviz üzerinden döviz kazancı olmayanların, döviz geliri olmayanların dövizde endeksli veya döviz üzerinden borçlanmamaları gerektiğini hep ifade ederler. Bu çerçevede, kambiyo mevzuatında da, Hazine Müsteşarlığımızla birlikte yapılmış olan kambiyo mevzuatında da yurt içinde yerleşiklerin döviz kredisi kullanmaları yasaklanmıştır başlangıçtan beri gerçek kişilerin. Sadece, yurt dışından firmaların kredi kullanılmasına izin verilmiştir.

BAŞKAN – Özür dilerim, gerçek kişilerin kredi kullanması ne zaman yasaklanmıştır?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Şimdi, efendim, döviz kredisi kullanması baştan beri yasak. Dövizde endeksli kredi kullanılması 2009 yılında... Buradaki yasaklardaki amaç, biliyorsunuz, 2008 yılında bir kriz patladı Avrupa’da. Doğu Avrupa ülkelerinde birçok ülkede dövizde endeksli kredilerin çok yüksek paylarda olması nedeniyle orada bir sürü insan mağdur oldu. Bizim ülkemizde dövizde endeksli krediler 2008-2009 yılında dahi toplam kredilerin yüzde 5’i civarındaydı, bunu geçmiyordu dövizde endeksli kredilerin toplam tutarı.

BAŞKAN – Kaç yılında dediniz, yüzde 5’i geçmiyor?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – 2008-2009. 2009’da yasak kararı alındığında dahi. Buna rağmen, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası ve idari otorite, bundan sonra dövizde endeksli kredi alınması yasaklamak şeklinde bir Bakanlar Kurulu kararı hazırladı ve Bakanlar Kurulu kararıyla kredi kullanılması yasaklandı. Bizim ülkemizde çok büyük bir sorun olmamasına rağmen o tarih itibarıyla.

Bu, Doğu Avrupa ülkelerinde yüzde 70-80’lere varan oranlarda. Arkadaşların örnek verdiği Macaristan’da falan çok yüksek sayıda İsviçre frangı cinsinden kredi kullanımı söz konusudur o ülkelerde.

Merkez Bankası bu şekilde, döviz geliri olmayanların dövizde endeksli kredi kullanmamasını, dövizde endeksli borçlanmamasını hep tavsiye etti. Daha sonra, yasak çıktıktan sonra eski mevcut borçlu olanların durumuyla ilgili olarak Hazine Müsteşarlığıyla yazışmalarla çeşitli tarihlerde bu kredileri isteyenlerin Türk lirası krediye dönüştürmesi, daha sonra başka bir döviz cinsine dönüştürülebilmesi veya başka bir bankada yapılandırabilmeleri için düzenlemeler yaptık. Bu şekilde bir kolaylık sağlamaya çalıştık Merkez Bankası yetkileri çerçevesinde, kanunun verdiği yetkiler çerçevesinde bunlara kolaylık sağlamaya çalıştık.

BAŞKAN – Ama, o gün itibarıyla değil mi? 2008’de mesela Japon yenisiyle almış, Türk lirasına çevriliyor, o gün o miktar mesela dolara endekslenip mi...

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Şimdi, efendim, biz orada şeye karışmadık.

BAŞKAN – Görüş verdiniz.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Yani banka ile müşteri arasında yapabilir dedik. Banka müşteriyle pazarlık ederek, görüşerek serbestçe, istedikleri kurdan yani illaki o gün Japon yeninin geldiği kurdan yapmak diye bir sorumluluğu da yoktu bankaların da müşterilerin de. Bu, bankayla müşteri arasında bir ticari ilişkidir, sözleşme serbestisidir, biz buna müdahil olamayız dedik. Biz bu yapılandırmaya imkân verdik. Çünkü, yeni kredi kullanmasını yasaklamak anlamında kredi vadesi uzatılamayacağı düzenlenmişti. Bunların yapılandırılmasına izin verdik. 2008 yılının 8’inci ayında, işte, eylül ayında kriz patlak verdi, kurlar yükselmeden, bizim elimizdeki sayılara göre Japon yeni ve İsviçre frangı...

Şimdi, bir de bu dövizlerle ilgili bir şey söyleyeyim Sayın Başkanım. Daha çok buradaki şikâyet konusu, Japon yeni ve İsviçre frangı kredisi kullananlardan geliyor. Nitekim, bu iki döviz çok yükseldi. Şimdi, demişler ki: “Japonya ve İsviçre çok istikrarlı ülkeler, bunlara bir şey olmaz.” Doğru, işte zaten istikrarlı olduğu için bu ülkeler bunların paraları kıymetlendi, değerlendirildi ve dolara göre, euroya göre bunlar daha fazla değer kazandılar ve arkadaşlarımız onun için mağdur oldular. ABD doları ve euronun, 2007 yılını sıfır kabul ettiğimizde, bugün kur artışı yüzde 40 civarında. Bu da yedi yıllık enflasyon veya Türk lirasının faiz farkını dikkate alırsanız makul düzeyde. Arkadaşlarımızın kredi kullandığı tarihlerde Türk lirası kredilerinin aylık faizi 1,5 civarındaydı ortalama, Japon yeni kredileri de arkadaşlar, 0,40-0,50 gibi bir oranla kredi kullandılar, daha düşük.

BAŞKAN – Sizin 2007’de bir raporunuz var, Merkez Bankasının.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – O raporu ben arkadaşına sorayım, ne raporuymuş, onu bir... Biz bankalara, hiçbir kuruluşa bu Japon yeninin yükseleceğini veya böyle bir şeyi söylemeyiz. Merkez Bankası raporlarla, finansal istikrar raporu, enflasyon raporu, İnternet sitesinde yayınlanan raporlarla anlatır görüşlerini.

Arkadaşlar o raporunun ne olduğunu bize söylerlerse biz ona görüşümüzü söyleriz.

Ben sayıları vereyim bu arada. 2008 yılının Ağustos ayında Japon yeni kredi tutarı 282 milyon, müşteri sayısı 3.195.

BAŞKAN – Ne zaman dediniz?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – 2008 Ağustos'ta.

Şimdi, bankalardan biz bu kredilerle ilgili bilgileri rapor olarak alıyoruz. Her bankanın belli bir tutarın üzerinde kredileri bildirme yükümlülüğü var. Tabii, konut kredileri genellikle yüksek tutarda, 50 bin doların üzerinde kullanıldığı için ve bizim limitlerimizin de en yükseği 50 bin dolar -bazı bankalarda daha düşük, 10-20 bin limitler var- olduğu için bu sayı aşağı yukarı doğruyu yansıtıyor. 282 bin tutar, 3.195 Japon yeni müşteri sayısı. Bu sayılar 2013'ün Ağustosuna geldiğimizde bizdeki kayıtlara göre tutar 73 milyon, sayı da yaklaşık bin civarına inmiş.

İsviçre frangında da bundan biraz daha yüksek tutarlar var ama yaklaşık olarak şunu söyleyebiliriz: Bu kayıtlara göre canlı kredi olarak, bunlar, yalnız şu anda kredinin kullanıldığı tarihteki TL karşılığıdır, kur farkını içermez. Kur farkı her faiz ödeme dönemi geldiğinde faiz ödenirken tahsil edilen tutardır.

BAŞKAN – Bankaların bunu faiz olarak tahsil etmesi mevzuata uygundur yani. Öyle mi muhasebeleştiriliyor?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Kur farkı endeksli krediler Türk lirası olarak muhasebeleştirildiği için tek düzen hesaplarına göre... BDDK'dan da arkadaşlarımız var, onlar da teyit edebilirler. Esas o konu BDDK'nın görev alanına giriyor. Benim bildiğim şeye göre evet, faiz olarak, kur farkı ve faiz birlikte tahsil ediliyor ama kredi tutarı anaparası ilk gün kullanıldığı tarihteki Türk lirası karşılığıyla kayıtlarda tutulur ve bu geçen beş yıl içinde kredi tutarında üçte 1 oranında bir düşüş var. Müşteri sayısında da yine üçte 1 oranında bir düşüş görülüyor.

BAŞKAN – Yani, kapatmışlar mı, başka...

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Şöyle: Bunların bir kısmı kapatanlar olabilir; bir kısmı ödememe nedeniyle takibe düşen, mahkemelik olanlar olabilir; bir kısmı da yeniden yapılandırıp Türk lirası veya başka bir döviz cinsine yapılandırma yapmış olanlar olabilir.

BAŞKAN – Peki, 2007'deki rakamlar var mı, Japon yeniyle ne kadar kredi var?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – 2007'de bir rakam var fakat bu rakamlara tüzel kişiler de dâhildi, tam şey yok ama şunu söyleyeyim: 2007'de zaten rakam Japon yeniinde çok düşük, 87 bin tutar, 176 kişi...

BAŞKAN – Neden acaba böyle?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Yani, 2008 yılında, yoğunlukla 2008'de kullanılmış Japon yeni kredisi, İsviçre frangı yoğunluğu 2006-2007'de başlamış...

BAŞKAN – 2007'de kaç kişi gözüktüyor İsviçre frangında?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – 2.266.

BAŞKAN – 2.266, evet.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Sonra, Aralık 2008'de 4 bine yaklaşmış. İsviçre frangı bir yıl önce, yani 2007'de yüksek, aşırı bir şeye girmiş. Japon yeni de 2008'de çok yüksek miktarda.

BAŞKAN – Yani, daha açık sormak gerekirse, bu bankaların bir uyanıklığı olabilir mi, böyle bir şeyi fark edip de bir pazarlama şeyine girebilmiş mi, bunu anlamaya çalışıyoruz biraz? Hani, Japon yeni 2007'de hemen hemen göz ardı edilebilecek bir rakam, 176 kişiyken; 2008'de bu rakam 3.190'a çıkmış. Yani, hani İsviçre frangı 2007'de önemli bir şey var zaten. Yani, bankaların burada mevcut mevzuatı kullanarak böyle kötü niyetli davrandığı gibi bir izlenim uyandırıyor bizde.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Öyle bir şeyi biz söyleyemeyiz efendim.

BAŞKAN – Yani, bu, Japon yeniyle kredi satma şeyi nereden kaynaklanmış olabilir acaba, 2008'de bu bankalarda? Yani, piyasayı da... Biz, bankacı değiliz, finansçı da değiliz hani bu Japon yeni kredisi 2007'de yokken, Türkiye'ye gelememişken, 2008'de bankalar bu imkânları yakalamış olabilir mi? Ben bilmiyorum, BDDK mı?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Şimdi, efendim, ben şöyle cevap vereyim ben: Arkadaşlar kendileri ifade ettiler, kredi almaya gittiklerinde bankalar demişler ki: “İşte Japon yeni on yıldır, yirmi yıldır aynı düzeyde, hiç değişmiyor, çok istikrarlı.” 2008 yılında finansal kriz, aslında beklenen bir şeydi bazı kişilere göre, kâhin olarak nitelendirilen ekonomistler vardır biliyorsunuz, ama bu şiddetle böyle bir kriz bütün dünya için sürpriz, aslında bütün finans sektörü için sürpriz. Tamam, bir şişme vardı, balon vardı konut fiyatlarında, Amerika’da, Avrupa’da. Yani, böyle bir şey beklenebilirdi. Şöyle, yalnız: Merkez Bankası vatandaşını şu şekilde uyarıyor: “Döviz gelirin yoksa dövizle ilgili...”

BAŞKAN – Evet, yani, ben bunu biliyorum bir vatandaş olarak, duyuyorum da yani, evet.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Ama bankalar “Kriz çıkacak, biz Japon yeni kredi verdim, kâr edelim.” böyle bir şey söylemek mümkün değil. Ama bankalar o tarihte bunu ucuz bir fonlama aracı olarak pazarladıklarını... Mahkeme şeylerinde bize de geliyordu bazı dosyalar. Bankaların savunması da: “Daha uygun şartlarda olduğu için biz bunu önerdik. Türk lirası faizleri işte bir buçuk, 3 katı, Japon yeni daha düşük, ödeme imkânı daha kolay.” onlar da bu şekilde kendilerini savunuyorlardı.

BAŞKAN – Şimdi, bu şeyle ilgili, raporla ilgili şunu söyleyebilirim: Merkez Bankasının 2007/1 numaralı ödemeler dengesi raporunda dış ekonomik gelişmeler başlığı altındaki 10’uncu maddede: “Türkiye’de faaliyet gösteren bankaları, Japon ekonomisinin gidişatı, Japon Merkez Bankasının para politikasını değiştireceği ve Japon yeninin yükselişe geçeceği uyarısında bulunduğu.” diye bir ibare var bizde, bilirkşi olarak İsmail Atalay’ dan istediğimiz raporda. Onu size buradan aktarmış olmak için söyledim.

Siz tamamladınız mı efendim?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Ben tamamladım efendim, arkadaşşıma söz vereyim.

BAŞKAN – Peki, oldu.

Kendinizi tanıtarak başlayabilirsiniz...

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ KORAY ALPER – Bu raporda şey diyor: Japonya Merkez Bankası 2006 yılında para politikasında bir değişikliğe gidiyor, bunu söylüyor yani kurla ilgili açık şöyle olur, böyle olur gibi bir ifade yok. Japon Merkez Bankasının bir likidite politikası varmış, buna son vermiş, işte önümüzdeki dönemde de şu şu parametreleri dikkate alarak faiz oranlarını ayarlayabilir demiş. Ama siz bunu yorumlayabilirsiniz tabii, para politikası sıkılaştınca oranın faizleri artar, nasıl ki şimdi FED’de sıkılaşma...

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika lütfen, bir tamamlasın da.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ KORAY ALPER – Yani, bunu siz çıkarıyabilirsiniz, hani bu kur anlamına gelir diye böyle bir şeyin yazılması veya illa bunu işaret etmek anlamında değildir bu, Merkez Bankasında...

BAŞKAN – Bu olanı biz raporladık diyorsunuz.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ KORAY ALPER – Tabii, canım, şimdi de söylenebilir mesela: “FED işte önümüzdeki günlerde işgücü verilerine bakarak faiz oranları veya bono alım şeyini değiştirecektir.” diyebilirsiniz.

BAŞKAN –Bu illaki kur artışına Türkiye’de karşılık gelmez diyorsunuz.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ KORAY ALPER – Öyle yorumlayabilirsiniz, bir iktisatçı olarak baktığınızda bunun buna yol açacağını söyleyebilirsiniz ama bunu söylememek...

BAŞKAN – Yani, bu bir veridir, bir iktisatçı bundan çıkarımlarda bulunabilir, geleceği ona göre satın alabilir, bir bankacıyla mesela diyebilirsiniz.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ KORAY ALPER – Ama bu herkesçe bilinen bir şey, Japonya Merkez Bankasının her türlü kaynakları takip...

BAŞKAN – Tamam oldu, teşekkür ederiz.

Bu raporla ilgili en azından bilgilendirilmiş olduk.

Merkez Bankasından başka arkadaşlarımızın ilave edeceği bir şey varsa... Daha sonra BDDK'dan gelen arkadaşlarımıza söz vermek istiyorum, daha sonra size yine söz verebilirim, biraz daha konuyu teknik olarak kamu anlamında da bir anlayalım.

Kendinizi tanıtarak lütfen buyurun.

BDDK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve değerli katılımcılar; biz bu konuda Dilekçe Komisyonu Başkanlığının bize gönderdiği dilekçeye, bizim görevimizi olmadığına ilişkin, bu konuların Merkez Bankası ve Hazine Müsteşarlığının dahilinde olan şeyler olduğunu belirtmiştik, hani çok vaktinizi almama adına o kanunları falan burada tek tek söylemiyorum ama isterseniz özetleyebilirim.

Bizim genel görüşümüz, ortada bir mağduriyet varsa -arkadaşlarımız da bunu ifade ettiler- bunun çözümünün ancak bir kanun düzenlemesi şeklinde olabileceğiydi. Onun dışında...

BAŞKAN –Peki, size gelen böyle şikâyetler var mı? Şimdi, genelde mağdurların ifadeleri: “Şu bankaya gittik, işte bize TL ile kredi veremeyiz dediler, sonra evimize geldiler...” Yani aşırı bir pazarlama, böyle yeni yöntemler...

BDDK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – Evet efendim, bizim tüketici birimimize -şu anda Bilgi Edinme Daire Başkanlığı oldu- oraya gelen bu tarz dilekçeler -tamamen içeriği böyle olmasa da- bu kredilerle ilgili gelen dilekçelerde biz tabii bunun özel hukuk sözleşmesiyle olan bir şey olduğunu, bankayla vatandaş arasında oluşan bir sözleşmeden doğduğunu, dolayısıyla bizim buna müdahale gibi bir şansımızın olmadığını...

BAŞKAN – Ama tüketiciyi koruma gibi bir şey, mesela bankacılık...

BDDK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – 4077 sayılı Kanun'a...

BAŞKAN - Size böyle bir görev atfı yok mu şeyin?

BDDK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – Yok.

5411'de yok, bize verilen görev ve yetkilerimizin içinde yok bu. Dolayısıyla, bunun biz 4077 sayılı Tüketici Hakları Koruması Kanunu'na girdiğini, dolayısıyla onların da hakem heyetine veya tüketici mahkemelerine başvurması gerektiğine ilişkin cevaplar verdik, geldi daha önce de bu konuda. Yani, bizim görev alanımıza girmiyor bu husus ve yönlendirmelerimiz de o şekilde. Zaten bunun üzerine de mağdur olana arkadaşlarımız davalarını açmışlar, hakem heyetine başvurmuşlar, dolayısıyla da ortada bir mağduriyet görünüyor.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Peki, kanunda ne önerirsiniz, düzeltmek için nasıl bir şey yapılabilir?

BDDK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – Yani, bu arkadaşlarla ilgili şeyse, yeniden uyarılama gibi bir şeyi hani uygun görürse Meclis, o şekilde bir kanun çıkartılabilir.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Yeniden yapılandırma mı?

BDDK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – Yapılandırma tabii. Bankaların... Hani bu bizim şahsi görüşümüz tabii de, bunun detayları daha sonra teknik konular görüşülebilir, yeniden bir yapılandırma, tabii kabul ederse Meclis.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Yüzdeye vurunca da çok büyük bir azınlık olduğu için.

BDDK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – Evet.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Hazine Müsteşarlığından gelen arkadaşımızı dinlemek isteriz.

Buyurun Murat Bey, kendinizi tanıtarak lütfen.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ MURAT ENGİN AKKAŞ – Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, sayın heyet; krizle ilgili gelişmelerden sonra bizim yaptığımız mevzuat değişikliğini çok kısa bir özet olarak vermek istiyorum müsaade ederseniz.

2009 yılında 16 Haziranda çıkan Bakanlar Kurulu kararıyla 32 sayılı Bakanlar Kurulu kararında değişiklik yapıldı. Bu değişiklikle birlikte -bu değişiklik tabii ki sadece tüketicilerle ilgili, yani gerçek kişilerle ilgili değişiklikler değil- tüzel kişilerle de ilgili değişiklikler yapıldı. Dolayısıyla, kur riski yönetimi konusunda Bakanlar Kurulu kararı kredilere ilişkin 17'nci maddesinde değişikliğe gitmiş oldu. Bu değişiklik öncesinde, Merkez Bankasının da belirttiği üzere, tüketiciler dövizle endeksli kredi kullanabiliyor iken değişiklikle birlikte bu tamamen yasak hâle geçmiş oldu. Bunun devamında, -benim diğer kısımlara zaten belirtmem gerek yok, konumuz direkt tüketici kredileri olduğu için- müsteşarlık görev ve yetki alanı çerçevesinde, biz dövizle endeksli kredi mağdurlarıyla ilgili birtakım iyileştirmeler yaptık, Merkez Bankasıyla müştereken. Bu konuda 5 tane genelge çıkarıldı, Merkez Bankasının bankalara

gönderdiği genelgeler. Bu genelgelerde ilk başta süre uzatımı, farklı döviz cinslerine geçme, TL'ye geçme, en son yaptığımız değişiklik birden fazla yapılandırmaya da müsaade eden değişiklikler ve hatta başka bir bankaya da devretme şeklinde değişiklikler yapılmış oldu. Bunlar mevzuatın verdiği yetki çerçevesinde yapabileceğimiz iyileştirmeler olarak bunları yaptık. Yalnız, burada, Faruk Bey'in de belirttiği üzere, bankaların hangi kur üzerinden sözleşmeyi yenilemesi, başka döviz cinsine veya TL'ye geçmesi konusunda takdir edersiniz bizim herhangi bir düzenleme yapmamız çok müsteşarlığın görev ve yetki alanlarının dışına taşmış oluyor.

BAŞKAN –Kimin görev alanındadır bu, öyle bir görev alanı olan kurum var mı?

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Medis.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – 1994 yılında, Bakanlar Kurulu kararıyla şeyi yapılmıştı...

BAŞKAN – 5 Nisan...

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Evet, 5 Nisan kararlarından sonra da yine böyle bir dövizle endeksli kredilerde ödeme nedeniyle bir Hükûmet kararıyla yapılan işlemler vardı. Ben şunu eklemek istiyorum: Bu verileri çıkarırken kayıtlara baktık, bu yılın mart ayında, haziran ayında Japon yenine endeksli kredi kullanan firmalarımız var mesela. Yani, bizim vatandaşımız, firmalarımız -tabii firma ticari tüccar gibi hareket etmek zorundadır, basiretli tüccar gibi- hâlâ bu döviz endeksli kredileri kullanıyorlar riski üstlenerek.

BAŞKAN – Zaten firmalarla ilgili biz de bu çok da bizim de konumuz olmazdı mesela, tüccar kavramından dolayı. Ama biz daha çok bireysel kredi kullananları tüketici gibi algılıyoruz. Dolayısıyla, hani tüketicinin de bir anlamda kamu tarafından korunması gerektiğini düşünüyoruz. Hani bu anlamda tüketicilerin lehine ne yapabiliriz, bunun arayışındayız işin gerçeği. Tabii ki sizin hani ısrarla altını çizdiğiniz “Döviz gelirin varsa dövizle borçlan.” Hani o firmalar da belki Japonya ile çalışıyordur, belki hizmet veriyordur veya mal alıyordur, satıyordur, öyle bir şey olabilir diye düşünüyoruz. Tabii tüketici anlamında, bireysel krediler anlamında, sıkıntı, bireyler açısından bakıldığında artık katlanılamaz durumda, bunun arayışı içindeyiz yani biraz da işin gerçeği. Tabii, sizler daha çok sözleşme hukuku açısından bakıp, biraz da yani müdahaleci olmamak adına mı kamu böyle bakıyor, biraz da onu algılıyorum yani. İşte, BDDK: “Böyle bir görev bizim sorumluluk alanımızı oluşturmuyor.” diyor, onu anlamaya çalışıyoruz biraz. Zaten, 2009'daki düzenleme de bir mağduriyetin olduğu, bundan dolayı yapılan bir düzenleme.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ MURAT ENGİN AKKAŞ – Yani, evet, hane halkının kur riskini yönetmesi daha zor olduğundan dolayı, buna ilişkin, tüketicinin böyle bir kanaldan kredi kullanması tamamen yasaklanmış durumda.

Devamına baktığımız zaman, aslında Borçlar Kanunu'nda -yani ben hukukçu değilim ama sadece oraya vurgu yapmak için söyleyeceğim ki dernekten gelen katılımcılar da belirtir- 138'inci maddede buna ilişkin hükümler var. Yalnız, Yargıtay kararıyla birlikte aslında bu masa etrafında toplanmış durumdayız.

BAŞKAN – Evet, biz de buna katılıyoruz, yani Yargıtayda veya hukuk yoluyla bir sonuç alamamış bir kitle var karşımızda.

Bir de Bankalar Birliğinden gelen avukat bir arkadaşımız var.

Yurdagül Rüzgar hanımefendi, buyurun lütfen.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT YURDAGÜL RÜZGAR – BDDK'daki arkadaşımızın da söylediği gibi esasen Bankalar Birliğinin de konuya direkt dahil olması, Bankacılık Kanunu gereğince söz konusu değil. Fakat, bildiğiniz üzere, Bankalar Birliğinde Tüketici Sorunları Hakem Heyeti var. Bu son düzenlemelerle BDDK'dan 2 temsilcinin de katılımıyla ve diğer bankalardan oluşan bir hakem heyeti. Ancak, bu, daha çok kamuoyunda da bilindiği üzere dosya masrafları, komisyon ücretleri vesaire şeklinde. Yani yargıyı ilgilendiren boyutta olmayan, daha küçük şikâyetlerle ilgili konulara bakıyor ve Bankalar Birliğinin keza bireysel kredi sözleşmelerinde bulunması gereken asgari unsurlar ile şekil şartları konusunda yaptığı, BDDK'nın talimatıyla yaptığı birtakım düzenlemeler var ki bunları Bankalar Birliğine öneri olarak iletiyor. Bankalar Birliğinin öneri dışında direkt bir otorite olarak yönlendirme görevi bulunmamakta. Ancak...

BAŞKAN – Özür dilerim, bu hakem heyeti, mesela bu konuya bakamaz mı?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT YURDAGÜL RÜZGAR –Bakamaz, çünkü gerek bu bir yargıyı ilgilendiren karşılıklı bir tartışma, artı...

BAŞKAN – Arkadaşımız da 2 bin lira sınırı mı var dedi?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT YURDAGÜL RÜZGAR –2 bin lira sınırımız da var, bir de niteliği gereği direkt yargıyı ilgilendiren bir konu bu. Fakat, ben buraya gelmeden Yargıtay kararlarını şöyle bir inceledim, bilemiyorum,

buradaki avukat arkadaşımızın kendi davalarında belki görülmedi. Yargıtayın, yine 13. Hukuk Dairesinin son verdiği bir karar, 07/02/2013 tarihli bir kararında, son derece de ayrıntılı bir gerekçeye yer vermiş. Yeni Borçlar Kanunu' mızdaki aşırı ifa güçlüğünden hareket ederek, doktrinden de söz etmek suretiyle yerel mahkemenin tüketici aleyhine verdiği bir kararı bozmuş.

BAŞKAN – Dövizle borçlanma konusunda mı?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT YURDAGÜL RÜZGAR –Dövizle endeksli kredide, zaten bizim tüm konuşmamız dövizle endeksli kredi üzeri kurulmuştur, döviz kredisinden söz etmiyoruz hiçbir şekilde. Dolayısıyla, bu kararı ben arkadaşlarımla da paylaşabilirim. Var mı sizde?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Ama dediğim gibi...

BAŞKAN – Bir tamamlasın hanımefendi.

Buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT YURDAGÜL RÜZGAR –Burada, yerel mahkeme tarafından verilen kararda Türkiye'nin ve dünyadaki kriz nedeniyle dövizle endeksli kredilerin geçmişte de çok canlar yaktığını, bunu bilerek alan bir kişinin bunu bilmemesi gibi bir durumun söz konusu olamayacağından bahsederek davanın reddine karar vermiş. Oysaki Yargıtay diyor ki: "Bu konu bir uzman bilirkişinin incelemesini gerektirmektedir, objektif olarak gerçekten de bu şekilde bir ödeme güçlüğüne düşüldüğünün değerlendirilmesi gerekir." diye yerel mahkemesine tekrar göndermiş. Yerel mahkemenin henüz bir karar verdiğini sanmıyorum bu konuyla ilgili. Aynı kararda bir de karşı oy görüşü var ancak, karşı oy görüşünde de yine yerel mahkemenin kararına katılmış.

Yine, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin bir başka kararında da, bu bundan beş ay önce verilmiş bir kararda diyor ki: "İlgili iki yıldır bu krediyi ödemeye devam ediyor, artık bunu kabul etmiş ve de bu bir özel hukuk ilişkisi, serbest iradeleriyle bir sözleşme yapmışlar, bu nedenle burada bir aşırı ifa güçlüğünden ve uyarlamadan söz edilemez." Fakat, bu son karar, daha böyle iç açıcı geldi bu mağdur arkadaşlarımız açısından ve her bir olayın niteliğine göre yargının konuyu tek tek inceleyeceğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Çözüm önerisi olarak sizin mesela önerebileceğiniz bir şey var mı?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT YURDAGÜL RÜZGAR –Sayın Başkanım, yani, bu tamamen özel hukuk ilişkisinden kaynaklanan bir sözleşme serbestisi ilkesi ve insanlar... Hani, geçmişte de gerçekten Türkiye'de dönem dönem mağduriyetlerin olduğu söz konusuydu. Devletin, tarafların serbest iradeleriyle yaptıkları, elbette ki hanımefendinin anlattığı ve diğer arkadaşlarımızın anlattığı... Burada bir gabin varsa, hani bir kandırılma ve saire varsa, bunu dahi yargı değerlendirmek durumunda. Devletin bu anlamda bir kanun çıkararak buna müdahale etmesinin... Bilemiyorum, biraz bana hani şey geliyor, özel hukuk ilişkisine müdahale gibi geliyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Avukat Bey, siz bir şey mi ilave edeceksiniz?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz genel olarak konulara bir iki başlık hâlinde değinmek istiyorum.

BAŞKAN – Uzun sürecekse daha sonra da alalım, yani bir de bilirkişimiz var, hocamızı dinleyelim, ondan sonra isterseniz sizden genel değerlendirme alabiliriz.

Evet, Sayın Süleyman Yılmaz, buyurun efendim.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Ankara Hukuk'ta öğretim üyesiyim borçlar hukuku ana bilim dalında.

BAŞKAN – Hoş geldiniz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Şimdi, bu konuyla ilgili ben daha önce bir makale yazmıştım, zaten bu makale dolayısıyla bir rapor istendi benden. Bu konuyu bayağı ayrıntılı bir şekilde, özellikle 2008'den sonra başlayıp tüm dünyayı etkisi altına alan kriz sebebiyle, bu dövizle endeksli kredilerde bir sorunun olduğunu ve daha sonra da Bakanlar Kurulunun 2009 yılında, özellikle tüketiciler, gerçek kişiler açısından dövizle endeksli kredileri yasaklamasından sonra böyle bir makaleyi yazma ihtiyacı hissettim. Daha sonra, geçmiş dönemlerdeki krizlerde... Tabii Türkiye enflasyonist baskı altında yaşayan, devamlı enflasyonun yüksek olduğu, devalüasyonların yapıldığı bir ülke, dövizler devamlı artıyor

yani Türkiye’de. Ama önceki dönemlere baktığımızda Japon yeni ve İsviçre frangı işte euro veya dolar karşısında çok fazla değer kazanmamış, yani onlar daha düşük oranda arttıkları için bankalar da böyle bir kredi seçeneğini tüketicinin önüne sundu.

Şimdi, 2008 yılındaki oranlamalara baktığımızda, döviz kurlarına baktığımızda -ben böyle bir örnekleme yapmışım- 100 bin liralık bir kredi, yüz yirmi ay taksitle ödenmesi kaydıyla TL olarak alındığı zaman 1.825 lira civarında bir ödemesi var. Ama aynı kredi Japon yeniyle alındığı durumda 1.400 lira civarında, yani yaklaşık 400 liralık bir fark var. Şimdi, tüketici açısından da bunu tercih etmek için yeterli bir sebep tabii bu, yani birisi 1.400 lira, birisi 1.800 lira. Yani, kişinin belki, yani asgari geçimle geçinen bir kişinin o dönemdeki belli ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir miktar 400 lira. Tabii, toplama vurduğunuz zaman yüz yirmi ayda bu 48 bin lira civarında bir para yapıyor. Tabii, bunu öngören tüketici, kendi geliri de asgari düzeyde maaşıyla orantıladığı zaman ister istemez Japon yenini tercih etti ve bu şekilde kredisini aldı. Şimdi, eğer, bir artış olmasaydı, zaten ne böyle bir dilekçeleri olurdu ne de biz burada toplanmış olurduk. Belki düşüş olması durumunda, çok düşüş olsaydı, o zaman bu sefer bankalar uyarılama yoluna gidebileceklerdi.

Şimdi, kanun koyucu aslında bir düzenleme yaptı, 1926 yılında yapılmış olan bir düzenleme. Eser sözleşmeleri hususunda uyarılamanın yapılabileceğini kanun koyucu koymuş, Borçlar Kanunu’na koyulmuş olan bir hüküm. Bu hüküm, yeni Borçlar Kanunu’na kadar kıyasen bütün sözleşmelere uygulandı. Yani, gerek dövizde endeksli olsun, kira sözleşmelerinde, daha çok dövizde endeksli olan kira sözleşmelerinde bunlar çok uygulandı ve uygulanmaya da devam ediyor şu anda. Ama yeni Borçlar Kanunu’yla birlikte özel bir düzenleme yapıldı, tüm sözleşmeleri kapsayacak şekilde, artık dendi ki kıyasen uygulanmasın özel olarak uygulansın, 138’inci maddeyle de özel bir düzenleme yapıldı.

Şimdi, ortada bir sözleşme var, sözleşme 2 taraftan oluşur. Yani, bunu bir terazi olarak düşündüğümüz zaman ilk kurulurken bu dengededir. Şimdi, kanun koyucu 138’inci maddede daha önce de istisna sözleşmesine ilişkin hükümlerde dendi ki: “Zaten sözleşme özgürlüğü çerçevesinde kişiler istediği gibi bir sözleşme yapabilir.” yani başta da dengesiz kurulabilir bu ama bunun dengeli olarak kurulduğu varsayılarak böyle bir hüküm öngörülmüştür. Bu denge daha sonra taraflardan birisinin aleyhine aşırı şekilde bozulursa ve bunu da taraflar öngöremezse ve bunu da taraflar o sözleşmenin kurulduğu esnada öngöremezler veya öngörmesi beklenemezse, o zaman uyarılama yoluna gidilir ve hâkim de bu sözleşmeyi uyarlar. Tabii, uyarılama yapılırken iki tarafın da menfaatini dikkate almak lazım, yani bu sefer uyarılama yaparken bir tarafı dikkate alıp ters çevirmemek lazım, yine aynı dengeye yakın bir hâle getirmek lazım sözleşmeyi. Tabii, Yargıtay, bu konuda önceden olduğu gibi şimdi de Türkiye’nin -işte gerekçe olarak- enflasyonist baskılarla yaşayan bir ülke olduğunu, tüketicilerin bunu öngörmesi gerektiğini, bunu bile bile bu şekilde sözleşme yapan tüketicilerin uyarlamaya hakkı olamadığı gibi gerekçelerle bunu reddetmekte. Hatta, az önce sunulan en son Yargıtay kararında da “uyarılama yapılacak” denmiyor, uyarılama konusunda herhangi bir araştırma yapmadan mahkeme reddettiği için Yargıtay dosyayı mahkemeye gönderiyor, muhtemelen o mahkeme bu gerekçelerle yine uyarlamayı reddedecektir. Ancak, burada karıştırılan bir husus var: Bir olayın olacağını öngörmek başka, sonuçlarını öngörmek başka. Şimdi, önceki yıllarda bir oranlama yapmışım ben zaten raporda da, yüzde 20, yüzde 30 civarlarında artıyordu, bunu öngörebilir. Zaten yüzde 20, yüzde 30 civarlarında bir artış olduğu zaman uyarılama talep edilmesi durumunda tüketiciye denebilirdi ki: “Ya, bu zaten önceki yıllarda da bu kadar artıyordu, bunu öngörmen lazımdı, bu uyarlamayı reddediyorum.” denebilirdi. Ama 2008 yılından sonraki ve bütün dünyayı -yani dünya çaplı bir krizdi o, sadece Türkiye’yi etkileyen bir kriz değil- etkilediği için, bunun sonuçlarını bırakın tüketicinin, kimsenin öngörmesi mümkün değil, yani bütün dünyayı etkiledi çünkü ve yüzde 70, yüzde 80, yüzde 100’ler civarına varan bir artış oldu, önceki yıllara baktığımız zaman yüzde 20’lerde kalan yüzde 100’e yakın bir artış oldu. Şimdi, burada, Yargıtayın özellikle... Bunun aslında yargıda çözülmesi lazım, çünkü yargıda çözülmesi öngörülen bir hüküm var, 138’inci madde, yargının bunu çözmesi lazım. “Yani, burada öngörebilirdi, tamam, enflasyonun olacağını, dövizin artabileceğini tamam, öngörebilirdi, ancak sonuçlarının bu kadar ağır olacağını öngöremezdi.” demesi gerekiyordu. Ama aynı Yargıtay, aynı hükümlere, daha önceki istisna sözleşmesi hükümlerine dayanarak kirada bunu uyguladı mesela, dövizde endeksli kiralarda bunları uyarlamayı kabul etti ama nedense -tabii ayrıntılarını bilmiyorum- dövizde endeksli kredilerde bunlar kabul edilmedi. Tabii, Yargıtaya da bir baskı kurmak mümkün değil, netice olarak onlar da hukuk kurallarını uygulayarak bir hüküm veriyorlar.

Şimdi, benim naçizane çözümüm burada, kanuni bir düzenleme. Yani, gönül isterdi ki yargıda bu çözümlensin, yani buralara hiç gelmeden bu çözümlensin ama çözümlenemeyeceği görülüyor. Kur sabitlemeye ilişkin bir kanun yapılırsa bence -bilmiyorum ama- Anayasa Mahkemesi iptal edebilir, daha önce kiralalar sabitlendi iptal etti, böyle bir şey mümkün olmayabilir ama şöyle bir şey yapılırsa her iki taraf için de dengeli olacağı kanaatindeyim: Eğer bu kişi, bu krediyi aldığı esnada, aldığı tarihte, bunu dövizde endeksli değil de TL olarak almış olsaydı... İşte örnek vermişim az önce, 100 bin liraya almış olsaydı 1.800 lira ödeyecekti. Eğer onu TL olarak almış olsaydı, ne kadar ödeyecek idi ise ona göre bir çözüm tarzı öngörmek lazım. Örneğin, bu ana kadar 60 bin lira ödeme yaptı, yani dövizde

endeksli olarak aldı, 60 bin lira ödeme yaptı. Bunu böleriz 1.800'e, kaç taksit ödemiş TL olarak almış olsaydı? İşte 40 taksit ödemiş, geri kalan 80 taksiti de 1.400 liradan ödemeye devam eder. Bu her iki taraf için de dengeli bir çözüm. Buna benzer çözümler üretilir ama dediğim gibi çözüm üretilirken de bir tarafı da yani bu sefer dengeyi öbür taraf aleyhine çevirmemek lazım.

BAŞKAN – Bu çözümü nasıl üretti, yani yargı nezdinde mi, yasal düzenlemeyle mi öngörünüz?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Şimdi, gönül ister ki yargı çözsün bunu ama yargıda yani şeyi karıştırıyor yani öngörmeyle sonuçlarını öngörmeyi birbirinden ayırt etmeden karar veriyor yargı. Doğru, döviz Türkiye'de artıyor ama bu kadar artacağını bir kimsenin öngörmesi mümkün değildi, bütün dünyayı sardı çünkü. Yani bu iki ayrımı, bu ikisini ayırarak eğer bir çözüm yoluna gitmiş olsaydı şu ana kadar çözümlenirdi zaten.

BAŞKAN – Yani kirada yapmasıyla burada yapmamasının arasında da böyle...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Evet, aynı hükümler uygulanarak kirada bu yapıldı, kira sözleşmelerinde ama yani dövizle endeksli kredilerde yapılmadı yani, bilmiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam, çok sağ olun.

Bir on dakika ara verelim, sonra devam edeceğiz arkadaşlarımız ayrılmasın.

Kapanma Saati: 14.02

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.28

BAŞKAN: Mehmet DANIŞ (Çanakkale)

BAŞKAN VEKİLİ: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Nurdan ŞANLI (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Arkadaşlarımız ve değerli katılımcılar; 7'nci toplantımızın Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

En sonu bilirdiklerimiz sonuç önerilerini de Sayın Süleyman Yılmaz ifade ettiler.

Şimdi, burada...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YARD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Sayın Başkanım, benim bitmemişi ama...

BAŞKAN – Özür diliyorum.

Buyurun.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YARD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Şimdi, bu dövize endeksli krediyi, döviz kredisyle ayırmak lazım. Şimdi, bankalar –eğer yanlışım varsa Merkez Bankasındaki yetkililer düzeltsinler- elinde döviz olmadan yaptılar. Yani bu dövize endeksli kredi verilirken ellerinde bir döviz yok.

BAŞKAN – Hocam, bu, bizim de merak ettiğimiz bir şey. Nasıl bir yükümlülüğü var acaba bu krediyi verirken ve nasıl bir kârlılık ortaya çıkıyor?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YARD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Banka, şimdi, Japon yenisiyle döviz verirken tüketicinin eline Japon yeni vermiyor.

BAŞKAN – Acaba karşılık bulunduruyor mu?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YARD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Karşılık, işte onu bilmiyorum.

BAŞKAN – Bir yükümlülük var mı?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YARD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Karşılık bulundursa bile Japon yeni şeklinde bir karşılık bulundurduğunu zannetmiyorum, gerçi yanlışım varsa Merkez Bankası yetkilileri düzeltsinler.

BAŞKAN – Biz de not aldık, merak ettiğimiz konu bu. Yani kârlılık ne oluyor burada? Kâr mı hepsi?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YARD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Olmayan paraya endeksli olarak bir kredi veriliyor. Dolayısıyla az önceki çözüm tarzımı uyguladıkları zaman bankalar, “Biz zarar ettik.” diyemezler. Şu andaki durumda eğer ki böyleyse, dediklerim doğruysa, olmayan bir paraya satmışlarsa -ki endeksli krediler bu şekilde yapılıyor- şu anda bankalar aşırı kâr ediyor o zaman, aşırı bir kâr ediyor durumdadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz.

Şimdi, bu konuyu bir öğrenebilirsek, biz de Japon yeni dövize endeksli kredi veriyor banka. Bunun karşılığında bir Japon yeni bulunduruyor mu, öyle bir yükümlülüğü, sorumluluğu var mı? Yoksa Japon yeni yükselince bu kadar büyük kâr mı ediyor banka?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – İzin verirseniz şöyle açıklayayım...

BAŞKAN – Buyurun.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Kambiyo mevzuatımıza göre, döviz kredisini kullandırılırken, bu konuda örnek olarak anlatmak istiyorum, örneğin yurt içinde döviz kredisini bir firmaya, bir banka kullandırdığı zaman bunun karşılığını kişiye TL olarak öder, kendisi yurt dışında bir döviz kredisini temin etse bile

Çünkü yurt içinde Türk lirası ihtiyaı olduğu firmanın varsayılmıştır. Türk lirası kullanmasının ezendirilmesi amaçlanmıştır. Türk lirası olarak kullanılır, sadece yurt dışına bir ödemesi varsa o firmanın, ithalat yapmışsa örneğin, makine almışsa yurt dışından veya yurt dışına dvız borcu varsa onu deyecekse o zaman dvız olarak verilebilir.

Dövize endekli kredilerde krediler, Türk lirası olarak ödenir. Banka, bir kredi vereceği zaman çeşitli yollardan kaynak sağlar. Bu kaynağı Türk lirası mevduat şeklinde olabilir, dolar dvız mevduatı olabilir, yurt dışından euro kredi kullanabilir, Japon yeni kredi kullanabilir. Bu kullandığı kredileri bir havuzunda toplar, bunlardan kendi risk algısına göre veya BDDK'nın yabancı para net genel pozisyonuna ilişkin koyduğu oranlara sermaye yeterliliği rasyosuna uyacak şekilde kredilerini kullanır. TL olarak kullanırabilir, dövize endekli kredi kullanırabilir. Kullandırdığı kredinin bire bir karşılığı, pasifinde bir yükümlülüğü, dolar, TL olması gerekmez.

BAşKAN – Gerekmez.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUşLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Gerekmez.

Bankalar, yurt dışından dolar alır, bu doları TL'ye çevirir Merkez Bankasına satar, onu TL kredi olarak da kullanırabilir.

BAşKAN – O zaman bu kadar fahiş bir artış olunca banka bu kadar kr etmiş oluyor.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUşLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Bakın, şimdi, efendim, burada bir kur riski var bankanın üstlendiği, ileride kurlar artığında bu zararı edecektir, TL kredi kullandığınız zaman. İşte bankanın bu riskini yönetmek için BDDK'nın düzenlemesi vardır, dvız varlıklarıyla dvız yükümlülükleri arasında bir denge olması gerekir. Bu ancak öz kaynakların yüzde 20'sine kadar... Buna "Pozisyon açmak." diyoruz biz. Dvız alıp TL kredi verdiğiniz zaman pozisyonunuz bozulur. Bunun dengesini de, BDDK'nın koyduğu kural vardır, yüzde 20'sini öz kaynağın geçmeyecek bu şekilde yapabilir bankalar.

Endekli kredilerde, Japon yenine endekli veya ABD dolarına endekli kredide bu kredinin bire bir karşılığı, pasifinde borcu olması gerekmez. Bu paranın hepsi bir havuzda toplanır, ayıramayız.

BAşKAN – Aranmaz, tamam.

Bizim de öğrendiğimiz bu. Yani bankanın bir yükümlülüğü, daha doğrusu dvız kredileri gibi getirdiği ve karşılığını bulundurduğu bir dvız olması gerekmiyor. Bütün toplam kaynağın içinde bunları öngörmüş olması gerekiyor.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUşLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Evet, toplam kaynağını çeşitli alanlara plasman yapabilir, çeşitli şeylere kredi olarak kullanırabilir.

BAşKAN – Dvız düşerse de banka zarar etmiş olacak o zaman, yani bir ngrszlkte bulunmuş olacak değil mi?

Başka, Hazine'den veya Merkez Bankasından ilave edilecek herhangi bir şey? Yok. Çünkü toparlayacağız artık, son görüşleri alıyoruz.

Bankalar Birliğinden gelen avukat arkadaşımız, buyurun hanımefendi.

BDDK HUKUK İşLERİ DAİRE BAşKAN YARDIMCISI AVUKAT SERMİN KÖKSAL – Efendim, sadece biraz önce söylediğinize şunu eklemek istiyorum: Dövize endekli kredilerde banka da aslında bir kur riskini üstlenmiştir. Biraz önce ifade ettiğiniz üzere, eğer kur çok düştüğü takdirde banka buradan zarar görecektir, kaldı ki dövize endekli kredide TL krediye göre faiz oranı da çok dşktr. Biraz önce ifade edildiği üzere, 0,5 faiz, diğerinde ise 1 nokta ksur. Dolayısıyla hem kur riski hem faiz riski, ikisini birlikte banka, esasen üstlenmiş oluyor.

BAşKAN – Yine, merak ettiğim için, Merkez Bankası yetkilileri cevap verebilir belki, bizim bankacılık tarihimizde bu dövize endekli kredilerden dolayı bankaların böyle aşırı bir sıkıntıya düştüğü bir durum gerçekleşti mi acaba hiç geriye dönük?

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUşLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – 2001 krizinde bankacılık sektörü, çok yüksek miktarda açık pozisyonla yakalandı. Bankaların hemen hemen tamamı, 2-3 tanesi hariç, yurt dışından dvız borçlanıp ucuz, bunu TL'ye çevirerek yurt içinde kredi vermişti. Bahsettiğim Hazine Müsteşarlığının veya daha sonra BDDK'nın düzenlemesi çerçevesindeki rasyolara uymak için de bilanço dış işlemlerle, gerçek olmayan bilanço dış işlemlerini kendine hedge etmişti sözde. Bu nedenle kurlar arttığı zaman çok büyük miktarda zarar etti bankalarımız. 2001 yılında 20 tane bankanın batmasında ve diğer bankaların zarar görmesinde bu şekilde açık pozisyon yaratmalarının etkisi çok büyüktü. Esas kur farkından ve faiz riskinden, bir de faizler yükseldiği için zarar ettiler, ikisiyle birlikte bankacılık sektörü çok büyük zarar etti o tarihte.

Bir şey ekleyeyim deminki dövize endekli kredi kullandırmayla ilgili, bankalar dövize endekli kredi kullandırdığında yurt dışından bir Japon yeni borçlanmak zorunda değil, doğru. Ama Japon yenine endekli bir kredi veriyorsa bunun, kurun düşmesine karşı,

zarar etmesi ihtimaline karşı kendini korumak için yurt dışıyla Forward veya Swap Sözleşmesi yapmış olabilir Japon yeninden, yapabilirler. Bunun da bir maliyeti var bankaya tabii ki, yani bunu ödemek zorunda değil ama onun bankaya bir maliyeti var, kendini korumak için bunu, karşılık olarak böyle bir şeyler yapabilirler. İdarenin, kamu otoritesinin koyduğu rasyolara uymak açısından.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Başkan, buyurun.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Sayın Başkan, son olarak çok kısa toplamak istiyorum.

Bu konuda bizim elimizde Merkez Bankasının bir savcı beyin, Japon yeni kredisi çekmiş olan bir savcı beyin yazdığı yazıya istinaden cevabında zaten diyor: “Ben sadece ABD doları veya euro cinsinden işlem yaparım, başka hiçbir döviz cinsinden depo tutmam.” Bizim mahkemelerdeki, mahkemeye gitme sürecinde mahkemeye bankaların cevabı şu oldu bazı yerlerde, özellikle Hükümet nezdinde de bu, dile getiriliyordu muhakkak çünkü kulağımıza bu tip duyumlar geliyor, “Yurt dışından Japon yeni veya frank aldık biz ne yapacağız o zaman?” şeklinde. Bunu sayın yetkili zaten cevapladı. Böyle bir zorunluluğu olmadığını, elimizde bununla ilgili de hani depo tutmadığına dair Japon yeni şeklinde... Zaten Türk Lirasını Koruma Kanunu gereği yapması gereken ne var?

Son olarak, bazı bankalarda da kredi sözleşmelerinde –sadece okuyacağım- kredi sözleşmesi bu “...ancak kredi taksitle anapara ödemelerinde bankamız efektif ve döviz satış kurunun kredinin kullanıldığı tarihten, kurdan düşük olması hâlinde kredinin ilk kullanıldığı kur dikkate alınacaktır.” banka sözleşmesi bu.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Sizin sözleşmeniz mi bu?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Benim değil bir arkadaşımın sözleşmesi, mağdurlarımızdan.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Seninkinde yok mu?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Benimkinden yok, her bankada yok bu.

BAŞKAN – Bir daha tekrar eder misiniz onu?

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Şekerbank ve Yapı Kredi sözleşmelerinde oldu bu. “...ancak kredi taksit ve anapara ödemelerinde bankamız efektif ve döviz satış kurunun kredinin kullanıldığı tarihten, kurdan düşük olması hâlinde kredinin ilk kullanıldığı kur dikkate alınacaktır.” Yani düşse de koruyor kendini.

BAŞKAN – Bunda abes bir şey yok aslında da sizin kendinizi koruyamıyor olmanız problem. Orada hani bankayı da bir taraf olarak düşünürseniz sözleşme yapıyorsunuz, o taraf kendini garantiye alıyor, siz kendinizi garantiye alamıyorsunuz. Zaten peşinde olduğumuz şey bu. Bu, normal bir refleks, hani bir tacir açısından düşünüldüğünde.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ BAŞKAN VEKİLİ HASAN ERGEN – Tabii.

Ben Sayın Başkanım, bunu, hani, bankalar lobi faaliyetlerinde diyeyim, özellikle Hükümet nezdinde bunu dile getiriyorlar, bunun yanlış olduğunu, yani tabii, bütün bankaları suçlamıyorum bu konuda ama özellikle bazı bankalar, dediğim gibi, bunu şey yaptı. Onu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Buyurun.

İBRAHİM ALEMDAR – Sayın Başkanım, ben de 2008 döviz endekli kredi mağduruym. 100 bin İsviçre frankı kredi çektim. Şöyle bir şey, şimdi, biraz evvel arkadaşım değindi böyle bir sözleşmeye. Şimdi, bize, çoğu mağdura sözleşme dahi verilmedi bankalar tarafından. Bu da zaten çok önemli bir şey.

BAŞKAN – Verilmedi derken, imzalandı kendilerinde kaldı.

İBRAHİM ALEMDAR – Aynen öyle. Sadece hukuki süreç ortaya çıktığında biz bunun farkına varabildik. Acaba neye imza attık? Neyin farkına vardık? Daha sonraki maddeleri biz daha sonradan...

BAŞKAN – Ne iş yapıyorsunuz İbrahim Bey?

İBRAHİM ALEMDAR – Ben basın sektöründe çalışıyorum, NTV’de çalışıyorum.

BAŞKAN – Basın sektöründe çalışıyorsunuz. Sizi tacir olarak değerlendirmiyorum ama bir tüketici olarak hani markete gittiğimizde ne yapıyoruz? Son kullanma tarihine bakıyoruz da bir sözleşme yapıyoruz, hani bu sözleşmeyi de hiç okumadan imzalamış

olmamız da çok normal değil bence. Hani, bunu, belki eğitim anlamında veya sosyal anlamda bazı kişiler için düşünebiliriz tamam ama hani sizin veya aynı şey benim için de geçerli, ben de bir sözleşmeye imza atıyorsam “Ya, bunu bir okumam lazım, neye imza atıyorum?”

İBRAHİM ALEMDAR – Muhakkak.

BAŞKAN – Bu, bırakın beni, ailemi, işte örneklerde görüldüğü gibi artık ebeveynleri yani yukarıya ve aşağıya doğru herkesin hayatını ipotek altına alıyor.

İBRAHİM ALEMDAR – Bu konuda gerçekten haklısınız, yani kesinlikle okumamız gerekli ama en basitinden bir kredi kartı sözleşmesini dahi o kadar madde var ki mevzuat belki de... Çok fazla herhâlde okunamayacağını düşündüğümüzden, belki de tembelliğimizden dolayı diyeyim ama belli bir kısmını okuyoruz, belli maddeleri zaten... Ben o gün... Karşımdaydı, işte “Şurayı okuyun, burayı okuyun.” teker teker bana gösterdiler yani nerelerin okunması gerektiğini. İşte “Sizi herhangi ilgilendiren çok fazla bir şey.” yok diyerek, bu da bunlara benzer maddeler şeklinde lanse edildi ama tabii, işin içeriği o şekilde olmadığı için, biz de tabii, karşılıklı güven... Onlar bir şey satıyorlar, biz de bir şey alıyoruz karşılığında, biz de karşılıklı güvenden dolayı geri kalan kısımları okumadan imza attık o kadar sürede.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Başka son sözleri alabilirim, kısa kısa, özet, net.

Buyurun.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – 120 tane dava takip ediyorum bunlarla ilgili. Sayın Başkanım, toplantının sonunda takip ettiğim davalarla ilgili 5 tane dosyanın fotokopisini ibraz edeceğim. Burada göreceğiniz gibi, aynı tarihte, aynı konularla, aynı adliyede açılmış davlarda bir hâkimin “Kesinlikle böyle bir şey olmalı.”, diğer hâkimin “Ya, olsa da olur, olmasa da olur.”, ötekinde “Hayır, kesinlikle böyle bir şey olamaz.” başka bir hâkimin “Böyle bir konuya giremezsiniz.” bile dediği kararlar var. Yani birisi ilk celsede davacı içeri girmeden “Davanın reddine.” deyip geri göndermiş, bir tanesi 2 bilirkişiye göndermiş. Yani yargıda inanılmaz derecede, hele bu konuyla ilgili ciddi bir boşluk var. Ayrıca, bizim yargı sürecinde yaşadığımız en büyük sıkıntı da zaten Anayasa’da yapılan yeni değişiklik ve Borçlar Kanunu’ndaki geçen yıl 1 Temmuzda yürürlüğe giren değişikliğin şu anda Yargıtay içtihatlarıyla ya da mahkeme kararlarıyla oturmamış olması hocam. Zira, bugün hangi akademisyen bu konuyu önüne aldığında çok değerli hocam gibi görüş belirtcektir ama dediğim gibi, Anayasa’da yapılan değişiklik ve Borçlar Kanunu’ndaki değişikliğin ben uygulamaya henüz tamamen monte edilemediği kanaatindeyim. Bu uygulamanın üç, beş yıl içinde Yargıtay kararlarıyla bizim iddia ettiğimiz şekilde de hukuk arşivlerinde yer alacağı kanaatindeyim yalnız ben müvekkillerimin beş yıl ayakta kalamayacağı kanaatindeyim.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, biz yasama görevini yerine getiriyoruz, erkler ayrılığı var, biliyorsunuz, yasama, yürütme. Bize de denetleme görevi yürütme anlamında verilmiş. Biz denetim komisyonumuz, yani Mecliste denetim görevini yerine getiriyoruz. Dolayısıyla Yargıtayla ilgili dikkate...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Mahkemeleri denetleyemiyoruz.

BAŞKAN – Mahkemeleri, tabii, denetleyemiyoruz.

Ama yani biz, onu tekrar bir değerlendirelim. Bizim de böyle çok şeyimizde olmayan bir konu. Belki görüş anlamında Yargıtaya iletebiliriz, evet.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Sayın Başkanım, özür dilerim, Borçlar Kanunu tasarısı görüşülürken o zamanki Komisyon Başkanının görüşü, “Borçlar Kanunu 138’e biz bu maddeyi ekledik, bu iş bitti, artık işinizi mahkemede halledereceksiniz.” görüşündeydi ki, genel olarak hukuktaki görüş bu. Gerçekten Borçlar Kanunu 138 bu sorunu çözmeli.

BAŞKAN – Yargıç bağımsızlığı, mahkemelerin bağımsızlığı var ya.

DÖVİZE ENDEKSLİ KONUT KREDİSİ MAĞDURLARI DERNEĞİ AVUKATI AHMET ÇETİNKAYA – Mahkemenin bağımsızlığı var ama mahkeme, neticede Meclisin koyduğu yasalarla da bağımlıdır. Eksiklik varsa da Meclis tekrar yasa yaparak bu eksikliği giderir. Yani 138’deki ifade çok net “Dövizle kredilerde de bu hüküm uygulanır.” diyor. Eğer burada uygulanmayacaksa bu yasa nerede uygulanacak? Ya da Şapka Kanunu gibi şapkanın altına saklayalım kalsın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz çok teşekkür ediyoruz.

Hocam şunu istirham ediyorum sizden, şöyle bir niyetimiz var Komisyon olarak: İlgili kurumların Başbakanlığın koordinasyonunda bir kurul oluşturarak bu konuyu ele almaları ve bize bir görüş bildirmelerini mümkünse beraber talep edeceğiz. Sizin görüşlerinizi de buna dertedeceğiz bu taleplerimize. Buna ışık tutacak şekilde de son birkaç cümleiniz olursa, net, hani mesela önemli gördüğümüz şey, Merkez Bankasından da biraz cevabını aldık, bankaların bu anlamda aslında bir yükümlülüğü de yok gibi yani Japon yeni bulundurmuş veya bulundurmak durumunda değil, genel portföyleri içinde bunu değerlendirebiliyorlar. Burada fahiş bir yükselme var, evet düşme olsaydı da bankaların zararı olacaktı, bunun da farkındayız ama sizin önerdiğiniz orta yol gibi bir yerde buluşulabilir mi? Bu noktada sanki öyle bir komisyon bunu belki görüşüp, bir sonuca ulaşabiliriz diye bir düşüncemiz var da onu belirtmek istedim.

Buyurun Hocam.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ YARD. DOÇ. DR. SÜLEYMAN YILMAZ – Şimdi, arkadaşımızın belirtmiş olduğu 138'inci madde tamamen hâkimin takdir yetkisinde olan bir madde. Şimdi, biz hukuk fakültesinde, özellikle medeni hukukun başlangıç hükümlerinde hâkimin takdir yetkisini ve hukuk yaratma yetkisini anlatırız. Şimdi, tamamen takdir yetkisiyle ilgili bir hüküm, yani olağanüstü, baştan diyor ki: "Sözleşmenin yapıldığı sırada taraflarca öngörülme ve öngörülmesi de beklenilmeyen olağanüstü bir durum." Olağanüstü bir durumun olup olmadığını hâkim takdir edecek, o durumun olağanüstü olup olmadığını. Ve devam ediyor, yani tamamen buradaki hüküm hâkimin takdirine bağlı bir hüküm. Sonuç kısmında "Bu madde hükmü yabancı para borçlarında da uygulanır." Bunu demese bile uygulanırdı zaten. Yani bu sanki yabancı para borçlarını – yanlış anlıyorlar belki ama- mutlaka uyarlayın şeklinde bir hüküm değil. Yukarıda sayılan hüküm, dercedilen hüküm "Yabancı para borçlarında da uygulanır." denmese bile yine uygulanırdı, sonuç olarak bir sözleşme, bir kredi sözleşmesi. Onun için, hâkimin takdir yetkisi zaten arkadaşımızın da belirttiği gibi, bir mahkeme başka türlü, bir hâkim başka türlü hüküm vermiş zaten buna dayanarak takdir yetkisi o yönde, olumlu yönde, bir tanesi de olumsuz yönde. Yargıtaya, belki farklı dairelere gitseydi -ki tüketici kredisi olduğu için tüketici işlemleri de 13'e gidiyor- belki dairelerde ne farklı kararlar çıkacaktı.

Şimdi, çözüm olarak rapor yazılırken başlangıçta şunun belirtilmesi lazım o zaman: Bunun bir dövizde endeksli kredi olduğu, Merkez Bankasındaki yetkililerin belirttiği gibi, bankaların bu döviz kredisini verirken, dövizde endeksli kredi verirken bunların karşılığını döviz olarak bulundurmak zorunda olmadıkları şeklinde belirtilerek bizim az önce sunmuş olduğum çözüm tarzı sunulabilir çözüm tarzı olarak.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Hocam.

Milletvekili arkadaşlarımızdan, Komisyon üyelerimizden katkıda bulunmak isteyen veya açıklığa kavuşturulmasını istediğiniz bir şey var mı?

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) - Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Bu mağdur arkadaşlar, bankalarına gidip yeniden yapılandırması, Türk lirasına çevrilmesi için bir talepte bulundu mu? Hep ret gördü değil mi?

BURAK ŞENGÜL - Bu konuya ben cevap verebilir miyim? Döviz mağduruym gene. Evet biz bu bankalarla, bu görüşmeleri yaptık hem de defalarca çünkü biz paniğe kapıldık bir anda yükselişten dolayı. Bize yaklaşım göstermediler bir. İkinci, belli aşamalar kaydedildikten sonra ve birtakım şeyler yaşanmaya başladıktan, davalar açılmaya başladıktan sonra "Evet uyarılama yapabiliriz size." dediler. Peki, nasıl olacak? Bugünkü kurdan, bugünkü faiz oranından TL'ye çevirelim, sabitleyelim. Ne kadar ödüyorduk bu ay? Diyelim ki 4 milyar 250. Evet sizin taksitiniz 5 milyar 800. Örnek sadece.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

İBRAHİM ALEMDAR – Bir şey daha söyleyebilir miyim? Bir cevap daha eklemek istiyorum. Biraz evvel Sayın Murat Engin Akkaş Hazine Müsteşarlığından işte "Merkez Bankasıyla ilgili ortaklaşa çalışıp beş konuyla ilgili iyileştirme yapıldı." diye söylemişti kendisi. Farklı dövizde geçmeye, başka bankadan kredi kullanma, krediyi uzatma veya krediyi farklı şekilde bölme fakat bunlara hiçbir şekilde bankalar tarafından olumlu bir şekilde cevap verilmedi. Mesela ben de bunun için bankaya başvurdum fakat banka bana yeniden bir sözleşmeyle geldi. "Tekrardan yeni bir sözleşme yapalım sizinle beraber." dedi. Var olan zaten bir sözleşme var bankayla ama banka bunu kabul etmek istemedi, tekrar bu sefer sözleşmeyi de okudum, daha ağır şartlar sürerek sözleşmeyi imzalamamızı istediler.

BAŞKAN – Çok teşekkürler, sağ olun.

Tamamımız herhâlde.

Çok teşekkür ediyoruz bütün katılımcılara.

Tabii ki biz, bütün konuşulanları ve görüşleri not ettik, redaksiyon yetkisiyle birlikte raporumuzu yazacağız ve özellikle biz raporumuzda... Tabii, şimdi, burada, her ne kadar sözleşme hukukundan kaynaklanan bir durum söz konusuysa da sözleşmenin taraflarının birinin durumunun kendi şartları dikkate alındığında, şartların çok ağırlaştığı fakat öbür tarafında bir o kadar da sanki iyileştiği yönünde bizim bir kanaatimiz oluştu. Bunun bir orta yol bulunarak, her iki tarafın da şartlarını iyileştirme veya ortak bir noktada buluşturulabileceğini düşünüyoruz. Tabii, yargıdan sonuç alınamamış olması burada belki bizi bu kadar zorladı. Yine, Merkez Bankasının zaten 2009'da dövizde endeksli kredileri yasaklaması da burada bir sıkıntının olduğunun bence en büyük göstergelerinden biri. Dolayısıyla, biz, Başbakanlıktan, Hazine Müsteşarlığının, BDDK'nın, Merkez Bankasının ve Türkiye Bankalar Birliğinin temsilcilerinden oluşan bir komisyonun kurulup, bu komisyonun teknik bir çalışma yaparak yasal bir düzenleme yapılabilirse bunun ne şekilde olacağı ve tarafların katlanabileceği bir duruma gelebilir mi, bunun toplantısının veya arayışının olacağı bir komisyonun kurulmasını talep edeceğiz. Bu doğrultuda redaksiyon yetkisiyle beraber raporumuzu tabii ki yazacağız. Belki kanun düzenlemeye gerek olmadan tabii ki bir orta yol bulunabilirse bu daha da pratik ve güzel olabilir ama netice itibarıyla o komisyonun bu yönde çalışıp sonucunu bize de bildirilmesini talep edeceğiz. Bu konuda, ben, raporumuzun redaksiyon yetkisiyle beraber yazılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Ben, bütün katılımcılara teşekkür ediyorum, inşallah Komisyon çalışmalarımız ve sonucu, tabii ki başta mağdur olarak dilekçilerin derdlerine derman olur diye temennide bulunuyorum.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Sayın Vekilim, bir şeyi düzeltmeme izin vererseniz...

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Merkez Bankasınca yasaklama ifadesini kullandınız. Dövizde endeksli kredi kullanımı Merkez Bankası, Hazine Müsteşarlığı, BDDK ilgili otoritenin önerisiyle, görüşüyle Bakanlar Kurulunca yasaklandı.

BAŞKAN – Düzeltiyorum, redaksiyon yetkisi çerçevesinde biz, bunu...

TCMB BANKACILIK VE FİNANSAL KURULUŞLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK KAVAK – Merkez Bankasının tek başına kararı değil.

BAŞKAN - ...bu şekilde düzeltebiliriz. Redaksiyon yetkisi almıştık zaten. Bakanlar Kurulu tarafından yasaklanmış olması da böyle bir sıkıntının var olduğunu bize gösteren en büyük kanıtlardan biridir diye düşünüyoruz.

Çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Kapanma Saati: 14.56